

Ministarstvo
kulture
i medija

IZVJEŠTAJ O IMPLEMENTACIJI Akcionog plana Medijske strategije 2023-2027 ZA 2024. GODINU

Mart, 2025. godina

I UVODNI REZIME

Kreiranje povoljnog ambijenta za puno ostvarivanje prava na slobodu izražavanja i slobodu medija u Crnoj Gori je cilj Medijske strategije 2023-2027. Na ovaj način, Vlada Crne Gore pokazuje punu spremnost i posvećenost da zajedno sa svim zainteresovanim stranama, medijskom zajednicom i partnerima iz civilnog sektora stvara ambijent za razvoj slobodnog i profesionalnog novinarstva, koji pospješuju funkcionalnost demokratije.

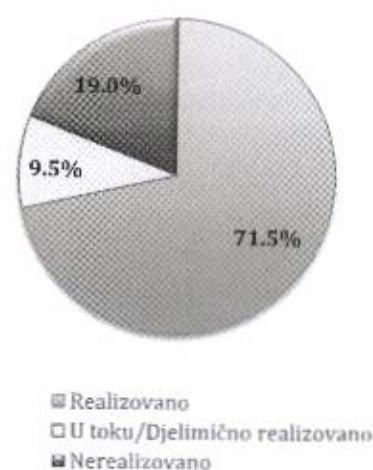
Saglasno dinamici monitoringa i izvještavanja ovog strateškog dokumenta, Ministarstvo kulture i medija (MKiM) je sačinilo Izvještaj o implementaciji Akcionog plana 2023-2024, za 2024. godinu u kom su sadržani podaci o implementaciji aktivnosti od usvajanja strategije i akcionog plana - novembra 2023 do kraja 2024. godine.

Glavni nalazi monitoringa, s osvrtom na 105 aktivnosti i 53 indikatora koji su praćeni i mjereni, u graficima dolje pokazuju da je trend indikatora evidentno pozitivan i to za 67,9% indikatora, dok su aktivnosti realizovane veoma zadovoljavajućom dinamikom, te je 71,5% aktivnosti ovog akcionog plana (AP) uspješno realizovano. Ovdje je važno napomenuti činjenicu da je Strategija, iako pripremljena mnogo ranije, usvojena u oktobru 2023. godine,

TREND INDIKATORA

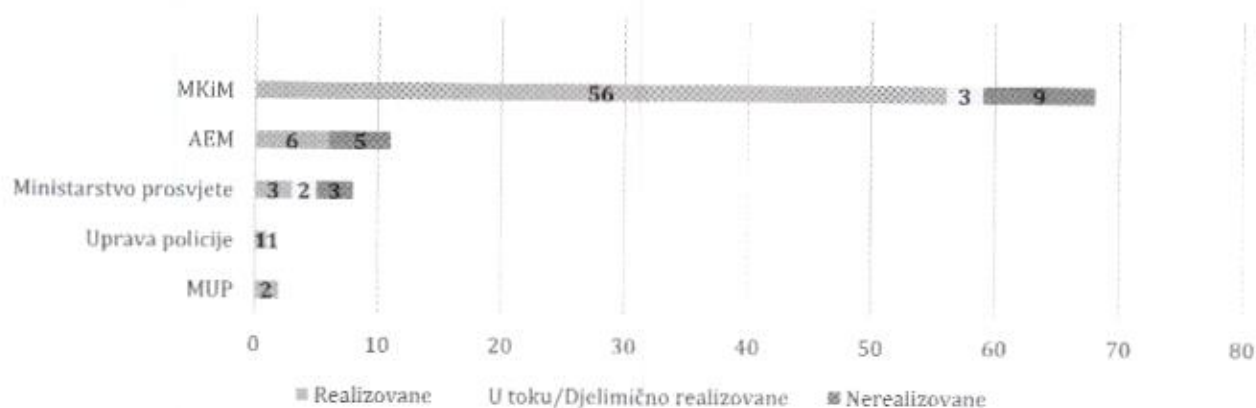

AKTIVNOSTI

te da je Akcioni plan 2023 – 2024 inicijalno predviđao implementaciju aktivnosti tokom perioda od dvije godine. Međutim, usljed kasnijeg usvajanja ovih dokumenata period realizacije AP je bio godinu i dva mjeseca. Iako bi ovo za posledicu trebalo imati da se AP djelimično realizovao, rezultat ovog pozitivnog izještaja je prije svega zasluga veoma iskusnog i posvećenog tima u Direktoratu za medije, MKiM, zajedno sa ostalim partnerima.

USPJEŠNOSTI REALIZACIJE AKTIVNOSTI U 2024. PO INSTITUCIJAMA

NAJVEĆA DOSTIGNUĆA I USPJESI PO STRATEŠKIM CILJEVIMA

SC I - POBOLJŠAN KVALITET INFORMISANJA GRAĐANA/KI I UNAPRIJEĐENA MEDIJSKA PISMENOST

- ❖ **Povećan kvalitet i obim medijskih sadržaja** – Procenat sopstvene produkcije registrovanih TV emitera porastao je sa 10% (2021) na 28,29% (2024), dok je procenat emitera koji imaju najmanje 20% sopstvene produkcije povećan sa 10% (2021) na 79,17% (2024).
- ❖ **Jačanje samoregulacije** – Procenat audiovizuelnih medija koji su osnovali interno samoregulatorno tijelo ili su pristupili eksternom tijelu povećan je sa manje od 5% (2021) na 48% (2024).
- ❖ **Uvođenje medijske pismenosti u obrazovni sistem** – Predmet Medijska pismenost uveden je u osnovne škole za učenike/ce od VII do IX razreda, a u prvoj godini ga je izabralo 3.262 učenika/ca.
- ❖ **Obuke za nastavnike i učenike** – Zavod za školstvo je organizovao 16 obuka za 397 nastavnika/ca i 6 radionica za učenike/ce u različitim opštinama.
- ❖ **Sprovođenje kampanja o dezinformacijama** – AMU je organizovala kampanju podizanja svijesti o dezinformacijama kroz video tutorijale, priručnike i radionice za starije osobe, učenike/ce i novinare/ke.

SC II - OSNAŽENA UREDNIČKA I FINANSIJSKA NEZAVISNOST, ETIKA I PROFESIONALIZAM JAVNIH EMITERA

- ❖ **Reforma zakonodavstva** – Usvojeni novi Zakon o medijima (2024), Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama (2024) i Zakon o javnom servisu (2024), kojima su definisani stroži standardi uređivačke nezavisnosti i transparentnosti finansiranja.
- ❖ **Povećana transparentnost finansiranja** – RTCG je usvojio nove smjernice o budžetskom planiranju i nezavisnom odlučivanju, uz redovne izvještaje o trošenju sredstava.
- ❖ **Jačanje kapaciteta uredništva** – Održano 5 stručnih obuka za urednike/ce i novinare/ke javnih emitera na teme etičkog izvještavanja i uređivačke politike.
- ❖ **Povećan broj sadržaja u službi javnog interesa** – RTCG je povećao broj programa posvećenih ranjivim grupama, sa naglaskom na osobe sa invaliditetom i manjinske zajednice.
- ❖ **Podrška istraživačkom novinarstvu** – Kreirani posebni fondovi za istraživačko novinarstvo, kroz koje su finansirani 24 nova istraživačka projekta u 2024.

SC III - UNAPRIJEĐEN AMBIJENT ZA FER TRŽIŠNO POSLOVANJE MEDIJA

- ❖ **Povećan budžet za medije** – Iznos sredstava Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnost medija povećan je sa 516.000 € (2021) na 1.288.499 € (2024), a za 2025. godinu predviđeno je oko 2.500.000 €.
- ❖ **Jačanje podrške lokalnim i neprofitnim medijima** – Dodijeljeni grantovi za 35 programskih sadržaja u 11 emitera, uključujući 4 lokalna, 4 regionalna i 3 nacionalna medija.
- ❖ **Podsticaji za medije koji izvještavaju o javnom interesu** – Kroz Fond su finansirana 54 projekta štampanih i online medija u 2023. i 57 projekata u 2024. godini, uključujući sadržaje o ljudskim pravima, dezinformacijama i marginalizovanim grupama.
- ❖ **Smanjenje ekonomskih pritisaka na medije** – Novim Zakonom o medijima predviđena je veća transparentnost državnog oglašavanja i finansiranja, kako bi se spriječio politički uticaj na uređivačku politiku medija.
- ❖ **Povećana konkurencija i fer uslovi poslovanja** – AMU je usvojila novi Pravilnik o raspodjeli sredstava iz Fonda, čime su uvedeni precizniji kriterijumi za finansiranje medijskih projekata.

SC IV - POBOLJŠAN OKVIR ZA RAD I POLOŽAJ ZAPOSLENIH U MEDIJIMA

- ❖ **Jačanje pravne zaštite novinara** – U toku 2025. godine biće usvojene izmjene i dopune Krivičnog zakonika, kojim su pooštrene kazne za napade na novinare/ke, uključujući govor mržnje i online uznemiravanje.
- ❖ **Bolji radni uslovi** – Pokrenute inicijative za regulisanje plata i radnog vremena u medijima, uz jačanje zaštite prava na slobodu izvještavanja.
- ❖ **Povećana zaštita prava novinara** – Osnovane pravne službe za zaštitu novinara, kroz koje je u 2024. podržano 15 slučajeva pravne pomoći za novinare suočene s pritiscima.
- ❖ **Unapređenje sindikalnog organizovanja** – Povećana uključenost novinara u sindikalne aktivnosti, uz podršku za rad Sindikata medija Crne Gore.
- ❖ **Podrška profesionalnom razvoju novinara** – Organizovane 4 specijalizovane obuke o digitalnoj sigurnosti, istraživačkom novinarstvu i borbi protiv dezinformacija.

II UVOD

Medijska strategija Crne Gore za period 2023 – 2027. predstavlja ključni dokument usmjeren ka unaprjeđenju medijskog sektora, osiguravanju slobode izražavanja i jačanju profesionalnog novinarstva. Ovaj strateški okvir ima za cilj da uskladi crnogorski medijski prostor sa evropskim i međunarodnim standardima, pružajući osnovu za razvoj pluralizma medija i zaštitu prava novinara/ki.

U posljednjim decenijama, crnogorski mediji suočavali su se sa brojnim izazovima, uključujući politički i ekonomski pritisak, što je ugrožavalo njihovu nezavisnost i objektivnost. Ovi izazovi često su ometali razvoj slobodnog i profesionalnog novinarstva, što je od suštinskog značaja za demokratsko društvo. Prepoznavanje ovih problema dovelo je do potrebe za sveobuhvatnom strategijom koja će adresirati postojeće slabosti i postaviti temelje za budući razvoj medijskog sektora.

Medijska strategija 2023 – 2027. definiše četiri ključna strateška cilja:

- ❖ Unaprjeđenje slobode izražavanja i medijskih sloboda: Ovaj cilj podrazumeva jačanje zakonskog okvira koji štiti slobodu medija, obezbjeđivanje nezavisnosti novinara/ki i smanjenje političkog i ekonomskog uticaja na medije.
- ❖ Jačanje profesionalizma i kvaliteta novinarstva: Fokus je na obuci novinara/ki, unaprjeđenju novinarskih standarda i promociji etičkog izveštavanja.
- ❖ Povećanje medijske pismenosti građana/ki: Ovaj cilj teži povećanju sposobnosti građana/ki da kritički analiziraju medijske sadržaje i prepoznaju lažne vesti.
- ❖ Osiguranje održivosti medija: Obezbeđivanje finansijske stabilnosti medija kroz različite modele finansiranja, uključujući oglašavanje, pretplate i javne fondove.

Akcionni plan za period 2023 – 2024. detaljno razrađuje aktivnosti koje će se preduzeti kako bi se ostvarili strateški ciljevi. Plan obuhvata 104 mjere, uključujući:

- ❖ Reformu zakonodavnog okvira: Usvajanje i implementacija novih zakona koji garantuju slobodu medija i nezavisnost novinarstva.
- ❖ Obuku i profesionalni razvoj novinara/ki: Organizovanje treninga i radionica za novinare/ke kako bi se unaprijedili njihovi profesionalni standardi.
- ❖ Promociju medijske pismenosti: Pokretanje kampanja i edukativnih programa za građane svih uzrasta.
- ❖ Finansijsku podršku medijima: Uspostavljanje fondova i subvencija za medije koji ispunjavaju određene kriterijume kvaliteta i nezavisnosti.

Vlada Crne Gore je na 70. sjednici usvojila Medijsku strategiju 2023–2027. sa Akcionim planom za period 2023–2024. Ukupni budžet za realizaciju ove strategije procijenjen je na 24.230.000 €. Ovaj budžet obezbjeđuje sredstva za sprovođenje svih planiranih aktivnosti, uključujući reforme zakonodavstva, obuku novinara/ki, promociju medijske pismenosti i finansijsku podršku medijima.

U skladu sa Uredbom o načinu i postupku izrade usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata¹ iz 2018. godine, te dopunjenom nacionalnom Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata², Ministarstvo kulture i medija (MKiM) pristupilo je izradi godišnjeg izvještaja o implementaciji strategije za 2024. godinu. Ovdje je važno napomenuti činjenicu da je Strategija, iako pripremljena mnogo ranije, usvojena u oktobru 2023. godine, te da je Akcioni plan 2023 – 2024 inicijalno predviđao implementaciju aktivnosti tokom perioda od dvije godine. Međutim usljed kasnijeg usvajanja ovih dokumenata period realizacije AP je bio godinu dana i dva mjeseca. Postignutim dogovorom sa Generalnim sekretarijatom Vlade (GSV), nije se izvještavalo na kraju 2023. godine, već je godišnji izvještaj za 2024. godinu sadrži pregled stepena realizacije od novembra 2023. do kraja 2024. godine. Iako bi ovo za posljedicu trebalo imati da se AP 2023 – 2024 djelimično realizovao tj, da je realizacija mnogih aktivnosti odgođena, izvještaj u

¹ Sl. listu CG, br. 54/2018

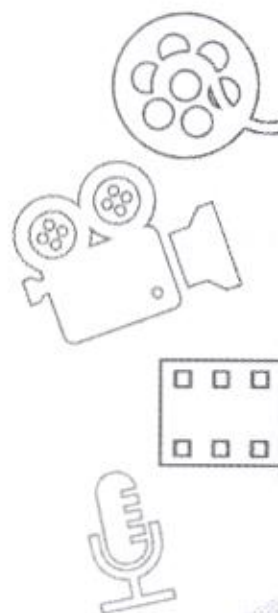
² <https://www.osce.org/files/f/documents/1/9/543931.pdf>

sljedećim poglavljima pokazuje visok stepen implementacije aktivnosti kao i ukupno pozitivnog trenda indikatora. Rezultat ovog pozitivnog rezultata, uprkos velikom izazovu da se planirani dvogodišnji AP implementira tokom 14 mjeseci je prije svega zasluga veoma iskusnog i posvećenog tima u Direktoratu za medije, MKiM, rukovodstva Ministarstva koji je u fokusu rada i komunikacije sa ostalim organima stavio upravo mjere iz ove strategije, profesionalnost i posvećenost tima Agencije za audiovizuelne medijske usluge (AMU), kao i ostalih partnera u realizaciji strateških ciljeva, a to su: Univerzitet Crne Gore, Zavod za školstvo, nevladine organizacije, samoregulatorna tijela, udruženja novinara/ki, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Vrhovno državno tužilaštvo (VDT), Vrhovni sud, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Javni medijski servis Radio i Televizija Crne Gore, Sindikat medija i drugi.

Izrada Izvještaja za 2024. godinu započela je u novembru 2024. godine, a doprinos izradi istog je dala Komisija za praćenje sprovođenja Medijske strategije Crne Gore 2023-2027. Naime, prikupljanje podataka, obrada podataka, sačinjavanje prvog i drugog nacrtu izvještaja je bio rezultat zajedničkog rada Komisije i Direktorata za medije u okviru MkiM. Komisija se sastala 5 puta u periodu od novembra 2023 – mart 2024, a dvodnevna radionica za finalizaciju izvještaja i razvoju AP 2025 – 2026 je organizovana početkom marta 2024. godine. Ovakav vid rada na razvoju izvještaja se dokazao efikasnim, te i pored određenih izazova (kašnjenje pri dostavi adekvatnih informacija, nerazumjevanje pojedinih članova kako informaciju dostaviti, ograničeno znanje o načinu izvještavanja u odnosu na strateški dokument i sl.) kao rezultat dala pravovremeno izrađen Izvještaj za 2024. godinu i naredni AP, u skladu sa Uredbom i Metodologijom.

Ovaj izvještaj obuhvata analizu napretka u ključnim oblastima medijskih reformi, evaluaciju postignutih rezultata, kao i pregled preporuka za naredne korake. Poseban fokus stavljen je na sprovedene zakonodavne izmjene, jačanje institucionalnih kapaciteta, obezbjeđivanje stabilnijeg finansiranja medija i unaprjeđenje profesionalnih standarda u novinarstvu. Pored toga, izvještaj se osvrće na izazove poput kašnjenja u implementaciji određenih mjera, otpora pojedinih interesnih grupa i potrebe za dodatnim kapacitetima u nadležnim institucijama.

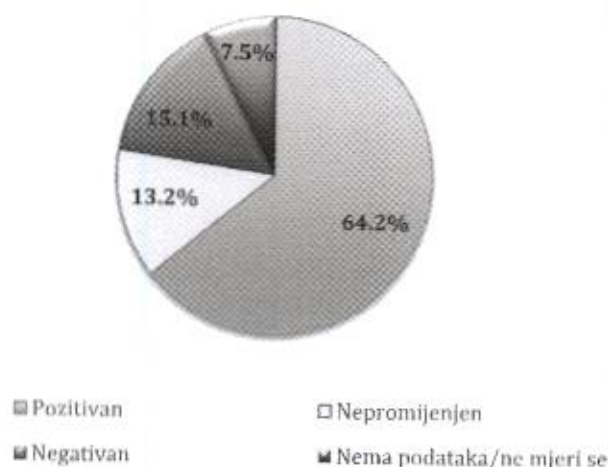
Finalno, implementacija Medijske strategije 2023–2027. predstavlja ključni korak ka stvaranju slobodnog, nezavisnog i profesionalnog medijskog prostora u Crnoj Gori. Kroz realizaciju definisanih ciljeva i aktivnosti, uz kontinuiranu podršku međunarodnih partnera i civilnog sektora, očekuje se da će se značajno unaprijediti kvalitet novinarstva, povećati nivo medijske pismenosti građana/ki i osigurati dugoročna održivost medija, što će doprinijeti jačanju demokratskih vrijednosti i procesu evropskih integracija Crne Gore.

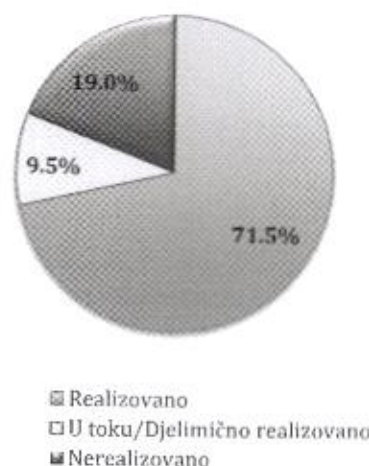

III INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA sa izazovima i preporukama

TREND INDIKATORA

AKTIVNOSTI

U skladu s definisanim strateškim pravcima Medijske strategije Crne Gore 2023–2027, Akcioni plan za 2023–2024. godinu postavio je jasne operativne ciljeve usmjerene na unaprjeđenje kvaliteta informisanja, zaštitu medijskih sloboda, povećanje profesionalnih standarda u novinarstvu i osiguranje finansijske održivosti medija. Ova sekcija pruža detaljan pregled postignutih rezultata u sprovođenju operativnih ciljeva tokom 2024. godine, analizirajući ključne indikatore uspješnosti, izazove sa kojima su se institucije suočavale i preporuke za dalji rad.

Kroz analizu sprovedenih mjera, fokus je stavljen na stepen realizacije planiranih aktivnosti, uz osvrt na regulatorne reforme, institucionalne kapacitete, profesionalne standarde novinara i mehanizme podrške medijima. Iako je zabilježen značajan napredak u implementaciji ključnih politika, određeni izazovi, poput vremenskog ograničenja za sprovođenje aktivnosti, otpora pri primjeni novih zakonskih rješenja i potreba za dodatnim resursima, ukazali su na nužnost daljeg unapređenja procesa.

U nastavku izvještaja detaljno se analiziraju rezultati ostvareni u okviru svakog od strateških ciljeva, uz isticanje ključnih indikatora napretka, prepreka u sprovođenju mjera i konkretnih preporuka za unapređenje postojećih politika i mehanizama podrške medijskom sektoru.

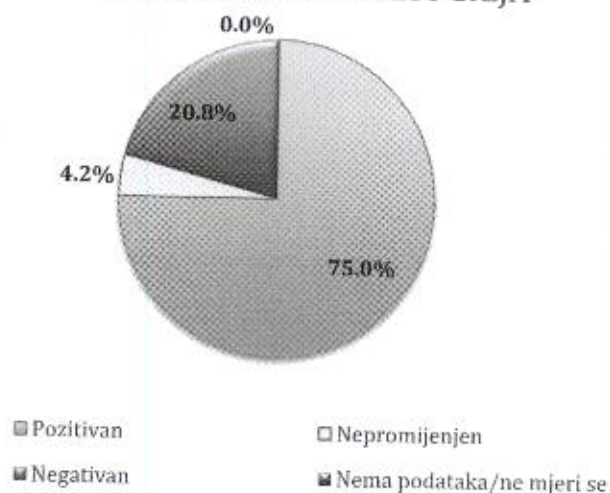
Evropska komisija u svom Izveštaju za 2024. godinu konstatuje da je Crna Gora postigla dobar napredak u oblasti informatičkog društva i medija. Usvojeni su ključni zakoni, poput Zakona o audiomedijским uslugama i Zakona o elektronskim komunikacijama, čime je obezbijedena usklađenost sa evropskim standardima. Takođe, AMU dobila je ovlašćenja za izricanje kazni, što doprinosi efikasnijem nadzoru medijskog tržišta.

Međutim, izveštaj ukazuje na potrebu za dodatnim zapošljavanjem u sektoru elektronskih komunikacija i medija kako bi se ojačali administrativni kapaciteti. Takođe, preporučuje se kontinuirano sprovođenje EU *acquis*-a u oblasti elektronskih komunikacija i audiovizuelnih medijskih usluga.

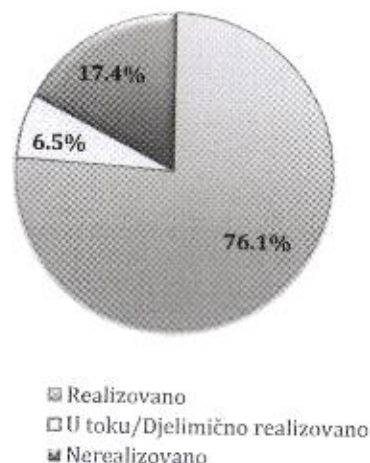
Poglavlje 10 –
Informatičko društvo
i mediji
PRIVREMENO
ZATVORENO

STRATEŠKI CILJ I – POBOLJŠAN KVALITET INFORMISANJA GRAĐANA/KI I UNAPRIJEĐENA MEDIJSKA PISMENOST

TREND INDIKATORA I CILJA

AKTIVNOSTI I CILJA

➤ Operativni cilj 1.1 Povećan kvalitet i obim medijskih sadržaja u audiovizuelnim medijima

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Prelazna vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat ukupne sopstvene produkcije registrovanih emitera televizijskih programa	10% (2021)	28,29%	▲	20%	25%
Procenat registrovanih emitera televizijskih programa koji imaju minimum 20% sopstvene produkcije	10% (2021)	79,17%	▲	20%	40%
Broj izdatih upozorenja AEM na rad audiovizuelnih medija	26 upozorenja po prigovorima subjekata 128 upozorenja po službenoj dužnosti (2021)	45 upozorenja po prigovorima subjekata 89 upozorenja po službenoj dužnosti	▲ = ▼	-20% u odnosu na polaznu vrijednost	-25% u odnosu na polaznu vrijednost
Procenat audiovizuelnih medija koji imaju osnovano interno samoregulatorno tijelo ili su pristupili eksternom samoregulatornom tijelu	Manje od 5% (2021)	48% ³	▲	Više od 20%	Minimum 50%

U cilju povećanja kvaliteta i obima medijskih sadržaja u audiovizuelnim medijima, a posebno učešće sopstvene produkcije⁴ u istom, Zakonom o AVM uslugama, koji je usvojen sredinom 2024. godine⁵ i Pravilnikom o programskim standardima u radijskim i televizijskim programima⁶, propisani su procenti minimalnog učešća

³ Podatak dobijen sabiranjem procenata AVM medija koji su u samoregulaciju, dostavljenim od strane samoregulatornih tijela

⁴ Sopstvenom produkcijom smatraju se informativne, kulturno-umjetničke, muzičke, sportske i druge emisije, kao i drugi izvorno proizvedeni programski sadržaji čiji je proizvođač emiter ili su proizvedeni po njegovoj narudžbi i za njegov račun. Član 2 Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom

⁵ Sl. list CG, 54/24

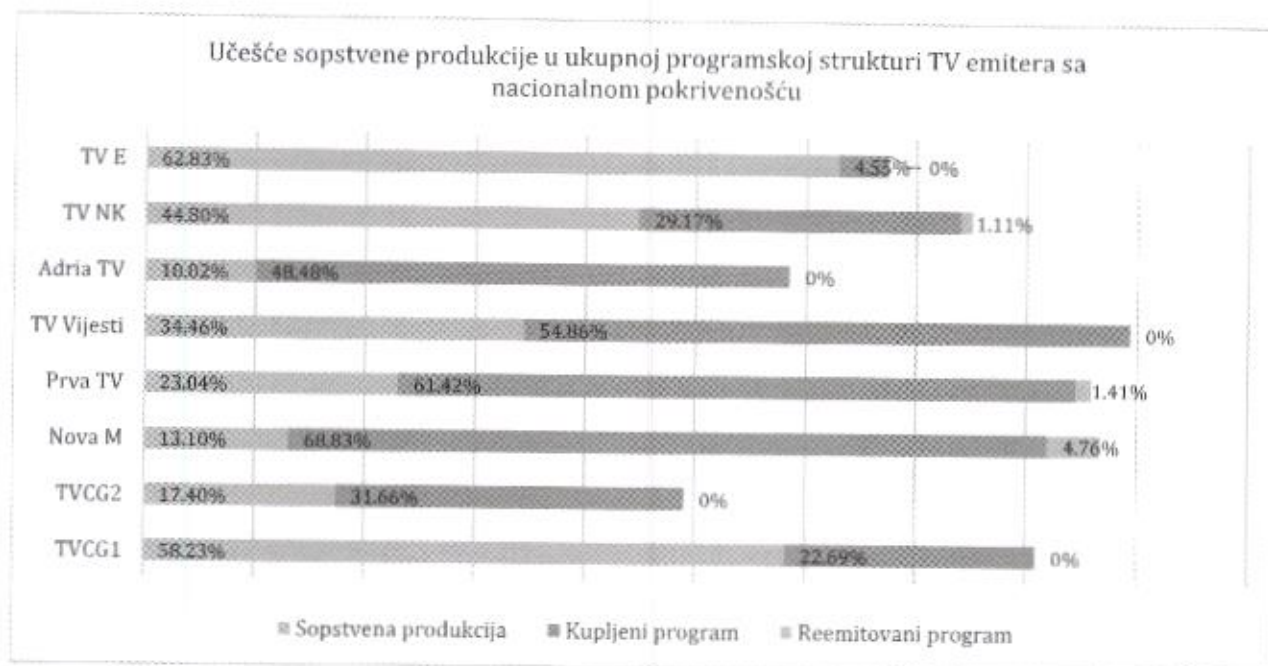
⁶ Sl. list CG, br. 121/24

sopstvene produkcije za pojedine vrste emitera (javni, komercijalni, neprofitni), kao i minimalno učešće informativnog programa u sopstvenoj produkciji i minimalno trajanje vijesti, uz obavezu da minimalno trajanje tih vrsta programa mora biti ostvareno u periodu od 6 do 23 časa. Ovim Zakonom i Pravilnikom o postupku i uslovima za ostvarivanje prava na emitovanje radijskog ili televizijskog programa⁷ detaljno je propisan postupak dodjele prava na emitovanje putem različitih platformi i u različitim zonama pokrivanja. Predviđeno je da, prije raspisivanja javnog konkursa, Agencija je dužna da:

- od regulatornog organa nadležnog za oblast elektronskih komunikacija (EKIP) pribavi podatke o raspoloživosti frekvencija ili slobodnih resursa unutar multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije namijenjenih za emitovanje linearnih AVM usluga
- sprovede analizu dostupnosti programskih sadržaja opštih radijskih ili televizijskih programa, po žanrovima i po programima sa različitim zonama pokrivanja, sa ciljem sagledavanja potrebe unapređenja zastupljenosti nedostajućih programskih sadržaja izvorno proizvedenih i/ili emitovanih u Crnoj Gori.

Na ovaj način, doprinijelo se ispunjenju načela uravnoteženog razvoja javnih i komercijalnih emitera, razvoju konkurencije i pluralizma, primjenjujući (kroz raspisivanje konkursa za dodjelu prava na emitovanje programa sa nacionalnom pokrivenošću) međunarodne standarde, objektivnosti i zabranu diskriminacije. Svi podzakonski akti Agencije su dostupni [ovdje](#).

U [Analizi programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem](#), koje je AMU objavila u junu 2024. (analizom su obuhvaćeni opšti televizijski programi koji, saglasno Zakonom o elektronskim medijima, pokrivaju najmanje 75% stanovništva u više od 10 jedinica lokalne samouprave)⁸ dostupni su sljedeći podaci o učešću sopstvene produkcije:

Izvor: Analiza programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem, AMU, jun 2024.⁹

⁷ Sl. list CG, br. 125/24

⁸ Programi nacionalnog javnog emitera „Radio Televizija Crne Gore“ („Prvi program Televizije Crne Gore“; „Drugi program Televizije Crne Gore“;), Televizija Vijesti, Adria TV, Prva TV, TV Nova M, Televizija Nikšić i TV E

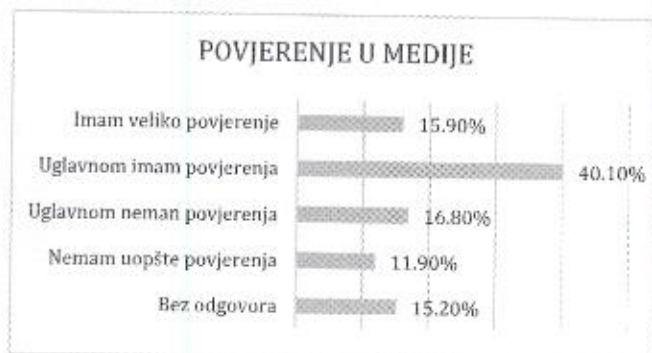
⁹ Analiza programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem urađena je na osnovu podataka dobijenih monitoringom programskih sadržaja emitovanih u periodu od 03. do 09. juna 2024. godine u periodu od 00 do 24 časa.

Na osnovu analize zaključuje se da televizije sa nacionalnim pokrivanjem, u prosjeku, proizvode oko 33% sopstvenog programa. Najviše sopstvenog sadržaja proizvode TV E (63%) i TVCG1 (58%), dok je u posmatranom periodu najmanje programa u sopstvenoj produkciji emitovala Adria TV (10%). U prosjeku, u posmatranim programima, učešće kupljenog programa iznosi oko 40% emitovanog programa i to se prvenstveno odnosi na filmski i serijski, kao i na zabavni program. Analiza je pokazala da se značajan dio programa (u prosjeku 32 sata) ne može uzeti u obzir i razvrstati po izvoru produkcije, jer predstavlja ili arhivsku građu, ili ti sadržaji nemaju podatke o produkciji ili se radi o drugoj ili svakoj narednoj reprizi sadržaja. Najviše sadržaja koji nijesu razvrstani po izvoru produkcije bilo je u programu TVCG2 (89 sati), dok je najmanje bilo na TV Vijesti i TV Nova M (po četiri sata) i TV Prva (jedan sat).

Tokom 2024. usvojen je novi Zakon o medijima¹⁰ i u članu 8 propisuje da se na medijski sadržaj internetske publikacije koji se može smatrati AVM uslugom, primjenjuje zakon kojim se uređuje oblast AVM usluga. U tom kontekstu, AMU je nadležna za vršenje nadzora internetskih publikacija u dijelu koji se može smatrati AVM uslugom. Dodatno, članom 70 ovog zakona propisano je da nadzor nad sprovođenjem zakona vrše Ministarstvo i regulatorni organ, dok nadzor nad radom pružalaca linearnih AVM usluga vrši regulatorni organ, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast AVM usluga. Finalno, članom 71, propisano je da inspekcijski nadzor nad štampanim medijima i internetskim publikacijama u vezi impresuma i transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, dok taj nadzor u pogledu štampanih medija i internetskih publikacija, kada je u pitanju transparentnost vlasništva vrši Agencija za audiovizuelne medijske usluge (AMU).

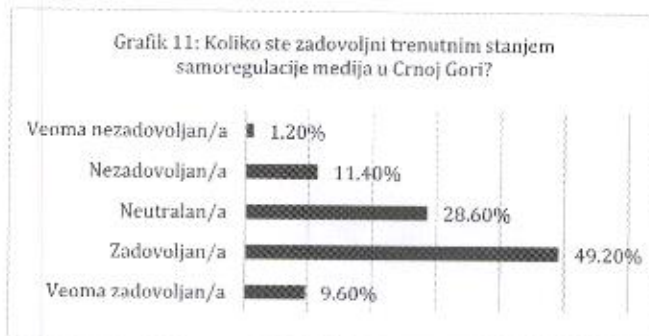
Pun efekat usvojenih zakonskih i podzakonskih rješenja moći će da se sagleda tek nakon isteka roka za usaglašavanje sa zakonom i početkom pune implementacije, što znači tek sredinom 2026. godine.

Periodični nezavisni izvještaji o radu regulatornog organa u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga nijesu još uvijek urađeni zbog nedostatka finansijskih sredstava, te se njihova izrada očekuje u narednom periodu.

Izvor: Istraživanju javnog mnjenja o radu medija i nezavisnosti novinara/ki, novembra 2024.

Dodatno, istraživanje Samoregulacija u Crnoj Gori: izazove i prilike objavljeno u julu 2024. je pokazalo da 74% ispitanika nije upoznato sa konceptom medijske samoregulacije. Sa druge strane, intervjui sprovedeni među medijskim radnicima pokazali su relativno visok stepen razumijevanja samoregulacije i ograničen nivo povjerenja u sistem (samo)regulacije. Ključni nalazi istraživanja pokazuju da postoji saglasnost u tome šta su profesionalne vrijednosti i standardi, uključujući samoregulaciju.

Izvor: Istraživanju javnog mnjenja o radu medija i nezavisnosti novinara/ki, novembra 2024.

¹⁰ Sl. list CG, broj 54/24

IZAZOVI	PREPORUKE
Obezbjeđivanje efikasnog nadzora nad poštovanjem zakonskih obaveza od strane štampanih medija i internetskih publikacija, u odnosu na ograničene kadrovske kapacitete MKIM. Naime, u Direktoratu za medije kao nadležne organizacione jedinice u Ministarstvu, postojećim aktom o sistematizaciji i unutrašnjoj organizaciji, ne postoji sistematizovano radno mjesto sa potrebnim ovlaštenjima za vršenje ovog nadzora.	❖ Prilikom utvrđivanja prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa NVO, sektorskom analizom MKIM prepoznati i aktivnosti koje u skladu sa AP Medijske strategije sprovode NVO, kako bi se obezbjedila neophodna sredstva putem raspisivanja godišnjeg javnog konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija.¹¹ ❖ Takođe, predlaže se aktivno učešće MKIM u povezivanju civilnog sektora sa jedne, kao i međunarodnih partnera kao donatora sa druge strane, u cilju bolje obezbjeđenosti i korišćenja donatorskih sredstava.

- *Operativni cilj 1.2 Unaprijeđena podrška komercijalnim medijima koji izvještavaju o temama od javnog interesa*

¹¹ Sl. list CG, br. 39/11, 37/17 i 84/24

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Prelazna vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Broj novih medijskih sadržaja od javnog interesa proizveden u registrovanim komercijalnim emiterima televizijskih programa finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	9 (2021) ¹²	6 (2023)	▼	+ 50% u odnosu na polaznu vrijednost	+ 60 u odnosu na polaznu vrijednost
Procenat medijskih sadržaja od javnog interesa proizveden u registrovanim komercijalnim emiterima radijskih programa finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	22 (2021)	25 - 71,43% (2023)	▲	+ 50% u odnosu na polaznu vrijednost	+ 60 u odnosu na polaznu vrijednost
Broj novih medijskih sadržaja od javnog interesa objavljen u internetskim publikacijama, upisanim u Evidenciju medija, finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	1700 (2021)	8983 ¹³ (2023)	▲	+ 50% u odnosu na polaznu vrijednost	+ 60 u odnosu na polaznu vrijednost
Broj novih medijskih sadržaja od javnog interesa proizveden u komercijalnim štampanim medijima, upisanim u Evidenciju medija, finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	491 (2021)	271 ¹⁴ (2023)	▼	+ 50% u odnosu na polaznu vrijednost	+ 60 u odnosu na polaznu vrijednost
Iznos sredstava Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija ¹⁵	516.057,37 € (2021)	1.288.499,35 ¹⁶ €	▲	2,527,283.32€	3,159,104.15 €

Članom 26 Zakona o medijima je predviđeno da država iz budžeta Crne Gore finansira projekte u oblasti informisanja, obezbjeđivanjem finansijskih sredstava za pružanje javnih usluga preko Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, a da se sredstva Fonda obezbjeđuju u iznosu od najmanje 0,20% tekućeg budžeta Crne Gore utvrđenog godišnjim zakonom o budžetu, što je više nego dvostruko uvećanje iz rješenja koje je bilo predviđeno u prethodno važećem Zakonu o medijima¹⁷. S tim u vezi, procjena je da će ukupan iznos iznositi preko 2,500,000€ za 2025. godinu. To će doprinijeti ne samo većem iznosu sredstava kojim će biti finansirani projekti iz Fonda, već će dovesti i do povećanja većeg broja medijskih sadržaja od javnog interesa.

Ministarstvo kulture i medija vrši raspodjelu sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnost medija u dijelu koji se odnosi na štampane medije i internetske publikacije, dok AMU vrši sredstva za linearne AVM usluge (komercijalne i neprofitne emitere).

¹² Podaci dobijeni na osnovu konkursne dokumentacije i odluke o dodjeli sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija u decembru 2021. godine. Isto važi i za naredna tri indikatora.

¹³ Podaci dobijeni na osnovu podnijetih izvještaja o realizaciji projekata finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za 2023. godinu. Razlog zbog kog je došlo do naglog povećanja broja objavljenih medijskih sadržaja je taj što su pojedini mediji proizveli i više medijskih sadržaja od traženih, te velike neujednačenosti u broju i vrsti prijavljenih medijskih sadržaja.

¹⁴ Podaci dobijeni na osnovu podnijetih izvještaja o realizaciji projekata finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za 2023. godinu.

¹⁵ Iznos od 0.09% predviđen čl. 18 stav 1 Zakona o medijima („Sl. list Crne Gore", broj 82/20), novčani iznos koji odgovara procentu od 0.20 % je utvrđen u Nacrtu novog zakona o medijima, dok će novčani iznos, koji odgovara procentu od 0.25 %, biti naknadno predložen u izmjenama i dopunama zakona, po usvajanju novog Zakona o medijima, imajući u vidu da će proporcionalno povećanom broju sadržaja finansiranih iz Fonda, biti neophodno povećati i iznos ukupno dodjeljenih sredstava iz tekućeg budžeta.

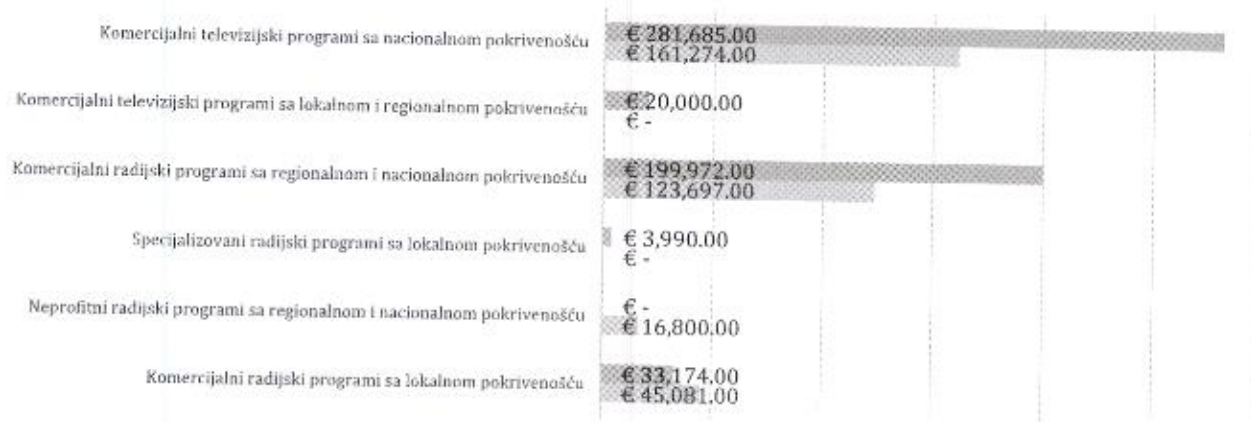
¹⁶ Sredstva iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za komercijalne i neprofitne emitere namijenjena za raspodjelu za 2023. godinu su uplaćena Agenciji 21.03.2024. godine u iznosu od 694.804.72€. Javni konkurs za 2023. godinu je raspisan 27.03.2024. godine za iznos od 1.050.220,33€ za grantove za emitere i 89.554,15€ za grantove za samoregulatorna tijela (uključujući neraspodijeljena sredstva iz ranijih godina). Na ovom konkursu su raspodijeljena sredstva emiterima u iznosu 538.821 € za 2023. godinu. Sredstva iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za komercijalne i neprofitne emitere namijenjena za raspodjelu za 2024. godinu su uplaćena Agenciji 27.12.2024. godine u iznosu od 538.821 € i biće raspodijeljena u 2025. godini.

¹⁷ Sl. list CG, broj 82/20

U toku 2024, AMU je sprovela raspodjelu sredstava iz Fonda za 2023. godinu. Izveštaj o realizaciji javnog konkursa je dostupan na veb sajtu AMU¹⁸. Dodijeljeni grantovi se odnose na 35 programskih sadržaja za ukupno 11 emitera - 8 radijskih i 3 televizijska programa. Među njima su četiri lokalna, četiri regionalna i tri nacionalna emitera. Prosječno dodijeljeni grant ima 23 emisije sa prosječnom dužinom trajanja emisije od 51 minut. Ukupno trajanje podržanih grantova iznosi 41.280 minuta ili 688 sata programa. Najzastupljenija tematska oblast, koja će biti obrađena kroz šest programskih sadržaja, jeste oblast *Aktuelne društvene, političke i ekonomske teme*, zatim oblasti: *Nauka, kultura, umjetnost i obrazovanje, Promocija poljoprivrede i turizma i Promocija zdravlja, sporta i zdravih stilova*, koje će biti obrađene kroz četiri ili pet programskih sadržaja. Ostale tematske oblasti će biti zastupljene u jednom do tri programska sadržaja. Od 35 dodijeljenih, 24 grant se odnosi na nove programske sadržaje koji nijesu ranije emitovani dok se 10 odnose na programske sadržaje koji su u prethodne dvije godine podržani iz Fonda. Devet dodijeljenih grantova je namijenjeno poboljšanju ponude programskih sadržaja posvećenih ranjivim društvenim grupama ili su na albanskom ili romskom jeziku.

Dodijeljena sredstva iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija - konkurs AMU

■ 2023 ■ 2022

U skladu sa Zakonom o AVM uslugama i Zakonom o medijima, AMU je usvojila Pravilnik o raspodjeli sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija namijenjenih pružaocima linearnih AVM usluga - komercijalnim i neprofitnim emiterima¹⁹ i saglasno njemu biće sproveden postupak raspodjele sredstava iz Fonda za 2024, tokom 2025 godine.

Ministarstvo kulture i medija je u oktobru 2023. godine donijelo Pravilnik o izmjenama Pravilnika o raspodjeli sredstava za štampane medije i internetske publikacije, iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, u cilju preciziranja kriterijuma za raspodjelu sredstava iz podfonda za dnevne i nedjeljne štampane medije i internetske publikacije. U decembru 2023. godine, MKIM je izvršilo raspodjelu iz Fonda, za dnevne i nedjeljne štampane medije i internetske publikacije, kojim je podržano ukupno 54 projekta koje će realizovati dnevni i nedjeljni štampani mediji i internetske publikacije, kao i 3 zahtjeva za finansiranje različitih mehanizma samoregulacije, u ukupnom iznosu od 440,042.99 €. Sa usvajanjem novog Zakona o medijima u junu 2024. godine, MKIM je donijelo novi Pravilnik o raspodjeli sredstava iz Fonda²⁰. U decembru 2024. godine, MKIM je

¹⁸ <https://amu.me/wp-content/uploads/2024/07/01-041-24-790-1-Izveštaj-o-raspodjeli-sredstava-iz-Fonda-za-pluralizam-za-2023.-godinu-11.07.2024.pdf>

¹⁹ Sl. list CG, br. 6/25

²⁰ Pravilnikom su: unaprijeđeni kriterijumi za raspodjelu sredstava za dnevne, nedjeljne i periodične štampane medije i internetske publikacije; uvedeni su kriterijumi za finansiranje operativnih troškova samoregulatornih tijela; normirana obaveza Nezavisne komisije koja vrši raspodjelu sredstava da vodi računa o prihvatljivim i neprihvatljivim troškovima medija u prijavama, koji su definisani u navedenom Pravilniku; maksimalni iznos sredstava koje može dobiti eksterno i interno samoregulatorno tijelo; uvedena je obaveza i samoregulatornih tijela da Ministarstvu podnesu izvještaj o namjenskoj upotrebi dodijeljenih sredstava iz podfonda.

izvršilo raspodjelu sredstava, finansirajući ukupno 57 projekata i 3 zahtjeva za finansiranje operativnih troškova samoregulatornih tijela, u iznosu od 486,344.06€. Za raspodjelu sredstava iz ovog Fonda osnovana je nezavisna komisija, pri čemu je određeno da se članovi komisije iz reda zaposlenih u Ministarstvu angažuju na poslovima monitoringa i evaluacije finansiranih projekata i zahtjeva samoregulatornih tijela za finansiranje operativnih troškova samoregulacije. U dijelu kriterijuma evaluacije, isti se oslanjaju na pregled izvještaja o namjenskoj upotrebi dodijeljenih sredstava iz podfonda.²¹

Novim Zakonom o medijima je u članu 28 proširen krug tema povodom kojih se finansira proizvodnja medijskih sadržaja iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, tako da obuhvati i društvenu integraciju ranjivih kategorija društva (lica sa invaliditetom, nezaposlena lica, stara lica, samohrani roditelji, žrtve porodičnog nasilja i dr.); zaštitu dostojanstva i promociju prava ugroženih grupa lica (LGBTQ+, rasa, pol i drugi osnovi); promociju borbe protiv govora mržnje, uznemiravanja putem interneta i širenja dezinformacija; promociju zaštite prava žena, promociju i unapređenje rodne ravnopravnosti i borbu protiv seksizma i promociju tema od značaja za lokalnu samoupravu i vrijednosti lokalnih zajednica.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Limitirana apsorpciona moć emitera radio i televizijskih emitera da povuku sredstva iz podfonda namijenjenog za komercijalne i neprofitne emitere. ❖ Uslovi propisani članom 29 Zakona o medijima, konkretnije oni vezani za izmirivanje dospjelih finansijskih obaveza po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, direktno utiču na mogućnost medija da apliciraju za dodjelu sredstava iz Fonda. ❖ Nedovoljno iskustvo i posjedovanje neophodnih vještina medija da napišu i rukovode projektima kojima konkurišu za raspodjelu sredstava iz Fonda.	❖ Prilikom utvrđivanja prioritetnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa NVO, sektorskom analizom MKIM prepoznati i aktivnosti za koje je skladu sa AP Medijske strategije planirano da ih sprovede NVO, kako bi se obezbjedila neophodna sredstva putem raspisivanja godišnjeg javnog konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija.²² ❖ Aktivno učešće MKIM u povezivanju civilnog sektora, kao i međunarodnih partnera kao donatora sa druge strane, u cilju bolje obezbjeđenosti i korišćenja donatorskih sredstava. ❖ Organizovati obuke zaposlenih u medijima – podnosiocima/teljama prijava za finansiranje projekata iz Fonda, u cilju sticanja potrebnih znanja i vještina u pisanju projekata, sa ciljem što bolje formulacije projektnih aktivnosti, te u konačnom njihove realizacije.

➤ *Operativni cilj 1.3 Poboljšan sistem za efikasnu borbu protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija*

²¹ Ovi izvještaji sadrže narativni dio, sa opisom realizovanih aktivnosti u izvještajnom periodu; kopije svih medijskih sadržaja objavljenih u štampanim medijima i linkove za medijske sadržaje objavljene u internetskim publikacijama, statistiku ukupnih pregleda za izvještajni period, kao i za svaki medijski sadržaj pojedinačno, kad izvještaj podnosi osnivač medija, odnosno kopije svih mišljenja, odnosno odluka o postupanju po žalbama čitalaca objavljenih u štampanim medijima, odnosno linkove za mišljenja, odnosno odluke o postupanju po žalbama čitalaca na internet stranici samoregulatornog tijela, odnosno internet publikaciji nad kojom je uspostavljeno samoregulatorno tijelo, kao i podatke o praćenju poštovanja profesionalnih i etičkih standarda sadržanih u Kodeksu i njihovoj promociji, kad izvještaj podnosi samoregulatorno tijelo; te finansijski izvještaj, koji sadrži: akt o obrazovanju radnog tima koji će biti angažovan na izvršenju ugovornih obaveza; ugovore o radu, odnosno angažovanju za članove radnog tima; ovjerene platne liste; odluke o upućivanju na službeno putovanje i putne naloge sa pratećom dokumentacijom.

²² Sl. list CG, br. 39/11, 37/17 i 84/24

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Broj podnijetih prigovora AEM u slučajevima govora mržnje u audiovizuelnim medijima	2 (2021)	2		15	5
Broj izrečenih mjera povodom podnijetih prigovora u slučajevima govora mržnje u audiovizuelnim medijima	2 (2021)	0	▼	15	5
Broj podnijetih prigovora u slučajevima govora mržnje u štampanim medijima	2 (2021)	0	▲	5	3
Broj izrečenih mjera povodom podnijetih prigovora u slučajevima govora mržnje u štampanim medijima	0 (2021)	0	▲	5	0
Broj podnijetih prigovora u slučajevima govora mržnje u internetskim publikacijama	0 (2021)	0	▲	30	10
Broj izrečenih mjera povodom podnijetih prigovora u slučajevima govora mržnje u internetskim publikacijama	0 (2021)	0	▲	20	5

Nacrtom Krivičnog zakonika Crne Gore koji je objavljen na javnu raspravu u januaru 2025. godine izvršena je izmjena koja se zasniva na potrebi jačanja zakonske zaštite protiv govora mržnje i nasilja prema određenim društvenim grupama. Javna ispoljavanja mržnje, koja nijesu nužno vezana samo za podsticanje nasilja, već i za verbalne i druge oblike diskriminacije, predstavljaju ozbiljnu prijetnju društvenoj koheziji i miru. Shodno tome, predviđeno je da se član 370 stav 1 Krivičnog zakonika mijenja, tako da glasi: „Ko javno ispoljava mržnju prema grupi ili članu grupe koja je određena na osnovu nacionalne ili etničke pripadnosti, pripadnosti rasi ili vjeroispovijesti, državljanstva, pola, jezika, boje kože, obrazovanja, društvenog položaja, porijekla, seksualne orijentacije, rodnog identiteta ili invaliditeta, ili zbog političkog ili drugog ubjeđenja, ili podstiče na nasilje prema takvoj grupi ili članu grupe, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.“

Zakonom o medijima je uvedena odredba po kojoj nadležni sud može, na predlog državnog tužioca ili lica koje traži zaštitu prava propisanih zakonom, donijeti rješenje o privremenom ograničavanju daljeg širenja medijskog sadržaja do pravosnažnosti rješenja o zabrani daljeg širenja tog sadržaja. Članom 55 zakona je propisano da je navedeni postupak hitan, kao i procedura postupanja po navedenom postupku.

Zakonom o AVM uslugama unaprijeđena je zaštita gledalaca/teljki i slušalaca/teljki, kao i korisnika AVM usluga na zahtjev, od zabranjenih sadržaja koji uključuju sadržaje kojima se:

- 1) podstiče ili omogućava podsticanje nasilnog ugrožavanja ili nezakonite promjene ustavnog uređenja;
- 2) može ugroziti javno zdravlje ili koja predstavlja ozbiljan rizik po javno zdravlje;
- 3) može ugroziti ili dovesti u pitanje javna bezbjednost ili koja predstavlja ozbiljan rizik po javnu bezbjednost, nacionalnu bezbjednost i odbranu;
- 4) javno podstiče izvršenje krivičnog djela terorizma u smislu Krivičnog zakonika Crne Gore;
- 5) omogućava ili vrši ratna propaganda.

Takođe je propisano da se AVM uslugom ne smije podsticati nasilje, mržnja, netrpeljivost ili diskriminacija po osnovu rase, etničke pripadnosti, veze sa nekim narodom ili nacionalnom zajednicom, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, boje kože, pola, roda, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva u sindikalnoj organizaciji, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili porodičnog statusa, starosne dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, seksualne orijentacije i/ili interseksualnih karakteristika, kao i po osnovu stvarnih ili pretpostavljenih ličnih svojstava.

U Analizi potreba za izmjenama mehanizama u cilju sankcionisanja širenja dezinformacija²³, koje je MKIM objavilo ključne preporuke za postupanje odnosile su se na kreiranje namjenske radne grupe, za koordinaciju i nadgledanje napora u borbi protiv dezinformacija, čiji bi zadatak bio da prati i procjeni trendove dezinformacija pomoću alata vođenih vještačkom inteligencijom, a kroz izradu i implementaciju nacionalnih akcionih planova i olakšanu međuinstitucionalnu saradnju, u saglasnosti sa standardima EU.²⁴

Ministarstvo kulture i medija je 2024. godine pokrenulo inicijativu osnivanja Mreže za borbu protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija. Cilj mreže je identifikovanje štetnog sadržaja u medijima i digitalnom prostoru, javno ukazivanje na iste i pokretanje procedure.²⁵

Dodatno, MKIM je sproveo medijsku kampanju o sprječavanju govora mržnje i povećanju svijesti građana/ki o problemu govora mržnje, sa ciljem da kroz fizičke i digitalne banere, kratke i duže audio spotove, video spotove za potrebe emitovanja na programima televizijskih emitera i društvenih mreža, postere, infografike, te poruke na društvenim mrežama, sa ciljem da se poveća svijest građana o štetnim posljedicama govora mržnje, te aktivnom angažovanju građana u njegovom prepoznavanju i prijavljivanju. Pored kampanje podizanja svijesti unaprijeđeno je znanje novinara/ki na temu govora mržnje kroz 4 obuke na teme: pravni okvir i odgovornost u borbi protiv govora mržnje; medijska odgovornost u prepoznavanju govora mržnje; uloga tužilaštva i pravosudnog sistema u suzbijanju govora mržnje; i pravosudni pristup govoru mržnje kroz presude, sankcije i zaštitu prava. Takođe, održane su 4 obuke za moderatore/ke na internetskim publikacijama i na zvaničnim stranicama internetskih publikacija na društvenim mrežama o prepoznavanju i sprječavanju govora mržnje.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Ograničena digitalna nadležnost: Institucijama nedostaju pravne mogućnosti i tehnička infrastruktura za praćenje i kažnjavanje širenja dezinformacija na društvenim mrežama. ❖ Fragmentacija: Nedostatak koordinacije među agencijama rezultira neefikasnošću, a regulatorna tijela rade u ograničenim uslovima. ❖ Ograničeni resursi: Tijela kao što su Medijski savjet za samoregulaciju i AMU se suočavaju sa budžetskim ograničenjima koja ometaju njihov istražni kapacitet i operativnu efikasnost.	❖ Osnovati Nacionalnu radnu grupu za sprječavanje širenja dezinformacija (po uzoru na grčki model). ❖ Izgradnja institucionalnih kapaciteta Ministarstva vanjskih poslova u razvoju sveobuhvatne i efikasne strategije za suzbijanje dezinformacija. ❖ Pravne reforme - Ažurirati pravni okvir Crne Gore kako bi se uskladio sa Uredbom o digitalnim uslugama EU (DSA), osiguravajući odgovornost i transparentnost veoma velikih platformi. ❖ Tehnološka rješenja: usvojiti isplative alate vođene vještačkom inteligencijom za praćenje dezinformacija i obrazovati Nacionalnu radnu grupu za dezinformacione tehnologije koja će nadgledati implementaciju i evaluaciju. Pokrenuti kampanje podizanja svijesti javnosti širom zemlje kako bi se građani/ke obrazovali/e o identifikovanju i prijavljivanju dezinformacija.

²³ Analiza dostupna na linku: <https://www.gov.me/clanak/analiza-potreba-za-izmjenama-mehanizama-u-cilju-sankcionisanja-sirenja-dezinformacija>.

²⁴ Dalja preporuka se odnosi na podršku Ministarstvu vanjskih poslova u razvoju sveobuhvatne i efikasne strategije za suzbijanje dezinformacija, kao i jačanja efikasnosti tog Ministarstva u borbi protiv dezinformacija. Neophodno je dalje unaprijediti domaće zakonodavstvo u cilju usklađivanja sa Aktom o digitalnim uslugama EU (Digital Service Act – DSA), uvođenje strožijih kazni za namjerne kampanje dezinformisanja uz zaštitu slobode izražavanja.

²⁵ Osnovni zadaci Mreže će biti: praćenje medijskih i sadržaja na društvenim mrežama i identifikovanje govora mržnje, dezinformacija i online nasilja, u skladu sa prethodno definisanim pravilima i procedurama; prijem i razmatranje prijava građana ukoliko smatraju da je određeni sadržaj govor mržnje, dezinformacija ili online nasilje; u saradnji sa partnerima/saveznicima Mreže iz oblasti medija javno objavljivanje nalaza da određeni sadržaj predstavlja govor mržnje, dezinformaciju ili online nasilje, uz navođenje naziva medija odnosno imena autora spornog sadržaja ukoliko je plasiran preko društvenih mreža ili drugih digitalnih platformi; procesuiranje spornog sadržaja na dalje postupanje prema tužilačkoj organizaciji, ukoliko se smatra da, prema usvojenim pravilima i procedurama, ima elemente krivičnog djela ili prekršaja shodno važećim zakonima; uspostavljanje komunikacije i razvijanje saradnje sa globalnim internetskim kompanijama radi zabrane spornog sadržaja; praćenje politika na globalnom nivou koje se tiču borbe protiv govora mržnje, dezinformacija i online nasilja i predlaganje politika za unapređenje stanja u Crnoj Gori i promocija kulture dijaloga.

- *Operativni cilj 1.4 Povećana dostupnost prilagođenog medijskog sadržaja ranjivim kategorijama stanovništva (osobe sa invaliditetom, LGBTIQ, osobe koje koriste ili su koristile psihoaktivne supstance, žene koje su žrtve porodičnog nasilja, Romi i Egipćani)*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat medijskih sadržaja prilagođen OSI u ukupnom procentu medijskih sadržaja RTCG ²⁶	0,01% (2021)	2%		1,5%	2%
Broj rodno odgovornih programa i redne osjetljivog jezika kod lokalnih javnih emitera i RTCG ²⁷	0	2		2	3
Broj emisija na javnom medijskom servisu koje se bavi ranjivim kategorijama stanovništva ²⁸	1	3		2	3
Broj novih medijskih sadržaja u komercijalnim medijima koji se bave pitanjem relevantnim za OSI finansiranih od strane Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	0	129 ²⁹ (2023)		20	50
Broj novih sadržaja posvećenih ranjivim kategorijama stanovništva finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	0	500 ³⁰ (2023)		27	45

AMU je krajem 2023. objavila Analizu prisustva rodnih stereotipa u TV oglašavanju, sprovedenu na osnovu Metodologije za analizu oglasnog sadržaja. Analiza pokazuje da svaki treći televizijski oglas ima poruku sa rodnom stereotipom, te da u odnosu na 2018. godinu povećano njihovo učešće u oglasima. Samo ženama kao ciljnoj publici se obraća 24% oglasa, dok samo muškarce kao ciljnu publiku adresira 12% posmatranih oglasnih sadržaja. Zabilježen je značajno veći broj stereotipa vezanih za žene u odnosu na stereotipe vezane za muškarce (14:5).

²⁶ Podaci dobijeni od RTCG.

²⁷ Indikator se prati na nedeljnom nivou

²⁸ Emisija u nedjeljnoj programskoj šemi.

²⁹ Podaci dobijeni na osnovu podnijetih izvještaja o realizaciji projekata finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za 2023. godinu. Razlog zbog kog je došlo do naglog povećanja broja objavljenih medijskih sadržaja je taj što su pojedini mediji proizveli i više medijskih sadržaja od traženih, te velike neujednačenosti u broju i vrsti prijavljenih medijskih sadržaja.

³⁰ Podaci dobijeni na osnovu podnijetih izvještaja o realizaciji projekata finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za 2023. godinu. Razlog zbog kog je došlo do naglog povećanja broja objavljenih medijskih sadržaja je taj što su pojedini mediji proizveli i više medijskih sadržaja od traženih, te velike neujednačenosti u broju i vrsti prijavljenih medijskih sadržaja.

Na osnovu podataka prikupljenih u junu 2024. godine, AMU je objavila Analizu uključenosti ranjivih društvenih grupa u televizijskim programima sa nacionalnim pokrivanjem, koja je dostupna na veb sajtu AMU³¹. Analiza je pokazala da se tokom jedne sedmice, na programu osam televizijskih programa sa nacionalnim pokrivanjem, u

prosjeuku emituje oko 2% sadržaja posvećenih ranjivim kategorijama stanovništva u odnosu na ukupno emitovani sadržaj. U posmatranom periodu, u okviru sadržaja o ranjivim grupama, najveće učešće su imali sadržaji o osobama sa invaliditetom (34%). Slijede sadržaji u kojima je zastupljeno više grupa, a koji su se emitovali uglavnom u okviru tematskih emisija posvećenih pitanjima ranjivih grupa ili u kojima je osoba koja gostuje bila predstavnik dvije ranjive grupe (19%). Sadržaji o ženama žrtvama nasilja imali su učešće od 17%. Sadržaji o Romima i Egipćanima činili su 13%, dok su sadržaji o ekonomski ugroženim porodicama činili 12% ukupno emitovanog sadržaja o ranjivim grupama. U posmatranom periodu najmanje učešće imali su sadržaji o LGBTIQ+ populaciji (5%).

Izvor: Analiza uključenosti ranjivih društvenih grupa u televizijskim programima sa nacionalnim pokrivanjem, str. 4

Novim Zakonom o AVM uslugama i Pravilnikom o pristupačnosti audiovizuelnih medijskih usluga licima sa invaliditetom³² propisane su mjere i uslovi za njihovo stalno i progresivno primjenjivanje od strane pružalaca audiovizuelnih medijskih usluga radi obezbjeđivanja pristupačnosti ovih usluga licima sa invaliditetom. AMU je Zakonom određena da bude nadležni organ za pružanje informacija i primanje pritužbi u vezi sa pitanjima pristupačnosti AVM usluga licima sa invaliditetom (tj. jedinstvena, pristupačna i online dostupna kontakt tačka u smislu AVMSD). Propisana je i obaveza pružalaca AVM usluga da hitne informacije, uključujući javna obavještenja i objave u slučajevima opasnosti za život i zdravlje ljudi, bezbjednost države i javni red i mir, pružaju na način koji je pristupačan licima sa invaliditetom. Najmanji početni obim pristupačnih programskih sadržaja ne može biti ispod 5% godišnjeg vremena emitovanja, odnosno kataloga sadržaja, a pružalac AVM usluge je dužan da svake druge godine poveća obim pristupačnih programskih sadržaja za najmanje 5%. Oni će, takođe, biti u obavezi da usvoje, sprovedu i dostavljaju Agenciji Akcione planove za uvođenje usluga za pristupačnost sadržaja licima sa invaliditetom. Dodatno, propisano je i da su pružaoci AVM usluga dužni da tokom izborne kampanje za izbore za poslanike, za izbore za predsjednika Crne Gore i izbore za izbor odbornika u opštinama obuhvaćenim njegovom zonom pokrivanja, te u skladu sa finansijskim i tehničkim mogućnostima, političko oglašavanje učine pristupačnim licima sa invaliditetom. Ovo se odnosi na najmanje jednu informativnu emisiju dnevno, koja se u cjelosti ili u jednom dijelu bavi izbornom kampanjom.

MKIM je organizovalo četiri obuke na temu „Senzibilitet u izvještavanju marginalizovanim grupama“ sa posebnim osvrtom na marginalizovane grupe, kao i obuku na temu rodne ravnopravnosti u medijima u novembru 2024. za novinare/ke.

Zakonom o nacionalnom javnom emiteru - Javnom medijskom servisu Crne Gore³³ je u članu 12 propisana obaveza Javnog medijskog servisa da kroz pružanje javne usluge proizvodi i emituje programske sadržaje koji su

³¹ <https://amu.me/wp-content/uploads/2025/01/04-633-25-74-Analiza-ukljucenosti-ranjivih-drustvenih-grupa-u-TV-programima-sa-nacionalnim-pokrivanjem.pdf>

³² Sl. list CG, br. 125/24

³³ Sl. list CG, broj 60/24

namijenjeni svim segmentima društva, posebno vodeći računa o maloljetnicima i mladima, pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, licima sa invaliditetom, socijalno ugroženim i sličnim grupama, kao i da emituje sadržaje prilagođene licima sa invaliditetom u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast AVM usluga. Na javnom servisu RTCG TV, sljedeći sadržaji su prilagođeni licima sa invaliditetom, konkretno sadržaji su dostupni na znakovni jezik:

- ~ Dnevnik 1 svakog radnog dana u godini
- ~ Parlamentarni program: premijerski sat + debate uoči izbora u Crnoj Gori
- ~ Filmski i serijski program: putopisna serija (5 premijera + 11 repriza) i ukupno 9 filmova

Takođe, od 2024. godine na internetskog publikaciji Javnog medijskog servisa je pokrenuta opcija Čitaj mi, servis TTS koji pretvara tekst u govor. Na taj način je tekstualni sadržaj internetske publikacije prilagođen slabovidim osobama. Pored toga, redizajnom, kako na web verziji, tako i na aplikacijama Android i iOS, je omogućen bolji pristup kompletnih sadržaja opcijama prilagođavanja za slabovide - korisnicima je omogućen izbor: uvećanje fonta, kontrast tekst/pozadina, inverzna tema.

Na javnom servisu redovno se emituju emisije koje se isključivo bave životom OSI³⁴:

- ~ TV: "Mjesto za nas", "Vaše priče" (emitovanje 2x mjesečno)
- ~ Radio: "Svijet jednakih šansi" (emitovanje 4x mjesečno)

Urednici/ce specijalizovanih emisija za ranjive kategorije Javnog medijskog servisa Crne Gore, su u obavezi da u okviru najgledanijeg formata, u sklopu jutarnjeg programa, periodično uživo obrađuju teme koje se odnose na ranjive grupe.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ U Crnoj Gori ne postoji formalni sistem i program obrazovanja za izučavanje standardizovanog znakovnog jezika. Izazovi koji prate programski sadržaji posvećeni ranjivim grupama odnose se na potrebu unaprijeđenja inkluzivnosti programa poboljšanjem ponude programskih sadržaja namijenjenih ili posvećenih ranjivim grupama, kroz povećanje njihove količine i poboljšanje raznovrsnosti, aktuelnosti i interaktivnosti. Takođe, neophodno je i raditi na diverzifikaciji sadržaja u pogledu žanrova, posebno u dijelu obezbjeđivanja kulturno-umjetničkog, sportskog i dječijeg programa namijenjenog ranjivim grupama.³⁵ ❖ Nedostatak tumača/ica za znakovni jezik, za rad u medijima.	❖ Podizati svijest i unaprijediti kapacitete emitera za proizvodnju i emotivanje AVM usluga koje su pristupačne licima sa invaliditetom. ❖ Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija da pokrene postupak uvođenja zvaničnog obrazovnog programa u cilju omogućavanja formalne edukacije i proizvodnje obučenog kadra. ❖ Kroz Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija predvidjeti na javnom konkursu za raspodjelu sredstava kao prioritetne teme posvećene ranjivim grupama.

- *Operativni cilj 1.5 Unaprijeđena medijska pismenost svih segmenata društva, sa posebnim osvrtom na mlade*

³⁴ Na javnom servisu teme koje su obađivane u okviru informativnih emisija Dnevnik 1,2,3, emisijama "Naglas", "Argumenti", dnevnim hronikama ("Jutarnji program", "Mreža") su se bavile rodno odgovornim programom

³⁵ ANALIZA UKLJUČENOSTI RANJIVIH DRUŠTVENIH GRUPA U TELEVIZDSKIM PROGRAMIMA SA NACIONALNIM POKRIVANJEM (jun 2024.), dostupno na: <https://amu.me/wp-content/uploads/2025/01/04-633-25-74-Analiza-ukljucenosti-ranjivih-drustvenih-grupa-u-TV-programima-sa-nacionalnim-pokrivanjem.pdf>

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Indeks medijske pismenosti u Crnoj Gori ³⁶	32. mjesto (2021)	33. mjesto (2023)	▼	31. mjesto	30. mjesto
Procenat učenika/ca gimnazije koji su upoznati ³⁷ sa osnovnim principima medijske pismenosti	1,8% (2021)	3,6%	▲	+ 20% u odnosu na polaznu vrijednost	+ 30% u odnosu na polaznu vrijednost
Procenat učenika/ca osnovne škole koji su upoznati ³⁸ sa osnovnim principima medijske pismenosti	0% (2021)	13,15%	▲	15%	20%

Na inicijativu Instituta za medije Crne Gore (IMCG), predmet Medijska pismenost uvedena je u osnovnoškolsko obrazovanje, za učenike/ce od VII do IX razreda, počev od školske 2023/24 (nakon Odluke Nacionalnog savjeta za obrazovanje a na inicijativu NVO Instituta za medije Crne Gore i Zavoda za školstvo). IMCG je inicirao, koordinisao i pripremio program medijske pismenosti za osnovne škole i priručnik za nastavnike i nastavnice "Medijska pismenost u III ciklusu osnovnoškolskog obrazovanja". Tokom 2023. godine IMCG, Zavod za školstvo i AMU su zajedno promovisali priručnik i predmet, setom aktivnosti. Ključne su bile obuke nastavnika i nastavnica iz oblasti medijske pismenosti koje je organizovao Zavod za školstvo. Promocija je rezultirala značajnim odazivom učenika/ca osnovnih škola, pa je predmet u prvoj godini biralo 3,262 učenika/ca. Konkretnije, Zavod za školstvo je realizovao dvodnevne akreditovane programe za 450 nastavnika/ca osnovnih škola, izrađen je priručnik za nastavnike/ce Medijska pismenost u osnovnoj školi u elektronskoj i štampanoj formi – štampan, realizovano je i šest prezentacija Medijske pismenost za direktore/ice osnovnih škola u cilju edukacije rukovodnog kadra u obrazovno-vaspitnim ustanovama i nepohodnim kompetencijama koje nastavnici treba da imaju kako bi uspješno realizovali nastavu medijske pismenost, te je ukupno u 2023. održano 16 obuka sa 397 polaznika/ca, a u 2024. održane su 3 obuke za 150 polaznika/ca.

Kada je u pitanju srednjoškolsko obrazovanje bilježi se pozitivan trend u obuhvatu učenika/ca i učenica/ca u gimnazijama. U srednjim stručnim školama učenici nemaju mogućnost da izučavaju medijsku pismenost. Imajući u vidu da srednje stručno obrazovanje pohađa 70% srednjoškolske populacije ovakva situacija predstavlja značajan nedostatak crnogorskog obrazovnog sistema. U okviru pojedinih predmeta u srednjem stručnom obrazovanju postoje moduli na kojima se srednjoškolci/ke upoznaju sa elementima medijske pismenosti, ali to je daleko od potreba mladih ljudi da se pripreme za tržište rada i budući aktivni društveni život. Medijski nepismeni mladi ljudi neće imati neophodna znanja, vještine i stavove (kompetencije) da aktivno, slobodno i osviješćeno participiraju u društvenim kretanjima, demokratizaciji i humanizaciji društva.

Očekuje se da Vlada Crne Gore usvoji sveobuhvatnu Strategiju reforme obrazovanja 2025-2035 Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija (MPNI) u tekućoj godini, koja ima za cilj unaprjeđivanje kvaliteta obrazovanja na svim nivoima: predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanja kroz ostvarivanje četiri strateška cilja od kojih se 1 i 2 odnose, između ostalog, i na kreiranje Crnogorskog okvira ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje (među kojima je i medijska pismenost i kritičko mišljenje), reviziju predmetnih programa uključujući i izborne predmete inicijalno obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika/ca.

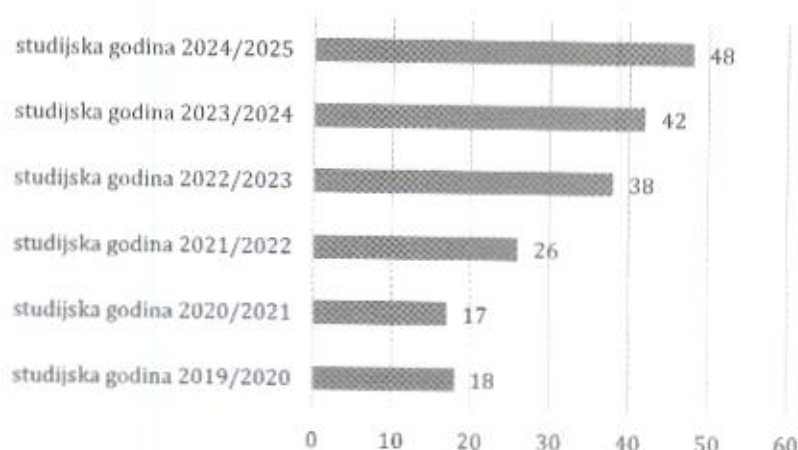
Nakon izmjena Nastavnog plana i programa na drugu godinu osnovnih studija Studijskog programa „Medijske studije i novinarstvo“ na FPN-u uveden je obavezan predmet Medijska pismenost. Od studijske 2018/19. godine

³⁶ Podaci dobijeni od NVO Institut za otvoreno društvo iz Sofije, u sklopu Inicijative za Evropske politike (European Policies Initiative (EuPI)), Republika Bugarska, a dostupni na linku: <https://osis.bg/?p=3750&lang=en>. Zemlje Zapadnog Balkana su tradicionalno na dnu ljestvice medijske pismenosti u Evropi. Ciljane vrijednosti indikatora za 2025. i 2027. godinu su s tog razloga postavljene u realnom aspektu, budući da je, npr. u 2019. godini, prema podacima iste organizacije, Crna Gora zauzimala 31. mjesto kada je u pitanju indeks medijske pismenosti, a u 2022. godini čak 35. mjesto, što je pad za čak tri mjesta u odnosu na 2021. godinu.

³⁷ Pohađali predmet Medijska pismenost.

³⁸ Pohađali predmet Medijska pismenost.

Studenti FPN, osnovnog studijskog programa
"Medijske studije i novinarstvo" koji izučavaju
predmet Medijska pismenost

Izvor: Fakultet političkih nauka, prijava predmeta „Medijska pismenost“

broj studenata/kinja koji slušaju ovaj predmet je u konstantnom porastu. Dodatno, tokom studijske 2024/25 godine, jedan student je tezu medijske pismenosti upisao na doktorskim studijama. U okviru pomenutog predmeta obrađuju se različite tematske jedinice počevši od teorijskog koncepta medijske i informacijske pismenosti, načina formiranja stereotipa kroz filmsku i oglašivačku pismenost, pismenost u video-igrama, pismenost na društvenim mrežama. Osim toga, studenti se upoznaju sa različitim alatima i indikatorima u cilju provjere informacija, identiteta pošiljaoca informacije, kao i mjesta nalaženja.

Od 2020. kada je osnovan Centar za medijska istraživanja i trening započet je rad na medijskom opismenjavanju različitih ciljnih grupa. Veći broj projekata je realizovan kroz Centar usmjerenih na opismenjavanje nastavnika srednjih škola širom Crne Gore kao i novinara³⁹. Projekat *Mediji 2040: osnaživanje mladih zagovarača za slobodu medija na Zapadnom Balkanu*⁴⁰ (oktobar 2023 – april 2024) je okupio 40 studenata/ca sa univerziteta iz Novog Sada, Sarajeva, Prištine, Skadra i Skoplja, koji su sprovedli horizontalno skeniranje – anketu o budućnosti medija (u Podgorici, Kolašinu i Kotoru) i prezentovali istu. Nakon toga studentkinje su razgovarale o rezultatima i kreiranju buduće vizije sa AMU i predstavnicima međunarodne organizacije OEBS. Finalno kroz projekat *Media and information literacy: advocating human rights* (2024 – 2026) fokus je na medijskom opismenjavanju nastavnika/ca osnovnih i srednjih škola u Podgorici, Baru, Ulcinju, Bijelom Polju i Pljevljima. Pohađanje obuke za nastavnike se već održava u nekoliko opština a ukupno će do kraja biti podržano do 200 nastavnika/ca osnovnih i do 200 nastavnika/ca srednjih škola u svih pet opština.

U okviru oblasti medijske pismenosti uspješno je realizovan veliki broj kampanja, analiza, istraživanja, promocija, treninga i okruglih stolova:

- Kvantitativno Istraživanje javnog mnjenja o medijskoj pismenosti u Crnoj Gori koje je pružilo dublji uvid u medijsku pismenost, navike i preference građana/ki, pri čemu su podaci pokazali široku rasprostranjenost

³⁹ Jedan od najznacajnijih projekata bio je MEDUSKA I INFORMACIJSKA PISMENOST U FUNKCIJI RAZVOJA KRITIČKOG MIŠLJENJA I ZAGOVARANJA MLADIH. Jedna od obuka nosila je naziv Medijska i informaciona pismenost vs dezinformacije, stereotipi i predrasude, a druga Medijski opismenjani predavači: preduslov za kvalitetno obrazovanje generacije Zumera i generacije Alfa. Trodnevnu edukaciju je prošlo 52 predavača osnovnih i srednjih škola, kao i 25 studenata novinarstva putem zooma imajući u vidu epidemiološku situaciju u Crnoj Gori. Nakon održanih vebinara sprovedena je anonimna anketa kojom je utvrđeno da su 97,4 % ispitanika zadovoljni kvalitetom realizovanih aktivnosti i da su im radionice pomogle da unaprijede znanja i vještine kritičkog razmišljanja, kao i vještine za identifikaciju dezinformacija. Po završetku edukacije polaznici su dobili sertifikate i knjige iz oblasti medija u cilju daljeg usavršavanja. Lokalni partner na ovom projektu bila je tadašnja Agencija za elektronske medije, dok je u jednu od aktivnosti bila uključena NVO organizacija Roditelji, koji su pripremili edukativni materijal za roditelje i organizovali online radionicu za maloljetna lica na temu sigurnost na internetu, kao i sajberbuling. Pomenuti projekat je rezultirao potpisivanjem Deklaracije o medijskoj pismenosti i publikacijom Regionalni osvrt na razvoj i integraciju medijske i informacijske pismenosti. <https://amu.me/wp-content/uploads/2021/07/REGIONALNI-OSVRT-NA-RAZVOJ-I-INTEGRACIJU-MEDIJSKE-I-INFORMACIJSKE-PISMENOSTI.pdf>

Drugi projekat je nosio naziv Youth, Inclusion, Equality & Trust koji je sproveden u periodu od marta do jula 2023. godine i finansiran od strane organizacije UNESCO i UNDP. U projekat su bila uključena po dva tima iz regiona, tačnije akademsko osoblje i studenti univerziteta iz Sarajeva, Banja Luke i Beograda. Studenti su trebali osmisliti kampanju javnog zagovaranja. Prvi tim je osmislio kampanju Svi za jedno - zajedno koja je predstavljala pobjedničku kampanju u Crnoj Gori i putem koje su se borili protiv vršnjačkog nasilja, a drugi tim Gradimo mostove - a ne zidove. Pobjednički tim je dobio sredstva neophodna za realizaciju kampanje. Mnoge ličnosti iz javnog života su podržale kampanju i bile intervjuisane od strane studenata. <https://www.youtube.com/@Svizajedno-Zajedno>

⁴⁰ finansiran od strane Ambasade Kraljevine Holandije

korišćenja društvenih mreža među stanovnicima uzrasta od 16 do 75 godina. Četvoro od petoro korisnika/ca društvenih mreža redovno koristi ove platforme za pronalaženje važnih informacija, iako ih rijetko doživljavaju kao „opsežne“ i „potpuno pouzdane“. Prema istraživanju, televizija je i ostala i dalje je najčešće korišćeni tradicionalni medij, dok su internetske publikacije drugi najčešći izvor vijesti.

- AMU u okviru svojih godišnjih planova rada ima poseban odjeljak koji se odnosi na medijsku pismenost, čime pokazuje kontinuiranu posvećenost podizanju nivoa medijske pismenosti u Crnoj Gori. Aktivnosti su bazirane na prethodno sprovedenim istraživanjima i prilagođene su različitim ciljnim grupama. Plan rada za 2023, Plan rada za 2024 i Plan rada za 2025.
- Organizovano je šest radionica medijske pismenosti u različitim opštinama, u kojima je učešće uzelo više od 115 učenika/ca. Radionice su održane u opštinama Herceg Novi (Dječiji dom „Mladost“), Zeta (Srednja mješovita škola u Golubovcima), Danilovgrad (gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“) i Glavnom gradu Podgorici (Osnovna škola „Maksim Gorki“, Osnovna škola „Oktoih“ i Srednja građevinsko-geodetska škola „Inž. Marko Radević“). Cilj radionica bio je osnaživanje djece i mladih da kritički pristupaju medijskim sadržajima, analiziraju ih i odgovorno konzumiraju. Ovaj pristup izazvao je veliki interes među mladima, koji su željeli proširiti svoje znanje o načinima provjere i analize medijskih sadržaja.
- Vodič za srebrne surfere – Priručnik o internetu i društvenim mrežama za treću životnu dob. U cilju jačanja medijske pismenosti među odraslom populacijom, objavljen je priručnik sa ciljem povećanja digitalnih i medijskih vještina među starijom populacijom, omogućavajući im sigurno i odgovorno korišćenje interneta i društvenih mreža.
- Kampanja za medijsku pismenost starije populacije sa Rosandom Kovijanić kao zaštitnim licem – sprovedena je intenzivna kampanja na televizijskim stanicama kao i na društvenim mrežama, sa ciljem podizanja svijesti o medijskoj pismenosti među starijom populacijom. Centralni dio kampanje bio je video spot koji je naglasio značaj kritičkog pristupa medijskom sadržaju.
- SOS linija o medijskoj pismenosti (080 888 000) bila je posvećena jačanju medijske pismenosti i pružanju pomoći građanima u razjašnjavanju svih dilema vezanih za medijski i digitalni prostor. Kroz razgovore, korisnici/ce su dobijali savjete o sigurnosti na internetu, prepoznavanju dezinformacija, kao i o osnovama digitalnih tehnologija. Na SOS liniju zaprimljeno je ukupno 44 poziva, a korisnici/ce su najčešće tražili informacije o „Vodiču za srebrne surfere“.
- Video tutorijali za stariju populaciju – AMU je izradila tri animirana video tutorijala (video smjernice). Ovi edukativni materijali, predstavljeni kroz avanture braćnog para Ljuba i Drage, omogućili su starijim građanima/kama i onima koji nemaju dovoljno vještina u digitalnom i medijskom okruženju da se lakše snađu u svijetu novih tehnologija. Kroz duhovite i edukativne situacije, tutorijali obuhvataju važne teme poput prepoznavanja pouzdanih izvora, korišćenja društvenih mreža, kao i ponašanja kada naiđu na lažne i obmanjujuće oglase. Epizoda 1 – „Kako da pronađete provjerene izvore?“, Epizoda 2 – „Uputstva za korišćenje društvenih mreža“, Epizoda 3 – „Lažni i obmanjujući oglasi“
- Strip i crtani film o medijskoj pismenosti za djecu „Sajber sa sajberom“ – osmišljen da pomogne najmlađima u razvijanju kritičkog mišljenja i boljem razumijevanju medijskih sadržaja. Kroz zabavan i edukativan pristup, ova inicijativa pruža djeci ključna znanja koja im omogućavaju lakše snalaženje u savremenom digitalnom okruženju. Crtani film je emitovan 40 puta u programima RTCG, Gradska TV, RTV Herceg Novi, Nova M, A plus TV i Prva TV, dok je strip distribuiran kroz različite kanale mnogim građanima, te je istovremeno dostupan i na zvaničnom sajtu i društvenim mrežama Agencije. Sredinom novembra 2024., na festivalu „Stripovanje“ u Narodnoj biblioteci Budve, strip je dodatno promovisan. Epizoda 1 - Crtani film „Sajber sa sajberom“, Epizoda 2 – Crtani film „Sajber sa sajberom“
- Priručnik za medijsku i digitalnu pismenost i na romskom jeziku – Nakon verzije na crnogorskom, albanskom i engleskom jeziku, AMU je objavila je priručnik „Medijska i digitalna pismenost“ i na romskom jeziku. Ovaj vodič nudi smjernice za razvoj medijske i digitalne pismenosti, sigurnu upotrebu interneta, te podršku roditeljima i odgajateljima/kama u obrazovanju djece o digitalnim tehnologijama. Priručnik se fokusira na dekodiranje medijskog sadržaja, bezbjednu upotrebu interneta, kritičko mišljenje na društvenim mrežama,

kao i prepoznavanje reklama i opasnosti na internetu. Takođe, obrađuje važnost mentalnog zdravlja u digitalnom okruženju, stereotipe i predrasude, te odgovoran pristup internetu.

- *Predstava „Niko se nije naučen rodio“ za najmlađe* – dva izvođenja predstave sa ciljem podizanja svijesti o značaju medijske pismenosti i opasnostima prekomjernog korišćenja telefona i društvenih mreža. Kreativni nosilac predstave bio je umjetnički atelje „Arlekin“, a izvođenja su realizovana za štićenike dječijeg doma „Mladost“ u Bijeloj, kao i u JU KIC „Zeta“ u opštini Zeta. Predstava je izazvala veliko interesovanje i pozitivne reakcije ciljane publike, posebno među mlađom populacijom, doprinoseći širenju svijesti o odgovornom korišćenju digitalnih tehnologija.
- *Donacija edukativnih materijala* – Tokom 2024. godine, AMU je nastavila je sa promovisanjem medijske pismenosti među osjetljivim društvenim grupama kroz donacije edukativnih materijala. Štićenicima/kama Dječijeg doma „Mladost“ u Bijeloj doniran je strip „Sajber sa sajberom“, koji im pomaže da bolje razumiju rizike i odgovorno korišćenje medija, dok je stručnom osoblju uručen priručnik „Medijska i digitalna pismenost“ za dodatnu edukaciju. U OŠ „Božidar Vuković Podgoričanin“ na Koniku podijeljeni su priručnici na crnogorskom i romskom jeziku, čime se podstiču inkluzija i razvoj ključnih vještina medijske pismenosti među manjinskim zajednicama.
- *Sajt www.medijskapismenost.me* - Sve aktivnosti AMU iz oblasti medijske pismenosti su tokom 2024. godine redovno objavljivane na sajtu www.medijskapismenost.me, koji je postao centralno mjesto za informacije vezane za projekte i inicijative ovim povodom. Sajt je ažuriran vijestima, istraživanjima i edukativnim materijalima, pružajući smjernice različitim ciljnim grupama i zainteresovanoj javnosti. Fokus je bio na djeci, roditeljima i profesionalcima, dok su sadržaji obuhvatali širok spektar podtema unutar glavne oblasti – medijske pismenosti.

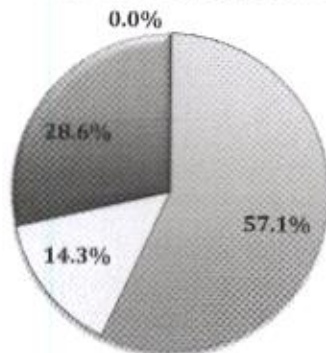
IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Ograničena kompetentnost tj. medijska pismenost ili zainteresovanost rukovodilaca/teljki obrazovno-vaspitnih ustanova da promovišu predmet medijske pismenosti te ga učenici/ce izučavaju kao izborni predmet. ❖ Praksa je pokazala da se časovi medijske pismenosti daju nastavnicima koji nemaju razvijene kompetencije: građanske, digitalne, socio-emocionalne, a koje su preduslov za uspješnu nastavnu praksu.	❖ Program Medijske pismenosti za srednje škole treba revidirati u konceptualnom smislu: prema ishodima učenja. ❖ Po ugledu na programe za osnovne škole, izraditi priručnik za nastavnike kao važan resurs za realizaciju kvalitetne nastave. ❖ Intenzivno i kontinuirano unapređivati i osnaživati kompetencije nastavnika u dijelu potpunog usvajanja koncepta cjeloživotnog učenja u interesu učenika i njihove dobrobiti kao i praćenja njihovih potreba i sticanja vještina za 21.vijek. Nastaviti sa edukacijom nastavnika/ca različitih profila u osnovnim i srednjim školama, realizacijom radionica, afirmisanje primjera dobre prakse u nastavi Medijske pismenosti. ❖ Uspostaviti proces eksterne evaluacije nastave koja je jedna od važnih nadležnosti Zavoda za školstvo. Na planu praćenja kvaliteta nastave i dostizanja ishoda učenja iz predmetnog programa Medijske pismenosti u osnovnim i srednjim školama. ❖ Postrožiti kriterijume u pogledu stručnog usavršavanja nastavnika u osnovnim i srednjim školama (uslovi za relicenciranje), osnaživanje

procesa monitoringa i eksterne evaluacije nastave medijske pismenosti u školama.

- ❖ Edukovati nastavno osoblje u oblasti novih metoda i tehnika manipulacija u skladu sa konceptom cjeloživotnog učenja, poput trenutno aktuelne teme - AI u obrazovanju i novinarstvu (osnovna i srednja škola).
- ❖ Analizirati kvalitet edukacija u pogledu medijske i informacijske pismenosti.
- ❖ Sprovesti kampanje javnog zagovaranja u skladu sa konceptualnom mapom medijske pismenosti u cilju sticanja individualnih, semiotičkih, instrumentalno-tehničkih i društvenih kompetencija.
- ❖ Svakih šest nedelja organizovati nedjelju medijske pismenosti u saradnji sa novinarima i međunarodnim organizacijama i univerzitetskim jedinicima.
- ❖ Preformulisati naziv predmeta Medijska pismenost u Pismenost na društvenim mrežama.

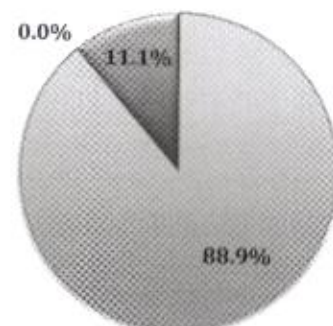
STRATEŠKI CILJ II – OSNAŽENA UREDNIČKA I FINANSIJSKA NEZAVISNOST, ETIKA I PROFESIONALIZAM JAVNIH EMITERA

TREND INDIKATORA II CILJA

- Pozitivan
- Negativan
- Nepromijenjen
- Nema podataka/ne mjeri se

AKTIVNOSTI II CILJA

- Realizovano
- U toku/Djelimično realizovano
- Nerealizovano

➤ Operativni cilj 2.1 Unaprijeđena nezavisnost javnih emitera

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat ostvarenja produkciono-programskih planova RTCG	50% (2021)	114,70%		70%	80%
Procenat ostvarenja produkciono-programskih planova lokalnih javnih emitera	80% ⁴¹	80%		85%	90%

Procenat ostvarenja produkciono-programskih planova RTCG prati izuzetno pozitivan trend i sada je oko 90% ispunjenosti plana. Sopstvena produkcija je u 2024. bila na najvećem nivou od osnivanja nacionalnog Nacionalnog javnog emitera. Obezbijedeno je stabilno i predvidivo finansiranje RTCG-a, na način da je članom 50 Zakona o nacionalnom javnom emiteru – Javnom medijskom servisu Crne Gore („Službeni list CG”, broj 60/24) propisano da iz budžeta Crne Gore za ostvarivanje osnovne djelatnosti Javnog medijskog servisa preusmjeravaju se, na godišnjem nivou, sredstva u iznosu od 1,34% tekućeg budžeta Crne Gore utvrđenog godišnjim zakonom o budžetu, s tim da iznos tih sredstava na godišnjem nivou, u slučaju smanjenja tekućeg budžeta, ne može biti manji od iznosa opredijeljenog za prethodnu fiskalnu godinu, (a mogu biti veća). Sada iznose 17,5 miliona €. Dodatne prihode RTCG ostvaruje od marketinga, koji su u 2024. najbolji, posmatrano posljednjih 10 godina, a uvećanje po ovoj kategoriji donijelo i dozvoljeno oglašavanje u *prime time*-u (periodu od 20h do 22h) u skladu sa Zakonom o RTCG-u, s tim što se 33% ovih prihoda raspoređuje shodno propisu MKIM.

Novim Zakonom, kojim se dodatno ohrabruje nezavisnost u radu RTCG-a, predviđeno je da NVO može biti predlagač/ca za imenovanje člana/icu Savjeta, ako ispunjava sljedeće uslove: 1) da je kod nadležnog organa državne uprave registrovana najmanje tri godine prije objavljivanja javnog poziva za podnošenje predloga za imenovanje članova Savjeta; 2) da u osnivačkom aktu i statutu ima kao osnovne ciljeve i zadatke djelovanja pitanja iz oblasti koje su predviđene članom 31 stav 1 tač. 3, 5 ili 6 ovog zakona i da se u prethodne tri godine kontinuirano bavi ovim pitanjima. Ista nevladina organizacija može učestvovati u predlaganju kandidata za člana Savjeta samo u okviru jedne kategorije predlagača iz člana 31 stav 1 ovog zakona. Kako bi se osujetila mogućnost da NVO koje postoje samo na papiru kreiraju sastav upravljačkog tijela Javnog medijskog servisa, da bi NVO mogla da podrži kandidaturu za Savjet potrebno je da je u prethodne tri godine imala budžet od najmanje 3,000€, a da je najmanje 2,000€ trošila za projekte u oblasti za koju predlaže kandidata/kinju. Isto važi i za članove/ce Savjeta AEM i Savjete lokalnih javnih emitera. Radno tijelo Skupštine predlaže kandidate/kinje na osnovu broja ustanova odnosno NVO koje su podržale kandidata/kinju, te biografije, iskustva i vizije razvoja RTCG kandidata/kinja za mjesta koja nijesu predviđena za predstavnike/ce NVO. Isto važi i za Savjet AEM.

Kako bi osigurali da lokalni javni emiteri, njih ukupno 15 koji emituju program, budu održivi i da mogu povećati produkciju od javnog interesa, uvedena je skala minimalnih iznosa za obavezno finansiranje lokalnih javnih emitera iz budžeta lokalnih samouprava, što je podobnije regulisano članom 49 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama. Do sad je praksa bila da su lokalne samouprave same određivale kojim će iznosima finansirati lokalne javne emitere, što više nije slučaj, te su se tako stvorili uslovi da se eliminiše politički uticaj na urednike/ce i novinare/ce na lokalnom nivou.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Regionalno iskustvo ukazuje da postoje različiti modeli finansiranja i funkcionisanja lokalnih javnih emitera, ali da je neophodno da procesi njihovog	❖ Razviti standardizovane modele osnivačkih akata i finansijskih planova za olakšanje primjene Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama.

⁴¹ Polazna vrijednost utvrđena sagledavanjem prosječne ostvarenosti produkciono-programskih planova javnih emitera, prema podacima dobijenim u komunikaciji sa lokalnim javnim emiterima, a projekcije rasta indikatora učinka su zasnovane na realnoj projekciji višegodišnjih izvještaja o njihovoj ostvarenosti.

regulisanja i finansiranja budu zasnovani na transparentnosti i uključivanju svih zainteresovanih strana, kako bi javni mediji ostao u funkciji izvještavanja o lokalno značajnim temama i dekonstrukciji moći na lokalnom nivou.

- ❖ Dosljednja primjena zakona u cilju omogućavanja potpune funkcionalne nezavisnosti javnih emitera.
- ❖ Implementacija zakona zavisi od političke stabilnosti i spremnosti jedinica lokalnih samouprava. Neke opštine su već krenule u proces prilagođavanja, dok u drugima politička nestabilnost ugrožava sprovođenje zakonskih odredbi.
- ❖ Strogi zahtjevi za imenovanje članova/ca savjeta i direktora/ica lokalnih javnih emitera otežavaju sprovođenje zakona u manjim opštinama, gdje je teško pronaći kvalifikovane kandidate.
- ❖ Lokalni emiteri igraju ključnu ulogu u informisanju građana o lokalnim temama, ali njihova održivost zavisi od stabilnog finansiranja i nezavisnosti od političkih pritisaka.

- ❖ Organizovati obuke i radionice za jedinice lokalne samouprave kako bi se osiguralo dosljedno sprovođenje zakonskih odredbi.
- ❖ Podstaci emitere da povećaju sopstvenu produkciju i razviju digitalne platforme, što bi im omogućilo dodatna sredstva prema postojećem zakonu.
- ❖ Revidirati kriterijume za imenovanje članova/ica savjeta kako bi se prilagodili lokalnim uslovima, naročito u manjim opštinama.
- ❖ Osigurati uključivanje stručnih i nezavisnih kandidata/kinja kroz transparentne konkurse.
- ❖ Usvajati dodatne mjere koje ograničavaju političke uticaje na uređivačku politiku i rad javnih emitera.
- ❖ Razviti monitoring mehanizme kako bi se osigurala odgovornost savjeta i menadžmenta prema zajednici, a ne političkim strukturama.

➤ Operativni cilj 2.2 Uspostavljena adekvatna samoregulacija u medijima

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat registrovanih medija koji su uključeni u neki oblik samoregulacije	10% ⁴²	51% ⁴³ (2024)	▲ ■	70%	80%

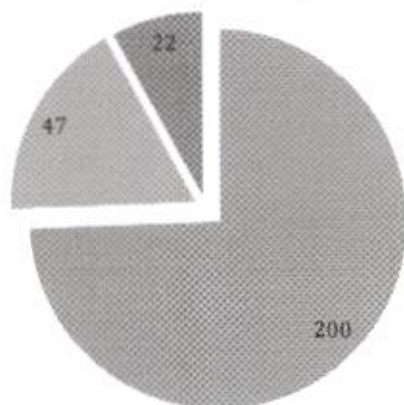
U cilju jačanja samoregulacije u Zakonu o medijima, kao jedan od uslova za konkurs za raspodjelu sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija propisano je da je osnivač medija član eksternog ili ima uspostavljeno interno samoregulatorno tijelo, što je umnogome povećalo broj medija koji su u nekom obliku samoregulacije. Navedeno zakonsko rješenje se pokazalo više nego korisnim, budući da je broj medija koji se nalaze u nekom obliku samoregulacije čak pet puta veći u odnosu na period prije usvajanja novog Zakona o medijima⁴⁴. Konačno, izrađeno je više analiza u pravcu promocije samoregulacije, zatim na temu poštovanja standarda Kodeksa novinara/ki Crne Gore i ukupnom stanju u oblasti samoregulacije, te izazova priključenja samoregulatornom tijelu. Analiza *Samoregulacija u Crnoj Gori: Izazovi i Prilike* objavljena je u julu 2024. Organizovana je konferencija *Medijski horizonti: Kako do transparentnosti, pouzdanosti i javnog interesa?* kao i panel diskusija *Mediji i odgovornost: Funkcionalnom samoregulacijom do zaštite javnog interesa* sa ciljem podizanja svijesti o važnosti ove teme i aktealizovanju potrebe da mediji budu član eksternog ili da imaju uspostavljeno interno samoregulatorno tijelo. Finalno, održani su okrugli stolovi na temu uloge i odgovornosti ombudsmana u javnim servisima i samoregulacija i standardi medijskog izvještavanja iz perspektiva kolektivnih samoregulatornih tijela u decembru 2024.

⁴² Procenat dobijen prema broju medija upisanih u Evidenciju medija koji su uključeni u neki oblik samoregulacije od ukupnog broja medija upisanih u Evidenciju medija.

⁴³ Isto.

⁴⁴ Pogledati indikator - Procenat registrovanih medija koji su uključeni u neki oblik samoregulacije.

Način samoregulacije medija

- Ostali mediji upisani u evidenciju
- Mediji u Medijskom savjetu za samoregulaciju
- Mediji sa internim samoregulatornim tijelom

Izvor: Analiza o izazovima priključenja samoregulatornom tijelu sa preporukama

brojem prijava i nedovoljnim korišćenjem samoregulatornih mehanizama.

Analiza o izazovima priključenja samoregulatornom tijelu sa preporukama je razvijena i objavljena u oktobru 2024. godine. Analiza zaključuje da se medijska samoregulacija u Crnoj Gori i dalje se suočava s ozbiljnim izazovima, uključujući slabe mehanizme nadzora, nedovoljnu primjenu profesionalnih standarda i ograničene kapacitete postojećih samoregulatornih tijela. Iako je broj medija koji formalno uspostavljaju interne ombudsmane i učlanjuju se u kolektivna tijela porastao, postoji zabrinutost da su ti koraci često više formalne prirode, bez suštinskog unapređenja profesionalnih standarda. Problemi poput političke polarizacije, finansijskih ograničenja i nepostojanja jedinstvenog regulatornog tijela dodatno komplikuju situaciju. Kao jedan od ključnih izazova ističe se i niska informisanost građana/ki o mogućnosti podnošenja žalbi, što rezultira malim

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Slabi mehanizmi samoregulacije – postojeća tijela imaju ograničen uticaj i kapacitete. ❖ Formalna, a ne suštinska primjena samoregulacije – mediji imenuju ombudsmane zbog uslova za finansiranje, ali ne primjenjuju standarde u praksi. ❖ Politička polarizacija medija – podjele u medijskom prostoru otežavaju jedinstvenu primjenu etičkih normi. ❖ Nepovjerenje među medijima – nedostatak konsenzusa o kolektivnoj samoregulaciji i otpor ka stvaranju jedinstvenog tijela. ❖ Nedostatak finansijskih i kadrovskih kapaciteta – ograničeni resursi otežavaju rad samoregulatornih tijela. ❖ Niska svijest novinara/ki i urednika/ca o značaju samoregulacije – otpor prema kritikama i nedovoljno razumijevanje etičkih standarda. ❖ Nedovoljna informisanost građana/ki – publika slabo koristi mehanizme žalbi zbog nepoznavanja njihovog postojanja i procedure. ❖ Spori i neefikasni postupci samoregulacije – mali broj prijava i odluka koje često nemaju vidljiv efekat na praksu medija.	❖ Edukacija novinara/ki i urednika/ca – organizovati obuke o suštini, ciljevima i primjeni samoregulacije. ❖ Poboljšanje pristupa informacijama – učiniti ombudsmane i samoregulatorna tijela vidljivijim na sajtovima medija. ❖ Standardizacija procedura – uvesti jedinstvene obrasce za žalbe i objaviti ih na lako dostupnim mjestima. ❖ Podsticanje profesionalnih standarda – raditi na unapređenju Etičkog kodeksa novinara uz podršku međunarodnih organizacija. ❖ Uvođenje drugostepenog tijela – formirati instancu za preispitivanje odluka i ujednačavanje prakse samoregulacije. ❖ Poboljšanje zakonskog okvira – razmotriti izmjene zakona kako bi se osiguralo funkcionalno finansiranje i nezavisnost samoregulatornih tijela. ❖ Unapređenje rada RTCG ombudsmana – obezbijediti veću autonomiju ombudsmana Javnog servisa i spriječiti političke uticaje. ❖ Kombinacija samoregulacije i koregulacije – iskoristiti dobre prakse EU za samoregulaciju kako bi regulatorna tijela podržala, ali ne kontrolisala.

- ❖ Uticaj vlasnika i menadžmenta – ekonomski i politički interesi često utiču na uređivačku politiku i rad ombudsmana.
- ❖ Ograničen rad ombudsmana – u mnogim redakcijama odluke ombudsmana nemaju realan uticaj na praksu izvještavanja.
- ❖ Nedostatak drugostepenog tijela – nema mehanizma za preispitivanje odluka samoregulatornih tijela i ujednačavanje prakse.
- ❖ Neadekvatna regulativa – zakonski okvir pruža osnovu za samoregulaciju, ali nedostaju precizniji mehanizmi podrške i nadzora.
- ❖ Podsticanje medija na samoregulatorne inicijative – kroz stimulativne mjere za medije koji aktivno učestvuju u unaprjeđenju standarda.
- ❖ Medijska zajednica, uz posredovanje Ministarstva kulture i medija, profesionalnih i međunarodnih organizacija, treba razmotriti mogućnost formiranja jedinstvenog samoregulatornog tijela koje bi vodili nezavisni/e eksperti/kinje.
- ❖ Sve medijske kuće treba da primjenjuju samoregulaciju ili uspostave interne etičke smjernice i mehanizme za samoregulaciju, ili da se pridruže eksternom samoregulatornom tijelu ako već nije uspostavljeno. Mediji sa postojećim mehanizmima treba kontinuirano da prate poštovanje ovih smjernica i objavljuju periodične izvještaje o radu svojih samoregulatornih mehanizama na svojim veb sajtovima.

➤ *Operativni cilj 2.3 Usaglašen nacionalni regulatorni okvir sa relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat usaglašenosti Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama sa Direktivom EU 2018/1808 (AVMSD), odnosno relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije ⁴⁵	70% ⁴⁶ (2021)	100% ⁴⁷	▲	100%	100%

Usvajanjem Zakona o AMU prenesene su u potpunosti Direktive 2010/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta, o koordinaciji određenih zakonskih odredbi, regulaciji ili upravnim radnjama u državama članicama koje se tiču pružanja audio-vizuelnih medijskih usluga (Direktiva o audio-vizuelnim medijskim uslugama) i Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskog parlamenta i Savjeta o izmjenama i dopunama Direktive 2010/13/EU.

Zakonom o AMU je predviđeno da Agencija koregulacijom i samoregulacijom definiše način i uslove za sprovođenje: 1) mjera za ograničavanje dostupnosti sadržaja koji bi mogli narušiti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika/ca, na način da ih maloljetnici/ce u uobičajenim okolnostima neće čuti ni vidjeti; 2) mjera za pružanje dovoljno informacija o sadržaju iz tačke 1 ovog stava; 3) pravila ponašanja pružalaca AVM usluga u pogledu dječjih programa koji sadrže ili su praćeni komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama u vezi sa alkoholnim pićima, hranom ili pićima koja sadrže hranljive sastojke i supstance sa prehrambenim ili fiziološkim efektom, a posebno onim kao što su masti, transmasne kiseline, so/natrijum i šećeri, čije pretjerano unošenje nije preporučljivo u ukupnoj ishrani; 4) pravila da komercijalne audiovizuelne komunikacije ne smiju isticati pozitivan kvalitet hranljivih aspekata hrane i pića; 5) pravila vezana za komercijalne audiovizuelne komunikacije; 6) pravila vezanih za usluge platformi za razmjenu video sadržaja; 7) drugih mjera i pravila, u skladu sa ovim

⁴⁵ *Acquis communautaire*, direktive i uredbe EU.

⁴⁶ Na osnovu postojećeg Zakona o elektronskim medijima.

⁴⁷ Usvajanjem Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama (Sl. list CG, broj 54/24) u potpunosti je implementirana Direktiva EU o audiovizuelnim medijskim uslugama.

zakonom. Dodatno su unaprijeđene odredbe na način da su predviđeni dodatni slučajevi medijske koncentracije, nedozvoljene medijske koncentracije; definisan je dominantan položaj na tržištu, a proširene su i obaveze koje se odnose na transparentnost vlasništva pružalaca usluga definisanih zakonom. Na više mjesta u Zakonu su predviđene obaveze pružalaca usluga prema maloljetnicima/cama, posebno u pravcu pružanja usluge kojim se može ozbiljno ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika, ili se lični podaci maloljetnika/ca, dobijeni u vršenju usluge obrađuje u komercijalne svrhe, kao što su direktni marketing, izrada profila i ciljano bihevioralno oglašavanje. Zakonom je definisana urednička odgovornost, kao sprovođenje kontrole nad izborom programskih sadržaja i nad njihovom hronološkom organizacijom u slučaju emitovanja televizijskog ili radijskog programa, odnosno njihovom kataloškom organizacijom u slučaju AVM usluga na zahtjev, pri čemu urednička odgovornost nužno ne podrazumijeva bilo kakvu drugu odgovornost za objavljeni programski sadržaj ili pružene usluge, ako zakonom nije drukčije određeno. Takođe, propisana je obaveza pristupačnosti AVM usluga licima sa invaliditetom. Konačno, Zakonom o AMU je uspostavljena skala finansiranja lokalnih javnih emitera iz tekućih budžeta jedinica lokalne samouprave, sa ciljem njihovog stabilnog, održivog i nezavisnog funkcionisanja.

Organizovana je medijska kampanja na temu podizanja svijesti o važnim aspektima novo-harmonizovanog zakonodavstva, a konstantno se radilo tokom 2024. i na jačanju administrativnih, ljudskih i tehničkih kapaciteta AMU i MKiM, te je u tom cilju organizovana TAIEK Radionica o primjeni EU Akta o digitalnim uslugama (DSA), zatim Studijska posjeta regulatornom tijelu Slovačke i Studijska posjeta regulatornom tijelu Italije u decembru 2024. godine.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Potrebno je dodatno raditi na jačanju administrativnih kapaciteta, kako MKiM, tako i AMU u cilju uspješne implementacije zakona i povezanih podzakonskih akata. ❖ U dijelu zaštite maloljetnika/ca, posebno je važno implementirati Uredbu EU o digitalnim uslugama (DSA), sa ciljem usvajanja najnovijih evropskih standarda u navedenoj oblasti.	❖ Potrebno je sprovoditi redovne obuke za zaposlene u MKiM i AMU u cilju uspješne implementacije i unaprijeđenja važećeg normativnog okvira. ❖ Potrebno je raditi na uspostavljanju radne grupe sa zadatkom transponovanja Uredbe EU o slobodi medija (EMFA) i Akta o digitalnim uslugama (DSA) u nacionalni pravni sistem.

- *Operativni cilj 2.4 Poboljšana informisanost građana o načinima podnošenja prigovora na rad medija*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Broj podnijetih prigovora na rad komercijalnih medija ⁴⁸	38 (2021)	42 ⁴⁹	▲	130	11
Broj pristiglih prigovora na rad RTCG ⁵⁰	29 (2021)	63	▼	35	25
Broj prigovora na rad lokalnih javnih emitera	9 (2021) ⁵¹	29	▼	13	7

AMU je usvojila Pravilnik o vođenju postupka i izricanju upravno-nadzornih mjera⁵² kojim je, pored ostalog, detaljno propisan i postupak za razmatranje prigovora na rad pružalaca AVM usluga.

NVO „Media centar“ je u saradnji sa MKIM aktivirao besplatan servis podrške – veb stranicu na kojoj svi/e zainteresovani/e mogu anonimno poslati prigovor na rad medija. Tokom 2023. godine ovu mogućnost su iskoristile 41 osobe, a u 2024. godini ukupno 28. Takođe, broj građana/ki koji su prošli obuke o mogućnostima prigovora na rad medija tokom 2023. godine je 122, a u 2024. godini ukupno 145. Finalno, broj novinara/ki koji su prošli obuke o profesionalnim standardima je bilo 72, dok je tokom 2024. godine ukupno 22 završilo obuku.

U septembru 2024. godine organizovan je sastanak sa predstavnicima/cama lokalnih javnih emitera u cilju pripreme za blagovremeno usaglašavanje sa Zakonom o AVM uslugama. U fokusu su bile teme vezane za usaglašavanje osnivačkih akata i održivo finansiranje ovih medijskih kuća.

MKIM je krajem 2024. godine naručilo kampanju o mogućnostima ulaganja prigovora i koracima za sve građane/ke. Cilj kampanje je da kroz atraktivni scenario, izradu digitalnih i fizičkih banera za internet stranice, društvene mreže, javne prostore i događaje, kratkih i dužih audio spotova koji objašnjavaju proces podnošenja prigovora; izradu kratkih video spotova za programe televizijskih emitera i za potrebe društvenih mreža ; izradu štampanih materijala u vidu postera, broušura i letaka za škole, biblioteke i druge javne ustanove i institucije; izradu kampanje na društvenim mrežama kroz ciljane poruke i vizual, sa ciljem povećanja vidljivosti načina i koraka u podnošenju prigovora na rad medija. Kampanja će biti javno predstavljena u toku 2025. godine.

Vite izaslanje vije / Poštom / Kategorija: Prigovori

Prigovori

Ukoliko želite da podnesete prigovor na sadržaj emisije određene RTV stanice imate četiri opcije

OPCIJA 1:

KORAK 1: Kliknite na dugme ispod i otvoriće se strana sa obrascem za podnošenje prigovora.

KORAK 2: Izaberite elektronski medij (radio ili TV emiter) kojem podnosite prigovor, popunite ostala tražena polja i kliknite dugme "pošalj prigovor" na dnu strane.

OPCIJA 2:

KORAK 1: Na dnu ove stranice kliknite na ime RTCG ili lokalnog javnog emitera (radio ili TV emitera) da podnesete prigovor na sadržaj emisije.

KORAK 2: Sa njihovog web sajta preuzmite obrazac za prigovor, popunite ga i pošaljite nazad istoj RTV stanici e-poštom.

KORAK 3: Ukoliko želite da prigovor bude javan pošaljite kopiju prigovora na našu adresu e-pošte.

POŠLI PRIGOVOR

IZAZOVI

PREPORUKE

⁴⁸ Podaci pristigli po prigovorima (ne po službenoj dužnosti) Realizacijom kampanje podizanja svijesti građana o koracima i razlozima za podnošenje prijava na rad medija, očekuje se povećanje u prve dvije godine, nakon čega opet očekujemo smanjenje broja prijava.

⁴⁹ Podaci dobijeni od AEM + svih samoregulatornih tijela.

⁵⁰ Po podacima AMU

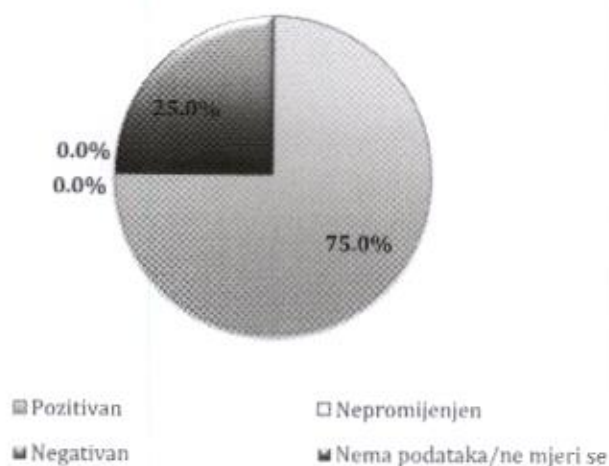
⁵¹ AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE, IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE ZA 2021. GODINU, str. 42. Projekcija ciljane vrijednosti indikatora učinka za 2025. godinu i 2027. godinu.

⁵² Sl. list CG, br. 125/24

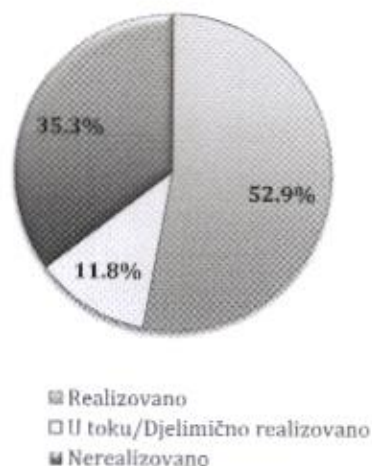
- ❖ Većina građana/ki i dalje nijesu upoznati/e sa mogućnostima podnošenja prigovora na rad medija.
- ❖ Nedovoljna vidljivost samoregulatornih tijela, posebno kod javnih emitera.
- ❖ Potrebno je organizovati obuke za građane/ke za podnošenje prigovora.
- ❖ Nastaviti sa kontinuiranim kampanjama na temu podnošenja prigovora.
- ❖ Jačati dodatno promociju samoregulacije i uloge samoregulatornih tijela u informisanosti građana o mogućnostima podnošenja prigovora.
- ❖ Potrebno je da ombudsman RTCG nađe model da na internetskoj publikaciji, odnosno radiju i televiziji informiše građane/ke šta mogu da očekuju od ombudsmana/ke, kako da mu/joj se obrate, koja je njegova/njena uloga.
- ❖ Potrebno je raditi na jačanju samoregulacije među lokalnim javnim emiterima, što kroz obuke što kroz udruženu djelatnost njihovih samoregulatornih tijela.
- ❖ Nastavak kampanja na promociji samoregulacije i upoznavanja građana/ki o svim modelima podnošenja prigovora prema AMU i komisijama za žalbe u lokalnim javnim emiterima.

STRATEŠKI CILJ III – UNAPRIJEĐEN AMBIJENT ZA FER TRŽIŠNO POSLOVANJE MEDIJA

TREND INDIKATORA III CILJA

AKTIVNOSTI III CILJA

➤ *Operativni cilj 3.1 Osiguran jednak tretman svih učesnika/ca na medijskom tržištu*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat obezbijeđenih subvencionisanih troškova smještaja opreme, prenosa i emitovanja signala putem mreže radio-difuzinih predajnika za sve lokalne javne i komercijalne emitere	60% (2021)	/	/	70%	80%
Prihodi medija na ime oglašavanja i drugih ugovorenih usluga i po osnovu pružanja javnih usluga	3.987.504,92 ⁵³ EUR (2021)	6.149.109,33 EUR (2023) ⁵⁴		+ 10 % u odnosu na polaznu vrijednost	+ 15 % u odnosu na polaznu vrijednost
Procenat medija koji objavljuju prihode dobijene od organa javnog sektora	37% ⁵⁵ (2021)	56% (2023)		85%	90%
Broj osnovanih lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	0% (2022)	/	/	5	8

Indikator „Procenat obezbijeđenih subvencionisanih troškova smještaja opreme, prenosa i emitovanja signala putem mreže radio-difuzinih predajnika za sve lokalne javne i komercijalne emitere“ više se neće pratiti.

Ovo je predstavljalo vanrednu mjeru pomoći emiterima usljed pandemije Covid-19. Posljednjeg puta ova pomoć je bila odobrena Zaključkom Vlade Crne Gore 2022. godine o pomoći komercijalnim radio i TV emiterima koji svoj signal emituju putem predajnika RDC. Ukoliko bi ovaj izuzetak postao pravilo, moglo bi doći do narušavanja konkurentnosti, ali i dalje upitnosti tržišta linearnih audiovizuelnih medijskih usluga. S druge strane, navedena mjera predstavlja direktni državni intervencionizam.

Indikator „Broj osnovanih lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija“ se neće više pratiti.

Nakon usvojenog Zakona o medijima, odustalo se od lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, zbog opasnosti od pojave višestrukog finansiranja po istoj osnovi istih subjekata. Takođe, mogućnost primjene različitih kriterijuma za različite fondove može dovesti do neujednačene prakse, kriterijuma raspodjele, monitoringa i evaluacije dodijeljenih sredstava. Konačno, novim Zakonom o medijima je uvećano finansiranje Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, sa 0,09% na najmanje 0,20% tekućeg budžeta Crne Gore utvrđenog godišnjim zakonom o budžetu. Sve su to bili razlozi zbog kojih se navedeno rješenje nije našlo u zakonu, te je samim tim prestala i potreba za praćenjem navedenog indikatora.

Zakonom o medijima je propisano da se osnivačima medija iz javnih prihoda mogu dodjeljivati finansijska sredstva za finansiranje javnih usluga, pri čemu se pod javnom uslugom, u smislu tog zakona, smatra proizvodnja i širenje medijskog sadržaja informativnog, kulturnog, umjetničkog, obrazovnog, naučnog, dječjeg, zabavnog, sportskog i drugog karaktera, kojim se obezbjeđuje ostvarivanje prava i interesa građana i drugih subjekata u oblasti informisanja i kojim se obrađuju teme iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, pri čemu je predviđen inspekcijski nadzor u vezi transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda. Članom 18 Zakona o medijima je propisano da državni organi, organi državne uprave, organi uprave, jedinice lokalne samouprave, javne ustanove, nezavisna regulatorna tijela, privredna društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio (u daljem tekstu: subjekti javnog sektora) ne mogu finansirati osnivača medija koji nije upisan u Evidenciju i koji nije objavio impresum i podatke o vlasničkoj

⁵³ Bez PDV-a. Ministarstvo kulture i medija, GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O TRANSPARENTNOSTI FINANSIRANJA MEDIJA IZ JAVNIH PRIHODA ZA PERIOD OD 15.02.2021.-31.12.2021., str. 4-5.

⁵⁴ Bez PDV-a. Ministarstvo kulture i medija, GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O TRANSPARENTNOSTI FINANSIRANJA MEDIJA IZ JAVNIH PRIHODA ZA PERIOD OD 01.01.2023.-31.12.2023., str. 12.

⁵⁵ Isto, str. 4.

⁵⁶ Lokalni fondovi za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija nijesu predviđeni važećim Zakonom o medijima, već je njihovo uvođenje predviđeno Nacrtom zakona o medijima.

strukturi u skladu sa tim zakonom. Kršenje ove obaveze povlači prekršajnu odgovornost, u skladu sa članom 74 Zakona.

U skladu sa Zakona o medijima, MKIM svake godine objavljuje Godišnji izvještaj transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda. Ovaj izvještaj daje informacije o izdvanju javnog sektora za oglašavanje i druge ugovorne usluge na svojoj internet stranici, a Izvještaj za 2023. godinu je dostupan i objavljen u junu 2024. godine. Ministarstvo kulture i medija je nastavilo sa praksom obavješćavanja osnivača medija i organa javnog sektora o obavezama koje imaju u skladu sa Zakonom o medijima, a sve sa ciljem preduprijeđenja situacije da većina ne dostavi podatke o transparentnosti finansiranja, imajući u vidu nezadovoljavajući broj dostavljenih podataka od strane obje grupe subjekata. Izvještaj pokazuje da:

- su osnivači medija ispoštovali određeni nivo transparentnosti;
- od ukupnog broja medija koji su upisani u Evidenciju medija na dan 31. decembar 2023. godine podatke o finansiranju iz organa javnog sektora dostavilo je 111 osnivača medija od 198 osnivača čiji su mediji upisani u Evidenciju, što je 56 % upisanih i registrovanih medija;
- u Evidenciji medija, koju vodi ovo Ministarstvo, postoji i dalje veliki broj medija koji su neaktivni, uključujući i one čiji su osnivači bili u postupku stečaja ili likvidacije, tako da je broj aktivnih medija manji u odnosu na ukupan broj upisanih;
- organi javnog sektora pokazuju takođe određeni nivo transparentnosti;
- od ukupno 675, podatke je dostavilo ukupno 430 organa javnog sektora što je ukupno 64%;
- po prvi put se u ovom izvještajnom periodu izdvajaju podaci o sredstvima dodijeljenim osnivačima onih medija koji su osnovani u Crnoj Gori i čije su uredničke odluke donose u Crnoj Gori, shodno članu 6 stav 3 Zakona o medijima, ali koji nijesu upisani u Evidenciju medija;
- ocjena je da osnivači medija i organi javnog sektora, kao subjekti zakonske odgovornosti i dalje ne pokazuju dovoljan nivo poštovanja navedenih zakonskih obaveza, te bez obzira na evidentan pomak u dijelu podataka koje su dostavili organi javnog sektora, u odnosu na izvještajni period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine, i dalje ne postoji zadovoljavajući procenat poštovanja zakonskih obaveza.

Organi državne uprave, organi uprave i državni organi su, prema dostavljenim podacima, za javne usluge izdvojili 638,940.33 €, a za oglašavanje i druge ugovorne usluge 164,864.52 €, ukupno 803,804.85 €.

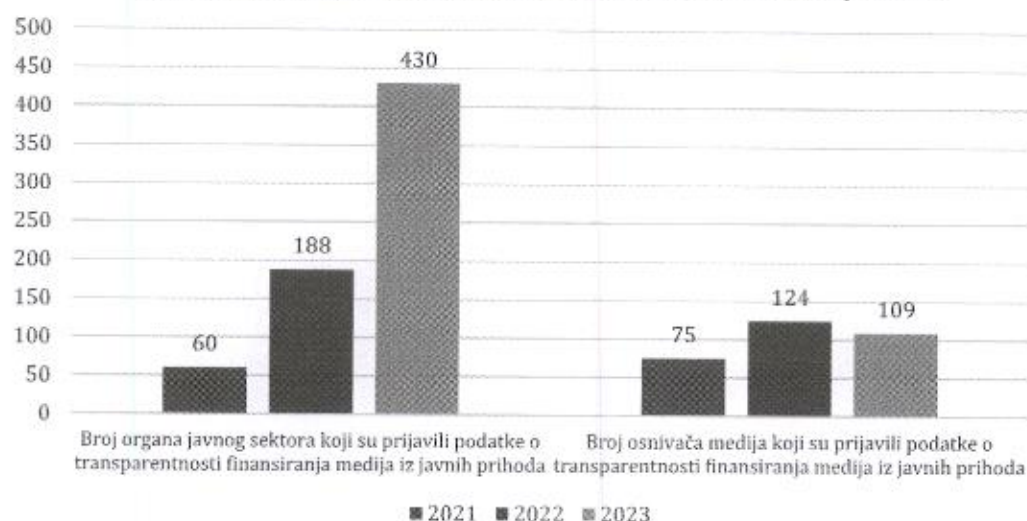
Prema dostavljenim podacima, za javne usluge iz budžeta lokalnih samouprava izdvojeno je ukupno 5,808,341.17 €, a za oglašavanje i druge ugovorne usluge su uplatile ukupno 230,552.90 €, dakle za oba osnova ukupno 6,038,894.07 €.

Privredna društva u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio su, prema dostavljenim podacima, za javne usluge uplatila 5,077.50 €, a za oglašavanje i druge ugovorne usluge 539,205.41 €, ukupno 544,282.91 €.

Javne ustanove su, prema dostavljenim podacima, za javne usluge uplatile 3,421.34 €, a za oglašavanje i druge ugovorne usluge 93,400.41 €, ukupno 96,821.75 €.

Nezavisni regulatori su, prema dostavljenim podacima, za javne usluge uplatili osnivačima medija 347,483 €, a za oglašavanje i druge ugovorne usluge 31,591.79 €, ukupno 379,074.79 €.

Broj organa javnog sektora i osnivača medija koji su dostavili podatke

Izvor: Godišnji izvještaj o transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda za period od 01.01.2023.-31.12.2023.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Mogućnost finansiranja osnivača čiji mediji nijesu upisani u Evidenciju medija od strane subjekata javnog sektora i dalje postoji, iako novi Zakon o medijima uređuje podobnije proceduru finansiranja osnivača medija iz javnih prihoda po različitim osnovama i predviđa zabranu u pravcu zabrane finansiranja osnivača onih medija koji nijesu upisani u Evidenciju. ❖ Nedostatak ovlašćenog službenog lica gotovo onemogućava vršenje inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem Zakona o medijima u dijelu transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda. ❖ I dalje ne postoji jedinstvena baza/registar svih subjekata javnog sektora.	❖ Neophodnost kontinuiranog i aktivnijeg upozoravanja organa javnog sektora i osnivača medija na njihove obaveze koje proizilaze iz Zakona o medijima. ❖ Neophodno je sprovoditi i odgovarajuće kampanje u vezi sa poštovanjem i značajem navedenih zakonikih obaveza, kako bi svi subjekti javnog sektora i osnivači medija dosljedno iste sprovodili. ❖ Unaprijediti obrasce za evidentiranje uplata, te zaokružiti proces digitalizacije evidencija, kako bi se izbjegle moguće greške prilikom njihovog unosa. ❖ Kako ne postoji zvanična i jedinstvena evidencija svih organa javnog sektora, potrebno je ići u pravcu njenog stvaranja, imajući u vidu brojnost i raznovrsnost organa javnog sektora. ❖ Potrebno je ojačati kapacitete Direktorata za medije u cilju efikasnog praćenja poštovanja zakonskih obaveza od strane subjekata javnog sektora, te sankcionisanja onih koji navedene podatke ne dostave, u skladu sa Medijskom strategijom 2023-2027 i Akcionim planom za period 2023-2024.

- **Operativni cilj 3.2** Uspostavljeno sistemsko prikupljanje relevantnih podataka o medijskom tržištu

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Broj realizovanih istraživanja o čitanosti, gledanosti, slušanosti, povjerenju za sve medije u Crnoj Gori	0 (2022)	1		2	5

Zakonom o AVM uslugama je propisana obaveza Agencije da sprovodi, najmanje jednom godišnje, istraživanje javnog mnjenja o povjerenju, gledanosti, odnosno slušanosti emitera u Crnoj Gori. Imajući to u vidu Planom rada AMU za 2025. godinu predviđeno je sprovođenje Istraživanja javnog mnjenja o povjerenju u programe crnogorskih emitera. Zbog kompleksnosti organizacije i pružanja usluga mjerenja publike u skladu s načelima transparentnosti, nepristranosti, uključivosti, proporcionalnosti, nediskriminacije, uporedivosti i provjerljivosti, AMU će, uz podršku donatora, tokom 2025. godine pripremiti dokument kojim će se obuhvatiti smjernice za definisanje metodologije sprovođenja mjerenja gledanosti i slušanosti, uslovi za sprovođenje njihove nezavisne revizije, pružanje informacija o rezultatima mjerenja, po sadržajima i programima.

Tokom 2024. godine MKIM je uradilo *Istraživanje javnog mnjenja o radu medija i nezavisnosti novinara/ki u Crnoj Gori*⁵⁷, koja je pokazala sledeće:

- Oko 55% građana/ki izražava povjerenje u medije, što ih stavlja visoko u hijerarhiji povjerenja u institucije.
- Građani u velikoj mjeri smatraju da demokratija u zemlji nije dovoljno razvijena.
- Društvene mreže i internet portali postaju primarni izvori informacija, posebno među mlađom populacijom.
- Većina građana/ki smatra da mediji nisu nezavisni i da često služe interesima političkih i ekonomskih elita.
- Građani/ke prepoznaju česte prijetnje i napade na novinare, političke pritiske, cenzuru i širenje dezinformacija.
- Građani/ke doživljavaju medije kao pristrasne i naklonjene određenim političkim opcijama.
- Većina ispitanika smatra da novinari nisu adekvatno zaštićeni od pritisaka i napada.
- Građani/ke podržavaju uvođenje dodatnih mjera zaštite novinara i jačanje nezavisnosti medija.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Nedostatak nezavisnosti medija – Građani/ke smatraju da su mediji pod snažnim političkim i ekonomskim uticajem. ❖ Politička polarizacija – Mediji su percipirani kao naklonjeni određenim političkim opcijama, što smanjuje objektivnost izveštavanja. ❖ Cenzura i autocenzura – Postoji strah od odmazde, zbog čega novinari sami ograničavaju sadržaj koji objavljuju.	❖ Neophodnost kontinuiranog i aktivnijeg upozoravanja organa javnog sektora i osnivača medija na njihove obaveze koje proizilaze iz Zakona o medijima. ❖ Neophodno je sprovoditi i odgovarajuće kampanje u vezi sa poštovanjem i značajem navedenih zakonikih obaveza, kako bi svi subjekti javnog sektora i osnivači medija dosljedno iste sprovodili. ❖ Unaprijediti obrasce za evidentiranje uplata, te zaokružiti proces digitalizacije evidencija, kako bi

⁵⁷ Autor Prof. dr Miloš Bešić

- ❖ Dezinformacije i netačne informacije – Prisutan je visok stepen lažnih vijesti i manipulativnih sadržaja u medijskom prostoru.
 - ❖ Slaba medijska pismenost građana/ki – Građani/ke teško razlikuju pouzdane izvore od dezinformacija, što dodatno otežava borbu protiv manipulacija.
 - ❖ Niska transparentnost vlasništva medija – Građani/ke nemaju uvid u vlasničku strukturu medija, što otežava prepoznavanje potencijalnih uticaja na izvještavanje.
 - ❖ Dominacija ekonomskih interesa – Mediji su često zavisni od velikih oglašivača i političkih donatora, što utiče na njihov sadržaj.
 - ❖ Neefikasni mehanizmi samoregulacije – Postojeći samoregulatorni mehanizmi nisu dovoljno jaki da osiguraju profesionalne standarde i odgovornost medija.
 - ❖ Pritisци na javni servis (RTCG) – Politički uticaj na upravljanje i uređivačku politiku javnog servisa ugrožava njegovu nezavisnost.
 - ❖ Povećana upotreba društvenih mreža kao izvora informacija – Iako su društvene mreže postale dominantan kanal informisanja, one često šire dezinformacije i netačne informacije.
 - ❖ Ograničena podrška države za nezavisne medije – Nedostatak sistemskih mjera koje bi omogućile dugoročnu finansijsku održivost nezavisnih i istraživačkih medija.
 - ❖ Slabo povjerenje u institucije – Iako mediji imaju relativno visok nivo povjerenja u poređenju s drugim institucijama, građani/ke i dalje sumnjaju u njihovu objektivnost.
- se izbjegle moguće greške prilikom njihovog unosa.
- ❖ Kako ne postoji zvanična i jedinstvena evidencija svih organa javnog sektora, potrebno je ići u pravcu njenog stvaranja, imajući u vidu brojnost i raznovrsnost organa javnog sektora.
 - ❖ Potrebno je ojačati kapacitete Direktorata za medije u cilju efikasnog praćenja poštovanja zakonskih obaveza od strane subjekata javnog sektora, te sankcionisanja onih koji navedene podatke ne dostave, u skladu sa Medijskom strategijom 2023-2027 i Akcionim planom za period 2023-2024.

➤ *Operativni cilj 3.3 Unaprijeđeni tehničko-tehnološki i produkcijski kapaciteti medija*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat digitalizacije arhiva javnog servisa RTCG	0% (2021)	11%		30%	50%
Broj emitera televizijskih programa koji imaju adekvatnu opremu za emitovanje proizvodnju digitalnog signala ⁵⁸	8 (2021) ⁵⁹	X14 ISU		11	16
Broj emitera radijskih programa koji imaju adekvatnu opremu za emitovanje proizvodnju digitalnog signala	5 (2021) ⁶⁰	29		7	10

U skladu sa Zakonom o AVM uslugama, AMU je donijela set pravilnika⁶¹ kojim se detaljnije propisuju uslovi za izdavanje odobrenja ili registraciju pružalaca AVM usluga, distributera linearnih AVM usluga i platformi za razumjenu video sadržaja, kao i pružanje njihovih usluga i to:

- Pravilnik o programskim standardima u radijskim i televizijskim programima, Pravilnik o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama u audiovizuelnim medijskim uslugama, Pravilnik o posebnim tehničkim, prostornim i kadrovskim uslovima za obavljanje djelatnosti proizvodnje i emitovanja linearnih audiovizuelnih medijskih usluga⁶²
- Pravilnik o postupku i uslovima za ostvarivanje prava na emitovanje radijskog ili televizijskog programa, Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za distribuciju linearnih audiovizuelnih medijskih usluga, Pravilnik o uslovima i obavezama u vezi sa pružanjem audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev, Pravilnik o pružanju usluga platformi za razmjenu video sadržaja i mjerama za zaštitu korisnika usluga, Pravilnik o pristupačnosti audiovizuelnih medijskih usluga licima sa invaliditetom, Pravilnik o uslovima za ostvarivanje minimalnog učešća evropskih audiovizuelnih djela, Pravilnik o uslovima za ostvarivanje minimalnog obima učešća audiovizuelnih djela nezavisnih proizvođača, Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i objavljivanja podataka iz registara i sadržaju i načinu vođenja liste pružalaca usluga internet vebkastinga.⁶³

Time su stvoreni uslovi za blagovremeno usaglašavanje rada svih kategorija subjekata nadzora. AMU će u toku 2025. godine izvršiti usaglašavanje izdatih odobrenja za emitovanje i distribuciju te vršiti registraciju ostalih pružalaca usluga. U tom procesu prikupiće se kompletnije informacije o broju emitera televizijskih i radijskih programa koji imaju adekvatnu opremu za proizvodnju digitalnog signala.

Distributer linearnih AVM usluge je definisan kao fizičko ili pravno lice koje je upisano u Centralni registar privrednih subjekata i kome je, u skladu sa ovim zakonom, izdato odobrenje za pružanje usluge distribucije linearnih AVM usluga, pri čemu vrši pružanje usluge distribucije linearnih AVM usluga do krajnjih korisnika posredstvom elektronskih komunikacionih mreža u smislu zakona kojim se uređuje oblast elektronskih komunikacija i ima odgovornost nad izborom i raspoređivanjem ponuđenih linearnih AVM usluga u okviru jednog ili više paketa programa. Pružalac AVM usluge je definisan kao fizičko ili pravno lice osnovano u Crnoj Gori, koje obavlja djelatnost pružanja AVM usluga u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju oblasti medija

⁵⁸ U cilju boljeg razumijevanja indikatora riječ emitovanje se mijenja u riječ proizvodnja

⁵⁹ Podaci dobijeni u komunikaciji sa emiterima televizijskih programa.

⁶⁰ Podaci dobijeni u komunikaciji sa emiterima radijskih programa.

⁶¹ <https://amu.me/obavijestjenje/podzakonska-akta/>

⁶² Objavljenih u Sl. list CG, br. 121/24

⁶³ Objavljenih u Sl. list CG, br. 125/24

i elektronskih komunikacija i ima uredničku odgovornost za izbor sadržaja AVM usluge i organizaciju njenog pružanja. U sklopu pružaoca AVM usluge, Zakonom o audiovizuelnim medijskim uslugama definisan je pružalac linearne AVM usluge kao i AVM usluge na zahtjev, te je uveden i dalje definisan pružalac platforme za razmjenu video sadržaja. Navedenim je izvršeno usklađivanje sa relevantnim odredbama Direktive EU 2018/1808 (AVMSD).

U novembru 2024. godine, MER uputilo je javni poziv za predlaganje nevladine organizacije u radnom tijelu za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o digitalnoj radio-difuziji. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama navedenog zakona će se stvoriti podsticajan ambijent za dalji razvoj usluga digitalne zemaljske televizije (DVB-T2) i stvoriti uslovi za implementaciju prvog nacionalnog multipleksa za T-DAB+ tehnologiju. U toku je formiranje radne grupe, sačinjene od predstavnika/ca Radio-difuznog centra, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencije za audiovizuelne medijske usluge, Ministarstva kulture i medija, te nacionalnog javnog emitera - Javnog medijskog servisa.

Proces katalogizacije i digitalizacije svih nosača audio i video arhivskog materijala RTCG-a počeo je u junu 2024. Planirano je da se isti završi za dvije godine. Do sada je popisano 15 hiljada nosača različitog formata. U toku procesa katalogizacije uočeno je da se podaci za pojedine vrste nosača u odnosu na nalaizu materijala rađenu 2013 godine ne poklapaju sa stvarnim stanjem. U toku su dva projekta digitalizacije starih nosača (Quadruplex, BCN, VPR i UMATIC), kao i projekat digitalizacije filmskog materijala. Prebacivanje materijala sa Beta SX i SP kasete u digitalni format radi se u Programskom arhivu za potrebe programa, ali ne po standardima profesionalne digitalizacije koja podrazumijeva čišćenje traka te korekciju tona i slike. Iz tog razloga u tabeli za tu vrstu nosača, u koloni piše 0 posto. Takođe, javni servis nema uslova za digitalizaciju VHS kasete.

Vrsta nosača	Broj nosača	Broj digitalizovanih nosaca	Procenat digitalizacije
BETA SX/SP	13,523	0	0%
STARI NOSAČI 1" 2" 3/4"	2,303	358	16%
VHS	2,663	0	0%
DVD	5,718	0	0%
Film 16mm	5,383	2,783	52%
TOTAL	29,590	3,141	11%

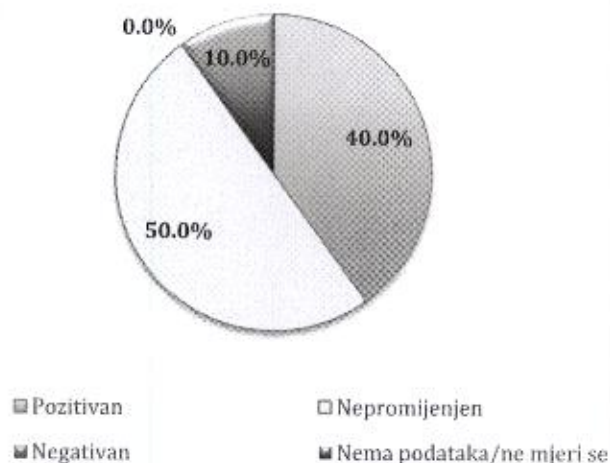
IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Administrativne i regulatorne prepreke: usaglašavanje sa EU standardima, koordinacija sa regulatornim tijelima, postojeći pravni okvir – trenutni zakon možda nije dovoljno fleksibilan da podrži digitalnu tranziciju u radio-difuziji ❖ Tehnički izazovi: raspoloživost frekvencijskog spektra, ograničena infrastrukturna spremnost (emisioni sistemi) ❖ Interoperabilnost i standardizacija: kompatibilnost uređaja (prijemnici i odašiljači) sa novim standardima ❖ Ekonomske i tržišne prepreke: finansiranje digitalne tranzicije, troškovi za korisnike (građani bi morali da nabave odgovarajuće prijemnike (radio uređaje koji podržavaju T-DAB+ i TV prijemnike sa DVB-T2 tunerom)	❖ Nastaviti usaglašavanje sa evropskim standardima – Crna Gora je u procesu usklađivanja zakonodavstva sa EU regulativama u oblasti elektronskih komunikacija i digitalne radio-difuzije, što može zahtijevati dodatno usklađivanje propisa, te u ovom procesu je potrebno biti efikasan ❖ Reforma zakonodavstva – Precizno definisati obaveze regulatornih tijela, emisionih operatera i pružalaca sadržaja, uz fleksibilan model licenciranja i podsticaje za prelazak na nove tehnologije. ❖ Izmjene pravnog okvir u svrhu precizne izmjene u dijelu dodjele frekvencijskih opsega i obaveza operatera ❖ Crna Gora treba osigurati dovoljan spektar za T-DAB+ i DVB-T2, uzimajući u obzir međunarodne

sporazume i koordinaciju sa susjednim zemljama - jasno definisati dodjelu spektra (EKIP i MER).

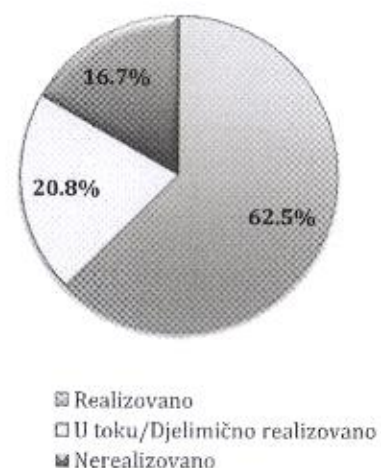
- ❖ Kako bi prelazak na T-DAB+ bio uspješan, neophodno je osigurati da svi uređaji (prijemnici i odašiljači) budu kompatibilni sa novim standardom.
- ❖ Obezbijediti subvencije ili olakšice za kupovinu opreme, kao i mogućnosti korišćenja evropskih fondova za modernizaciju infrastrukture.
- ❖ Sprovesti kampanje informisanja javnosti i industrije o prednostima novih tehnologija kako bi se olakšao prelazak na digitalne servise.
- ❖ Uvođenje T-DAB+ i unapređenje DVB-T2 mreže zahtijeva značajna ulaganja, bilo iz državnog budžeta, kroz privatno-javna partnerstva ili međunarodne fondove. Kroz javno-privatna partnerstva i podsticajne modele omogućiti razvoj tržišta i konkurentnost među operatorima.
- ❖ Potrebno je obezbijediti ekonomski model koji će privući emisione operatere i pružaoce sadržaja, čime bi se omogućila održivost tržišta.

STRATEŠKI CILJ IV – POBOLJŠAN OKVIR ZA RAD I POLOŽAJ ZAPOSLENIH U MEDIJIMA

TREND INDIKATORA IV CILJA

AKTIVNOSTI IV CILJA

➤ Operativni cilj 4.1 Osažena socio-ekonomska pozicija zaposlenih u medijima

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Prelazna vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Prosječna zarada zaposlenih u medijima ⁶⁴	764,09 EUR (2020)	992,25 EUR ⁶⁵	▲	+30% odnosu na polaznu vrijednost	+40% u odnosu na polaznu vrijednost
Procenat usaglašenosti koeficijenata fotoreportera/ki i drugih tehničkih zanimanja sa koeficijentom novinara/ki u granskom kolektivnom ugovoru	0%	0%		100%	100%

Novim Zakonom o medijima je po prvi put uvedena definicija novinara/ke, a prepoznat je i pojam i autora/ke koji/a nije novinar/ka, u cilju zaštite lica koja kreiraju medijski sadržaj, a nužno nijesu zaposleni/e u mediju (npr. kolumnisti). Tako je članom 3 definisano da se novinare/kom smatra fizičko lice koje se bavi prikupljanjem, obradom, oblikovanjem, razvrstavanjem, uređivanjem ili drugom vrstom intervencije na informacijama koje se objavljuju u medijima, a koje novinarsku djelatnost obavlja kao zaposleni/a ili na drugi način angažovani/a u mediju ili kod osnivača medija u Crnoj Gori ili inostranstvu ili koje tu djelatnost obavlja kao slobodno zanimanje. Povećana je zaštita novinara/ki u pravcu obaveze otkrivanja izvora informacija, na način da je novim zakonskim rješenjem jasno precizirano da je novinar/ka dužan/na da otkrije izvor informacije, samo na osnovu odluke nadležnog suda, a na zahtjev državnog tužioca, kad je to neophodno radi zaštite interesa nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta i zaštite javnog zdravlja.

Takođe, propisano je da se novinaru/ki ne može odbiti akreditacija za bilo koji događaj koji organizuju subjekti javnog sektora ili događaj koji organizuju drugi subjekti, a koji podrazumijeva učešće medija. Takođe, članom 42 Zakona je propisano da glavnog/u urednika/cu medija imenuje i razrješava osnivač medija, u skladu sa statutom osnivača medija ili aktom o osnivanju medija, a da pitanja učešća novinara/ki u postupku imenovanja i razrješavanja glavnog urednika, kao i položaja glavnog/e urednika/ce u slučaju promjene u vlasničkoj ili upravljačkoj strukturi medija koja dovodi do bitne promjene u programskoj osnovi ili programskom sadržaju tog medija, uređuju se statutom osnivača medija, pri čemu se izmjena statuta osnivača medija, u vezi navedenih pitanja, vrši uz obaveznu prethodnu konsultaciju novinara/ki tog medija.

Zaštita prava novinara i novinarki u Crnoj Gori ostaje jedno od ključnih pitanja u procesu jačanja medijskih sloboda i demokratskih standarda. Iako je 2024. godine donijet novi set medijskih zakona koji formalno poboljšavaju pravni okvir za zaštitu novinara, njihova dosljedna primjena ostaje izazov. Novinari/ke imaju zakonsko pravo da odbiju rad na sadržajima koji su u suprotnosti sa profesionalnim i etičkim normama, kao i mogućnost da zahtijevaju uklanjanje svog imena s izmenjenih tekstova. Međutim, u praksi se često susreću s autocenzurom, političkim pritiscima i nedostatkom institucionalne podrške.

Najveći izazovi u radu medija uključuju političke i ekonomske pritiske, niske plate i nesigurne radne uslove. Prema istraživanju koje je sprovedeno krajem 2024 godine, a objavljeno početkom 2025 *Analiza - Socio-ekonomski izazovi za medijske radnike i radnice u Crnoj Gori*, svaki treći novinar/ka u Crnoj Gori doživio je neki oblik političkog miješanja u rad, a svaki četvrti bio je suočen s prijetnjama po život ili fizičku bezbjednost. Takođe, problematično je i to što većina ispitanika/ca smatra da istrage napada na novinare nisu dovoljno efikasne.

Pored toga, finansijska nesigurnost dodatno otežava rad medijskih profesionalaca. Plate su često ispod prosjeka, dok mnogi novinari rade prekovremeno bez adekvatne naknade. Nedostatak sindikalne zaštite i profesionalnih udruženja dodatno umanjuje njihovu sposobnost da se bore za svoja prava. Istovremeno, neravnomjerna raspodjela finansijskih sredstava između javnih i privatnih medija ugrožava medijski pluralizam, dok vlasnička koncentracija u sektoru otvara prostor za manipulaciju informacijama.

⁶⁴ Bruto zarada. Podaci dobijeni od Uprave prihoda i carina.

⁶⁵ Podatak dobijen od Uprave za statistiku (MONSTAT), u pitanju je prosječna bruto zarada, dok je prosječna neto zarada 849,75 EUR.

Uprkos novim zakonima, potrebno je dodatno raditi na njihovoj primjeni, jačanju mehanizama zaštite novinara i poboljšanju ekonomskih uslova rada kako bi mediji u Crnoj Gori mogli da funkcionišu u skladu s demokratskim standardima i interesima javnosti.

U izvještajnom periodu nije došlo do usvajanja novog Granskog kolektivnog ugovora za oblast medija i grafičke djelatnosti, usljed mimoilaženja stavova strana koje učestvuju u pregovaranju i zaključivanju kolektivnog ugovora. U cilju povezivanja radnog staža novinarima/kama, MKiM je uputilo inicijativu Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga (MRZSD) u cilju razmatranja opcije za rješavanje situacije u kojoj su se našli zaposleni u medijima čiji su osnivači otišli u stečaj i čija su preduzeća likvidirana. U vezi sa tim, nije ni moglo istim biti predviđeno povećanje koeficijenata za zaposlene u medijima, kao ni uvođenje beneficiranog radnog staža za novinare/ke i druge medijske radnike/ce koji se bave poslovima sa povišenim stepenom rizika.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Oklijevanje poslodavaca da potpišu granski kolektivni ugovor. ❖ Nedostatak relevantnih podataka o broju medijskih radnika kojima je potrebno povezati staž, te o vremenskom periodu za koji je to potrebno učiniti. ❖ Nedostatak šire saglasnosti o potrebi definisanja beneficiranog radnog staža za novinare/ke.	❖ Organizovanje sastanaka/okruglih stolova (zatvorenog tipa) sa predstavnicima/cama poslodavaca na kojima bi se pokušao naći kompromis oko GKU. ❖ Prikupljanje relevantnih podataka potrebnih za razmatranje odluke o povezivanju radnog staža i iniciranje i zagovaranje donošenja odluke u tom pravcu. ❖ Priprema Analize o mogućnostima uvođenja beneficiranog radnog staža za novinare, snimatelje i druge zaposlene u medijima.

➤ *Operativni cilj 4.2 Unaprijeđena nezavisnost i kapaciteti novinara/ki i drugih zaposlenih u medijima*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Procenat registrovanih medija koji su donijeli statute u skladu sa zakonom i osigurali zaštitu glavnog urednika	Polazna vrijednost biće utvrđena 2024. godine ⁶⁶	3		+ 10% u odnosu na polaznu vrijednost	+20 % u odnosu na polaznu vrijednost
Procenat usaglašenosti Kodeksa novinara/ki Crne Gore u dijelu izvještavanja o nasilju nad ženama sa međunarodnim standardima	0% (2021)	0%		50%	100%
Procenat sankcionisanih/neemitovanih/ne objavljenih mizoginih sadržaja	0% (2021)	0 %		100%	100%
Broj zaposlenih u medijima koji se usavršava na godišnjem nivou	Polazna osnova će biti naknadno utvrđena	178 ⁶⁷		Najmanje 20	Najmanje 30

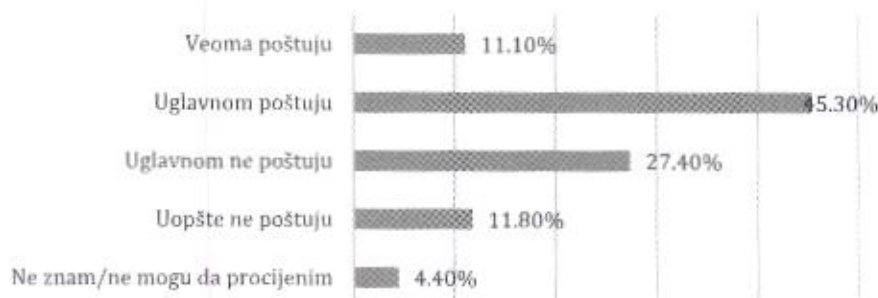
⁶⁶ Nakon usvajanja novog Zakona o medijima.

⁶⁷ Podaci dobijeni od NVO Media Centar i Instituta za medije u vezi obuka koji su oni organizovali za zaposlene u medijima u toku 2023. i 2024. godine, kao i obuke koje je organizovalo Ministarstvo kulture i medija u toku 2024. godine.

Analiza Samoregulacija u Crnoj Gori: Izazovi i Prilike, koja je objavljena je u julu 2024, obrađivala je i temu kodeksa etike, te su u donosu na sprovedeno istraživanje dobijeni sljedeći podaci predstavljeni u grafiku.

Takođe, u odnosu na ovo istraživanje, većina novinara/ki je upoznata sa Kodeksom i njegovim odredbama, kao i sa činjenicom da treba da se mijenja. Najvažniji aspekti koji bi trebalo da se uvedu u novi Kodeks etike odnose se na upotrebu vještačke inteligencije i online sferu.

Grafik 28: Koliko, prema Vašem mišljenju, novinari i mediji poštuju etički kodeks pri izvještavanju?

Izvor: Analiza Samoregulacija u Crnoj Gori: Izazovi i Prilike

Novim Zakonom o medijima je predviđeno nekoliko koraka u pravcu jačanja nezavisnosti novinara/ki i drugih zaposlenih u medijima. Osim zaštite u vezi sa obavezom otkrivanja izvora informacija, propisano je da je osnivač medija odgovoran za objavljeni medijski sadržaj, ako je bio uključen u uređivački postupak koji je doveo do objavljivanja tog medijskog sadržaja. Propisano je da za štetu pričinjenu objavljivanjem neistinitog, nepotpunog ili drugog medijskog sadržaja solidarno odgovaraju osnivač medija, glavni urednik, urednik za pojedina izdanja ili rubrike i novinar ili autor koji nije novinar, ako se dokaže da su postupali suprotno dužnoj novinarskoj pažnji. U pogledu utvrđivanja odgovornosti za naknadu navedene štete, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi. Konačno, propisano je da se prilikom utvrđivanja visine naknade štete ima poštovati načelo proporcionalnosti kako se ne bi ugrozio rad ili opstanak medija.

Usavršavanje zaposlenih u medijima je kontinuirana aktivnost koja se sprovodila tokom cijele 2024. godine, te veći broj provajdera je organizovao obuke na različite teme. Obuke su organizovane za zainteresovane od strane nacionalnih insitucija, kao i NVO sektora. Slijede podaci o dijelu uspješno sprovedenih obuka:

- MKIM je u toku 2024. godine sproveo opsežne obuke na teme dužnosti i etičkih standarda novinara/ki lokalnih javnih emitera; mogućnostima zaštite od uticaja vlasti na lokalnom nivou, jačeg uticaja koje lokalni javni emiteri mogu imati na građane/ke, za preko 160 učesnika.
- NVO Media centar je tokom 2023 obučilo 73 novinara/ki lokalnih javnih emitera o temama u vezi sa novim pravilnicima i profesionalnih standarda, a tokom 2024, 10 novinara/ki su obučeni/e za temu osnove novinarstva, a 12 novinara/ki na temu pravila istraživačkog novinarstva.
- Insitut za medije je organizovao obuke na temu etičke dileme u izvještavanju, osnove novinarstva, izvještavanje o klimatskim rizicima.

Unapređenje kapaciteta zaposlenih u RTCG je tokom 2024. bilo usmjereno kako na usavršavanje stručnog kadra, tako i zaposlenih na administrativno-pravnim poslovima. Neke od sektora, tj tema u kojima su se zaposleni usavršavali su: globalni standardi interne revizije, stručni seminari iz oblasti računovodstva, dok je stručni kadar unaprijedio znanja u dijelu upotrebe AI asistencije u novinarstvu, na temu geopolitika i rizici, zatim jačani su kapaciteta novinara za praćenje tema i uporedne prakse, iz oblasti spoljne politike, kao i kako raditi na kategorizaciji i digitalizaciji arhivskog materijala.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ Kodeks novinara/ki Crne Gore još uvijek nije revidiran niti unaprijeđen.	❖ Usvojiti revidirani i unaprijeđeni Kodeks novinara/ki Crne Gore sa akcentom na dijelu

- ❖ Postizanje konsenzusa među udruženjima novinara i samoregulatornim tijelima u pravcu unaprijeđenja rješenja sadržanih u Kodeksu.
- ❖ Ekonomsko-socijalni položaj zaposlenih u medijima i dalje predstavlja glavni faktor spoticanja u punom dostizanju pune profesionalnosti i jačanju kapaciteta zaposlenih u medijima.
- izvještavanja o nasilju nad ženama sa međunarodnim standardima.
- ❖ Sprovoditi aktivnosti u cilju promocije profesionalnog i odgovornog novinarstva.
- ❖ Nastaviti sa sprovođenjem sveobuhvatnih obuka u cilju jačanja postojećih kapaciteta zaposlenih u medijima.

➤ *Operativni cilj 4.3 Obezbiđen siguran ambijent za rad novinara/ki*

Indikator učinka	Polazna vrijednost	Trenutna vrijednost	Trend indikatora	Ciljana vrijednost 2025	Ciljana vrijednost 2027
Broj procesuiranih slučajeva za ugrožavanje novinara/ki ⁶⁸	11 (2021)	11		8	5
Broj sankcionisanih napada u slučajevima ugrožavanja novinara/ki	3 (2021)	4		8	5
Broj pokrenutih disciplinskih postupaka protiv odgovornih lica u nadležnim institucijama ⁶⁹ zbog neefikasnosti u rasvjetljavanju napada na novinare/ke	0 (2021)	0		2	5
Procenat realizovanih preporuka Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke	Polazna vrijednost će biti naknadno utvrđena ⁷⁰	Vrijednost će biti poznata u junu 2025		30% realizovanih preporuka	50% realizovanih preporuka

U cilju obezbjeđivanja sigurnog ambijenta za rad novinara/ki u Crnoj Gori, tokom 2024, sprovedene su brojne aktivnosti koje su značajno doprinijele jačanju zaštite novinara/ki – unaprijeđeno je postupanje i procesuiranje slučajeva napada/ki na novinare/ke i njihovu imovinu, poboljšana je saradnja između novinara/ki, tužilaca, policijskih službenika, kao i članova Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija. Takođe je održano više obuka, treninga i okruglih stolova za predstavnike/ce institucija i medija na ovu temu.

Vrhovni državni tužilac je donio obavezujuće Uputstvo za postupanje u slučajevima prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistva novinara i napada na imovinu medija u cilju djelotvornog postupanja u ovim slučajevima.

⁶⁸ Izvor dobijen od Komisije za praćenje slučajeva napada na novinare.

⁶⁹ Podaci dobijeni od MUP-a, Uprave policije i Tužilaštva.

⁷⁰ Komisija za praćenje istraga napada na novinare trenutno još uvijek nema evidenciju o procentu realizovanih preporuka.

Donošenjem ovog Uputstva uspostavljen je jedinstven pristup prilikom postupanja, koji podrazumijeva efikasnost i primjenu najviših međunarodnih standarda. Određen/a je koordinator/ka za praćenje Uputstva vrhovnog državnog tužioca koji/a je dužan/na da obavještava vrhovnog državnog tužioca o primjeni Uputstva i o saradnji sa Komisijom, a posebno o preporukama Komisije i odgovorima državnih tužilaštava na te preporuke. Osim toga, sva državna tužilaštva sada imaju imenovane kontakt osobe zadužene za prikupljanje podataka, praćenje predmeta i obavještavanje rukovodioca tužilaštva. Ova mreža omogućava bolju koordinaciju unutar Tužilaštva i brže procesuiranje napada na novinare/ke.

U Sektoru za borbu protiv kriminala postoje umjesto prethodnog jednog, sada sistematizovana tri radna mjesta za inspektore/ke, koji su konkretno zaduženi za slučajeve napada na novinare/ke i predstavnike/ce medija kao i za tzv. *hladne slučajeve*, a koji su predviđeni novousvojenim Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Uprave policije.

Organizovano je više događaja na temu napada na novinare/ke sa ciljem podizanja svijesti o ovoj temi, identifikovanju izazova u radu, kao i definisanju budućih koraka, i to sa Sindikatom medija, sa predstavnicima medija o donijetom Uputstvu, radionice „Komunikacija između tužilaštva i medija: razumijevanjem do bolje saradnje“, kao i okrugli sto sa tužiocima portparolima i predstavnicima medijske zajednice, s ciljem unaprijeđenja dosadašnje saradnje. Krajem novembra VDT je organizovalo dvodnevnu radionicu o govoru mržnje za predstavnike državnotužilačke organizacije i medija u cilju unapređenja znanja i upoznavanja sa praksom Evropskog suda za ljudska prava u slučajevima govora mržnje.

U toku 2024. godine izvršena je procjena potreba za obukama za Državno tužilaštvo, u koju su inkorporirane i obuke za državne tužioce/teljke na teme koje se tiču standarda u postupanjima u predmetima napada na novinare/ke i imovinu medija, predviđene Uputstvom. Obuke o standardima postupanja u predmetima napada na novinare/ke i imovinu medija uvrštena je u Akcioni plan za sprovođenje Komunikacione strategije Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta za period 2023–2025. godine. Planirane edukacije imaju za cilj povećanje stručnosti osoba koje se bave slučajevima napada na novinare/ke, što će doprinijeti bržem i efikasnijem procesuiranju ovih djela.

Struktura godišnjeg izvještaja Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta je unaprijeđena, te sada on sadrži poseban segment posvećen prikazu Uputstva za postupanje državnih tužilaštava u slučajevima prijetnji i nasilja nad novinarima.

Uprava policije u redovnom godišnjem izvještaju za 2024. godinu u posebnom poglavlju tretira oblast napada na novinare i/ili medijske kuće, koji su za posljedicu imali njihovo profesionalno angažovanje. Tokom 2024. godine u evidencijama Uprave policije registrovano je ukupno 16 događaja napada za novinare/ke i/ili medijske kuće. Od navedenog broja, nadležni/e državni/e tužioći/teljke su sedam događaja kvalifikovali/e kao krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, i to šest krivičnih djela ugrožavanje sigurnosti i jedno krivično djelo nasilničko ponašanje. Od toga broja, četiri su događaja rasvijetljena i izvršioći/teljke su procesuirani/e, dok se u tri predmeta preduzimaju mjere i radnje na njihovim rasvjetljavanjima. Takođe, u odnosu na četiri događaja podnijete su prekršajne prijave zbog prekršaja iz Zakona o javnom redu i miru.

Tokom 2024. godine registrovano je pet zahtjeva Sektora policije posebne namjene koji se tiču individualne procjene ugroženosti bezbjednosti novinara/ki. Službenici Uprave policije - Sektora za obezbjeđenje ličnosti i objekata, shodno Odluci Vlade Crne Gore vrše obezbjeđenje dvije novinarke.

Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija utvrđuje plan i dinamiku prikupljanja činjenica i utvrđivanja drugih okolnosti koje su u vezi sa istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija, u tu svrhu ostvaruje saradnju sa organima nadležnim za vođenje tih istraga; na osnovu dobijenih informacija i sagledanih okolnosti u vezi sa vođenim istragama, sačinjava pregled dosadašnjeg toka vođenih istraga; priprema mišljenje o djelotvornom načinu na koji bi se vođenje istrage moglo unaprijediti i u tu svrhu predlaže konkretne mjere koje bi trebalo preduzeti.

Komisija je zajedno sa međunarodnim partnerima održala okrugli sto u martu 2024. godine na temu zaštite novinara, a tokom ovog događaja prikazana je i najbolja praksa nizozemskog mehanizma zaštite koji

podrazumijeva uključenost svih aktera, od strane koordinatora i funkcioniša na osnovu potpisanog protokola Tužilaštva, policije, Sindikata medija i novinarskih udruženja.

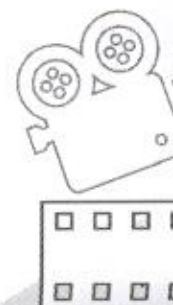
Komisija je tokom 2024. godine uspostavila sistem za upravljanje dokumentima (DMS) pomoću kojeg će se čuvati i pratiti sve informacije o slučajevima napada na novinare i medijsku imovinu u Crnoj Gori, a MUP, koje obezbjeđuje administrativno-tehničku podršku radu Komisije, posredovalo je u prenosu donacije softvera i prateće opreme. Na ovaj način omogućava se Komisiji da klasifikuje i prezentuje podatke, generiše izvještaje, čuva dokumentaciju u elektronskim formatima, vodi evidenciju, i preuzima svu dokumentaciju koja datira još od 2013. godine, kada je Komisija formirana, čime se pruža mogućnost za bolju procjenu o tome kako su institucije rješavale predmete u prethodnom periodu.

Tokom izvještajnog perioda puštena je u rad i posebna internet stranica Komisije. Na veb stranici se mogu naći mnogi podaci, kao i posljednji Izvještaj o radu Komsije za period od aprila 2024. do decembra 2024. godine.

Vrhovno državno tužilaštvo usvojilo je sve opšte preporuke koje je Komisija novog saziva dala tom državnom organu, što se dešava prvi put od 2013. godine, kada je Komisija formirana. VDT dao je obavezno uputstvo rukovodiocima državnih tužilaštava i državnim tužiocima u vezi sa intenziviranjem istraga napada na novinare, dajući detaljne instrukcije za poboljšanje nekih elemenata istraga, stvarajući preduslove za utvrđivanje odgovornosti za istrage koje dugo traju ili su nedjelotvorne, kao i za bolju saradnju sa Komisijom, uključujući i obavezu tužilaštava da u roku od sedam dana dostave VDT-u odgovore na preporuke Komisije.

U periodu od oktobra 2023. do novembra 2024. godine pred sudovima je u radu bilo ukupno 20 predmeta, od čega je devet pravosnažno okončanih, nepravosnažno okončanih šest predmeta, a pet predmeta je još bilo u toku.

IZAZOVI	PREPORUKE
❖ I dalje ne postoje policijski/e službenici/e koji/e se isključivo bave slučajevima napada na novinare/ke. ❖ Različiti statistički podaci različitih institucija koji se bave procesuiranjem slučajeva napada na novinare onemogućavaju konciznost u prikupljanju ukupnog broja slučajeva napada na novinare/ke.	❖ Potrebno je da sužbenici/e policije zaduženi/e za slučajeve napada na novinare/ke i predstavnike/ce medija kao i za tzv. hladne slučajeve, kao i tužioci zaduženi za oblast rada, prođu specijalizovane obuke na temu postupanja u slučajevima u kojima su oštećeni/e predstavnici/ce medija, a u cilju uspostavljanja standardnih operativnih procedura u postupanju u odnosu na ove slučajeve. ❖ Jačati dalje saradnju i koordinaciju među institucijama koje procesuiraju slučajeve napada na novinare/ke. ❖ Raditi na stvaranju jedinstvene i sveobuhvatne baze slučajeva napada na novinare.

IV TABELA IMPLEMENTACIJE AKCIONOG PLANA

STRATEŠKI CILJ I – POBOLJŠAN KVALITET INFORMISANJA GRAĐANA I UNAPRIJEĐENA MEDIJSKA PISMENOST

OPERATIVNI CILJ 1.1

Povećan kvalitet i obim medijskih sadržaja u audiovizuelnim medijima

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Sredstva realizovana	Preporuke
1.1.1	Utvrdjivanje Prijedloga zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o audiovizuelnim uslugama u junu 2024.		Nijesu potrebna sredstva		Potrebno je raditi na razvoju podzakonskih dokumenata
1.1.2	Analiziranje programskih sadržaja emitera televizijskih programa sa nacionalnom pokrivenošću	AEM	IV Q 2023	I Q 2024	Objavljena Analiza programske strukture IV emitera sa nacionalnim pokrivanjem u junu 2024. ⁷²		Nijesu potrebna sredstva		Fokusrati se na zaključke i preporuke naalaze i raditi na njihovoj implementaciji u narednom periodu
1.1.3	Definisanje uslova prilikom dodjele prava na emitovanje programa sa nacionalnom pokrivenošću, u skladu	AEM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o audiovizuelnim uslugama u junu 2024. ⁷²		Nijesu potrebna sredstva		

⁷²AMU je priredila i objavila set analiza koje su bile posvećene televizijskim programima sa nacionalnom pokrivenošću i to:

Analiza uključenosti ranjivih društvenih grupa u TV programima sa nacionalnim pokrivanjem (jun 2024)

Analiza vidljivosti žena i muškaraca u centralnim informativnim emisijama nacionalnih televizija (jun 2024)

Analiza programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem (decembar 2023. i jun 2024.)

Informacija o zastupljenosti oglasa za sportsko kladjenje u TV programima (april 2024)

Informacija o TV programskim sadržajima za djecu (mart 2024)

Analiza prisustva rodni stereotipa u televizijskom oglašavanju (decembar 2023)

Analiza programske strukture nacionalnog emitera RTCG (decembar 2023)

Analiza televizijskog izvještavanja tokom Nedelje ponosa 2023 (decembar 2023)

Pored navedenog, ovi programi su bili i predmet analiza koje su sprovedene za potrebe izrade izvještaja o izbornim procesima koji su sprovedeni u 2024. godini (lokalni izbori).

⁷² Zakonom o AVM uslugama i Pravilnikom o postupku i uslovima za ostvarivanje prava na emitovanje radijskog ili televizijskog programa detaljno je propisan postupak dodjele prava na emitovanje putem različitih platformi i u različitim zobama pokrivanja. Predviđeno da je, prije raspisivanja javnog konkursa, Agencija dužna da: 1) od regulatornog organa nadležnog za oblast elektronskih komunikacija (EKIP) pribavi podatke o raspoloživosti frekvencija ili slobodnih resursa unutar multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije namijenjenih za emitovanje linearnih AVM usluga; kao i da 2) sprovede analizu dostupnosti programskih sadržaja opštih

	sa javnim interesom, odnosno potrebom sveobuhvatnog informisanja građana/ki	raspisivanju konkursa za dodjelu prava na emitovanje programa sa nacionalnom pokrivenošću od strane Savjeta AEM				Usvojen Pravilnik o postupku i uslovima za ostvarivanje prava na emitovanje radijskog ili televizijskog programa				
1.1.4	Sprovođenje periodičnih nezavisnih izvještaja o radu regulatora u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga	Urađen najmanje 1 godišnji izvještaj o radu regulatora u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga	NVO	I Q svake godine	II Q svake godine		IV Q 2025	30.000 EUR		Realizacija ove aktivnosti će biti predviđena u narednom AP
1.1.5	Uvođenje nadzora nad poštovanjem zakonskih odredbi od strane svih medija	Usvojen Zakon o medijima sa definisanim nadzorom nad poštovanjem zakonskih odredbi od strane štampanih medija i internetskih publikacija	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o audiovizuelnim uslugama usvojen u junu 2024. kojim je unaprijeden nadzor nad radom emitera radijskih i TV programa		15.000 EUR	/	Ojačati administrativne kapaciteta MKiM za sprovođenje nadzora nad poštovanjem zakonskih odredbi
1.1.6	Organizovanje kampanje o isticanju uloge samoregulacije u medijima	Sprovedena jedna kampanja podizanja svijesti o ulozi samoregulacije u medijima	MKiM AEM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	Objavljeno istraživanje javnog mnjenja "Samoregulacija u CG: izazovi i prilike" Konferencija o ulozi samoregulacije u medijima održana u oktobru 2024		17.000 EUR	14.300 EUR	Potrebno je dalje podizati svijest o ulozi samoregulacije u medijima
1.1.7	Sprovođenje analize o faktorima koji utiču na ugrožavanje medijskog tržišta u Crnoj Gori	Završena i objavljena Analiza o faktorima koji utiču na ugrožavanje medijskog tržišta u Crnoj Gori sa preporukama za dalji razvoj plana akcija	MKiM AEM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	Dio Analize o izazovima u radu novinara i drugih medijskih radnika, link sa aktivnošću 4.1.3		Nijesu potrebna sredstva		
1.1.8	Sprovođenje istraživanja javnog mnjenja	Završena Analiza sa istraživanjem javnog mnjenja o kvalitetu i obimu plasiranih sadržaja u medijima	AEM	IV Q 2023	I Q 2024		III Q 2025	15.000 EUR		Tokom 2024. fokus je bio na usaglasavanju pravilnika povodom novog zakona, te će realizacija ove aktivnosti biti planirana tokom 2025.
1.1.9	Analiziranje posljedica i uticaja stranih medija na javno mnjenje u Crnoj Gori	Završena analiza o uticaju stranih medija na javno mjenje u Crnoj Gori sa preporukama	MKiM AEM	II Q 2024	IV Q 2024	Analiza o uticaju stranih medija na javno mjenje u Crnoj Gori sa preporukama objavljena		21.000 EUR	3.352 EUR	

radijskih ili televizijskih programa, po žanrovima i po programima sa različitim zonama pokrivanja, sa ciljem sagledavanja potrebe unapređenja zastupljenosti nedostajućih programskih sadržaja izvorno proizvedenih i/ili emitovanih u Crnoj Gori.

1.1.10	Razvijanje analize o pravcima razvoja i učešću na tržištu globalnih platformi za razmjenu video sadržaja i AVM usluga na zahtjev, kao i mogućnostima ostvarenja saradnje na ovom polju	Urađena analiza o mogućnostima i modelima saradnje sa globalnim platformama za <i>elektronske</i> komunikacije	MKiM AEM	I Q 2024	IV Q 2024	Održan sastanak sa Svjetom Evrope		Nijesu potrebna sredstva		Potrebno intezivirati komunikaciju sa Savjetom Evrope, te dobiti kotnakte većih globalnih platformi
--------	--	--	-------------	----------	-----------	-----------------------------------	--	--------------------------	--	---

OPERATIVNI CILJ 1.2

Unaprijeđena podrška komercijalnim medijima koji izvještavaju o temama od javnog interesa

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
1.2.1	Izrada Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o raspodjeli sredstava za štampane medije i internetske publikacije	Pripremljen Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o raspodjeli sredstava za štampane medije i internetske publikacije u dijelu uslova za učešće na konkursu, tematskih sadržaja, tijela za upravljanje projektima i sl.	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen <u>Pravilnik o izmjenama pravilnika o raspodjeli sredstava za štampane medije i internetske publikacije</u> u oktobru 2023.		Nijesu potrebna sredstva		Potrebno je uskladiti Pravnik u odnosu na novousvojeni zakon o medijima
1.2.2	Izrada Prijedloga zakona o medijima	Utvrđen Prijedlog zakona o medijima, sa akcentom na povećanje procenta finansiranja iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen <u>Zakon o medijima</u> u julu 2024. u članu 26. definisam % tekućeg budžeta uspjeran na Fond za pluralizan		Nijesu potrebna sredstva		
1.2.3	Podsticanje povećanja broja medijskih sadržaja finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	Povećan broj novih medijskih sadržaja objavljenih u komercijalnim medijima finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024	Iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija za 2023. godinu ukupno je objavljeno 9,285 medijskih sadržaja, što je za 7,063 ili 317% veće u odnosu na 2021. godinu.		5.054.566,64 EUR	1.464.668,05 EUR ⁷³	
1.2.4	Uspostavljanje mehanizama za evaluaciju projekata finansiranih iz	Usvojena odluka o članovima/cama tijela za monitoring i evaluaciju rezultata	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024	Odluka o osnivanju nezavisne komisije usvojena		Nijesu potrebna sredstva		

⁷³ Iznos dobijen sabiranjem raspodjeljenih sredstava iz Fonda za 2023. i 2024. godinu, uz napomenu da će Agencija za audiovizuelne medijske usluge raspodjelu sredstava iz Fonda za 2024. godinu vršiti u toku 2025. godine.

	Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	projekata finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija								
1.2.5	Sprovođenje evaluacije učinaka projekata finansiranih kroz Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	Finalizovane najmanje 1 evaluacije učinaka projekata finansiranih kroz Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	MKIM	II Q 2024	III Q 2024	Evaluacija učinaka projekata finansiranih kroz Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija završena.		Nijesu potrebna sredstva		
1.2.6	Izrada analize i kreiranje politike za potpuno ostvarivanje rodne ravnopravnosti u medijima	Izrađena analiza i smjernice razvojne politike za potpuno ostvarivanje rodne ravnopravnosti u medijima	MKIM NVO	II Q 2024	IV Q 2024	Analiza i smjernice razvojne politike za potpuno ostvarivanje rodne ravnopravnosti u medijima objavljena.		8.000 EUR	4.358 EUR	

OPERATIVNI CILJ 1.3

Efikan sistem za borbu protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
1.3.1	Priprema Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama krivičnog zakonika	Utvrđen prijedlog zakona o izmjenama i dopunama krivičnog zakonika sa jasno definisanom normom govora mržnje kao krivičnog djela	MP	II Q 2024	III Q 2024	Nacrt <u>Krivičnog zakonika</u> Crne Gore objavljen za javnu raspravu koja će trajati do 02/2025. U članu 370, stav 1 ojačana je zakonske zaštite protiv govora mržnje i nasilja prema određenim društvenim grupama. ⁷⁴	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva		Realizacija ove aktivnosti će biti predviđena u narednom AP
1.3.2	Priprema analize potreba za izmjenama postojećih mehanizama u cilju sankcionisanja širenja dezinformacija	Razvijena analiza potreba za izmjenama postojećih mehanizama u cilju sankcionisanja širenja dezinformacija sa preporukama	MKIM	IV Q 2023	II Q 2024	<u>Analiza potreba za izmjenama postojećih mehanizama u cilju sankcionisanja širenja dezinformacija sa preporukama</u> objavljena		Nijesu potrebna sredstva	8.603 EUR	

⁷⁴ „Ko javno ispoljava mržnju prema grupi ili članu grupe koja je određena na osnovu nacionalne ili etničke pripadnosti, pripadnosti rasi ili vjeroispovijesti, državljanstva, pola, jezika, boje kože, obrazovanja, društvenog položaja, porijekla, seksualne orijentacije, rodno identiteta ili invaliditeta, ili zbog političkog ili drugog ubjeđenja, ili podstiče na nasilje prema takvoj grupi ili članu grupe, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.“

1.3.3	Izrada Prijedloga zakona o medijima sa ciljem efikasnijeg suprotstavljanja govoru mržnje, online uznemiravanju i dezinformacijama	Utvrđen Prijedlog zakona o medijima, sa akcentom na dio iniciranja hitnog sudskog postupka od strane zainteresovane strane u slučajevima govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o medijima u julu 2024. u članovima 54. i 55. definisano iniciranje hitnog sudskog postupka		Nijesu potrebna sredstva		
1.3.4	Izrada Prijedloga zakona o medijima sa ciljem zabrane širenja medijskih sadržaja koji prikazuju mizogine i štetne sadržaje usmjerenih prema ženama	Utvrđen Prijedlog zakona o medijima sa odredbom zabrane širenja medijskih sadržaja prikazivanje mizoginih i štetnih sadržaja usmjerenih prema ženama, a u cilju suzbijanja i borbe protiv rodni stereotipa	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o medijima u julu 2024. u članu 49. definisana zabrana zabrane širenja medijskih sadržaja prikazivanje mizoginih i štetnih sadržaja usmjerenih prema ženama		Nijesu potrebna sredstva		
1.3.5	Uspostavljanje mehanizma tijesne koordinacije za borbu govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija sa obavezom izvještavanja o ovim slučajevima i pripremu preporuka za unapređenje stanja u medijima	Osnovana mreža za borbu protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacijai donijet osnivački akti rada mreže sa akcionim planom rada	MKiM Univerziteti u Crnoj Gori	IV Q 2023	IV Q 2024	Koncept mreže razvijen i poslat na usvajanje	IV Q 2025	150.000 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
1.3.6	Organizovanje obuka za novinare/ke i medijske radnike/ce o prepoznavanju i sprječavanju govora mržnje	Održane najmanje 4 obuke	MKiM AEM	IV Q 2023	IV Q 2024	Održane 4 obuke za novinare/novinarke u novembru 2024 na teme: Pravni okvir i odgovornost u borbi protiv govora mržnje, Medijska odgovornost u prepoznavanju govora mržnje, Uloga tužilaštva i pravosudnog sistema u suzbijanju govora mržnje i Pravosudni pristup govoru mržnje: presude, sankcije i zaštite prava		26.500 EUR	2.640 EUR	Potrebno je nastaviti organizovanje sličnih obuka, sa detaljnim informacijama o prepoznavanju i sprječavanju govora mržnje za svaku od zainteresovanih grupa
1.3.7	Organizovanje obuka budućih moderatora/ki na internetskim publikacijama i na zvaničnim stranicama internetskih publikacija na društvenim mrežama o prepoznavanju i sprječavanja govora mržnje	Najmanje 30 moderatora/ki prošlo obuku	MKiM AEM	I Q 2024	II Q 2024	Održane su 4 obuke za predstavnike medija, odnosno moderatora/ke na internetskim publikacijama i na zvaničnim stranicama internetskih publikacija na		11.700 EUR	1.250 EUR	

						društvenim mrežama o prepoznavanju i sprječavanju govora mržnje				
1.3.8	Organizovanje kampanje za sprječavanje govora mržnje i povećanje svijesti građana o problemu govora mržnje	Realizovana najmanje jedna kampanja godišnje za građane/ke Crne Gore o sprječavanju govora mržnje i povećanju svijesti građana/ki o problemu govora mržnje	MKIM AEM	I Q 2024	IV Q 2024	Organizovana kampanja za sprječavanje govora mržnje i povećanje svijesti građana o problemu govora mržnje.		18.000 EUR	8.000 EUR	
1.3.9	Razvijanje analize o pravcima saradnje sa globalnim internetskim kompanijama i društvenim mrežama u cilju borbe protiv dezinformacija i govora mržnje	Urađena analiza o mogućnostima i modelima saradnje sa globalnim internetskim kompanijama i društvenim mrežama sa ciljem definisanja odgovornosti za plasiranje informacija na ovim kanalima	MKIM	I Q 2024	IV Q 2024	Izrađena <u>Analiza sa preporukama u pravcu uspostavljanja saradnje sa globalnim internetskim kompanijama i društvenim mrežama</u> u cilju borbe protiv dezinformacija i govora mržnje.		Nijesu potrebna sredstva	8.603 EUR	

OPERATIVNI CILJ 1.4

Povećana dostupnost prilagođenog medijskog sadržaja ranjivim kategorijama stanovništva (osobe sa invaliditetom, LGBTIQ, osobe koje koriste ili su koristile psihoaktivne supstance, žene koje su žrtve porodičnog nasilja, Romi i Egipćani)

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
1.4.1	Izrada Prijedloga zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama	Utvrđen Prijedlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, sa akcentom na dio koji se odnosi na primjenu člana 7 Direktive EU 2018/1808 (AVMSD) (mjere sa ciljem kontinuiranog i postupnog povećanja sadržaja pristupačnih OSI)	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Prijedlog Zakona o audiovizuelnim uslugama usvojen u junu 2024, u članu 18 inkorporiran relevantni dio EU direktive 2018/1808 (AVMSD)		Nijesu potrebna sredstva		
1.4.2	Izrada Prijedloga zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore	Utvrđen Prijedlog zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore sa izmjenama u dijelu povećanja obima sadržaja pomoću audio-deskripcije i	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	<u>Zakon o nacionalnom javnom emiteru - javnom medijskom servisu Crne Gore</u> usvojen u julu 2024, u		Nijesu potrebna sredstva		

		gestovnog govora (tj. utvrđenog procenta sadržaja namijenjenim OSI)				članu 12. propisuje obavezu nacionalnog javnog emitera da emituje sadržaj prilagođen licima sa invaliditetom			
1.4.3	Organizovanje obuka za novinare/ke o izvještavanju i proizvodnji sadržaja primjerenih OSI	Najmanje 50 novinara/ki obučeno o standardima za proizvodnju sadržaja o OSI u medijima	MKIM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	Obuka na temu „Senzibilitet u izvještavanju marginalizovanim grupama“ sa posebnih osvrta na OSI organizovana u novembru 2024	8.000 EUR	850 EUR	
1.4.4	Izrada Prijedloga zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama	Utvrđen Prijedlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama sa propisanom obavezom javnih emitera na obavezan procenat programa posvećenih ranjivijim grupama	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o audiovizuelnim uslugama u junu 2024, u članu 44. propisana obaveza javnih emitera da emituje linerane AVM usluge sa sadržajima kojima se obezbjeđuje ostvarivanje prava i interesa pripadnika ranjivih grupa	Nijesu potrebna sredstva		U narednom periodu potrebno, u skladu sa zakonom, raditi na pružanju javnih usluga kojima se obezbjeđuje ostvarivanje prava i interesa pripadnika ranjivih grupa, kao i pojačati nadzor od strane nezavisnog regulatora u cilju podsticanja veće zastupljenosti ovih sadržaja, te stalnog i progresivnog preduzimanja mjera za pristupačnost usluga licima s invaliditetom
1.4.5	Organizovanje sistemskih i kontinuiranih obuka za novinare/ke komercijalnih medija	Najmanje 40 novinara/ki prošlo obuku o senzibilitetu prema marginalizovanim grupama i temama od interesa za ovu grupu građana/ki	MKIM AEM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	Obuka na temu „Senzibilitet u izvještavanju marginalizovanim grupama“ sa posebnim osvrta na marginalizovane grupe	14.500 EUR	850 EUR	

						(LGBT) organizovana u novembru 2024.				
1.4.6	Organizovanje obuka za novinare/ke o pitanjima rodne ravnopravnosti	Održane 2 obuke za najmanje 60 novinara/ki o pitanjima rodne ravnopravnosti	MKIM NVO	II Q 2024	IV Q 2024	Obuka na temu rodne ravnopravnosti u medijima održana u novembru 2024.		15.000 EUR	3.600 EUR	

OPERATIVNI CILJ 1.5

Unaprijeđena medijska pismenost svih segmenata društva, sa posebnim osvrtom na mlade

Aktivnost		Indikator	Nadležn ost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Prpeoruka
1.5.1	Formiranje Nacionalnog savjeta za medijsku pismenost u cilju uspostavljanja sistematičnog planiranja i praćenja aktivnosti vezanih za unaprjeđivanje medijske pismenosti	Odluka o formiranju Nacionalnog savjeta za medijsku pismenost usvojena sa Pravilnikom o radu NSMP, imenovanju koordinatora/ke iz MKiM koji bi pružao/la tehničku podršku radu NSMP, agendom rada Nacionalnog savjeta	Ministars tvo prosvjete MKiM AEM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024		II Q 2025	105.000 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
1.5.2	Izrada sveobuhvatne analize nivoa medijske pismenosti po ciljnim grupama i polnoj strukturi, sa preporukama	Izrađena analiza nivoa medijske pismenosti po ciljnim grupama i polnoj strukturi, sa preporukama i prezentovana na okruglom stolu	NSMP MKiM AEM NVO Mediji	IV Q 2023	II Q 2024	Izrada sveobuhvatne Analize nivoa medijske pismenosti po ciljnim grupama i polnoj strukturi, sa preporukama Objavljena i Prezentacija istraživanja		24.000 EUR	/	Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
1.5.3	Izrada višegodišnjeg plana za podizanje nivoa medijske pismenosti	Na osnovu aktivnosti 1.5.2 izrađen plan za unapređenje medijske pismenosti	MKIM AEM NSMP	II Q 2024	IV Q 2024	Izrada višegodišnjeg plana za podizanje nivoa medijske pismenosti AMU-a • Plan rada za 2023. • Plan rada za 2024. • Plan rada za 2025		8.000 EUR	/	Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
1.5.4	Izrada godišnjih analiza i izvještaja o primjeni mjera sa preporukama za unaprjeđenje politika iz oblasti medijske pismenosti	Izrađeni godišnji izvještaji o primjeni mjera sa preporukama za unaprjeđenje politika iz oblasti medijske pismenosti i upućeni Vladi Crne Gore na usvajanje	AEM NSMP	II Q 2024	IV Q 2024		IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP

1.5.5	Organizovanje redovnih godišnjih obuka za donosiocje odluka, kreatore politika, predstavnike pravosuđa i jedinice lokalne samouprave, novinare/ke i medijske radnike/ce	Najmanje 40 polaznika/ca na godišnjem nivou iz oblasti medijske pismenosti na osnovu plana iz aktivnosti 1.5.3 prošle obuke	AEM MKIM NSMP NVO	IV Q 2023	I Q 2024	6 radionica za preko 115 učenika u različitim JLS. Cilj radionica bio je osnaživanje djece i mladih da kritički pristupaju medijskim sadržajima, analiziraju ih i odgovorno konzumiraju	42.000 EUR	20.000 EUR	
1.5.6	Organizovanje kampanje za podizanje nivoa svijesti građana/ki o značaju medijske pismenosti i sticanju znanja i vještina iz te oblasti	Organizovana najmanje jedna kampanja o podizanju nivoa svijesti građana/ki o značaju medijske pismenosti i sticanju znanja i vještina iz te oblasti	AEM MKIM NSMP NVO Mediji	IV Q 2023	IV Q 2024	- Vodič za srebrne surfere - Priručnik o internetu i društvenim mrežama za treću životnu dob - Kampanja za medijsku pismenost starije populacije sa Rosandom Kovijanić kao zaštitnim licem - SOS linija o medijskoj pismenosti (080 888 000) - Video tutorijali za stariju populaciju. Tri animirana video tutorijala (video smjernice). Epizoda 1 - „Kako da pronađete provjerene izvore?“, Epizoda 2 - „Uputstva za korišćenje društvenih mreža“, Epizoda 3 - „Lažni i obmanjujući oglasi“ - Strip i crtani film o medijskoj pismenosti za djecu „Sajber sa sajberom“ 1 i 2 - Priručnik za medijsku i digitalnu pismenost i na romskom jeziku	8.000 EUR	37.100 EUR	

						- Predstava „Niko se nije naučen rodio“ za najmlađe - Sajt www.medijiskapismenost.me				
1.5.7	Analiziranje postojećih nastavnih programa iz oblasti medijske pismenosti i izrada potrebnih priručnika iz medijske pismenosti za osnovne i srednje škole	Revidirani i unaprijeđeni priručnici iz predmeta medijske pismenosti za osnovne i srednje škole	Ministars tvo prosvjete Zavod za školstvo NSMP	IV Q 2023	IV Q 2024	- Izrađen Priručnik za nastavnike/ce iz predmeta medijska pismenost za osnovne škole i štampano 450 priručnika		12.000 EUR	10.000 EUR	Analiza programa za srednje škole i izrada unaprijeđenog predmetnog programa predviđena je Strategijom reforme obrazovanja 2025-2035 AP 2025-2026.- slijedi usvajanje na Vladi Crne Gore
1.5.8	Kontinuirana edukacija nastavnog kadra	Povećan broj edukatora/ki za predmet medijske pismenosti za 30	Ministars tvo prosvjete Zavod za školstvo NSMP	IV Q 2023	IV Q 2024	U 2023. održano 16 obuka sa 397 polaznika/ca - U 2024. održane 3 obuke za 150 polaznika/ca.		17.000 EUR	22.500 EUR	
1.5.9	Kontinuirana evaluacija kvaliteta sprovođenja programa medijske pismenosti u školama i ishoda učenja	Sprovedeno najmanje jedno eksterno testiranje učenika/ca koji su izabrali predmet medijske pismenosti	Ministars tvo prosvjete NSMP	IV Q 2023	IV Q 2024		II Q 2025	36.000 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
1.5.10	Upućivanje inicijative MP	Upućena inicijativa MP i ostalim relevantnim institucijama, sa ciljem identifikovanja koraka za uvođenje predmeta medijska pismenost u svim srednjim školama u CG, kao i nižim razredima osnovnih škola	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Inicijativa upućena Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija.		Nijesu potrebna sredstva		
1.5.11	Upućivanje inicijative ka Univerzitetu Crne Gore za uvođenje modula medijske pismenosti na Filološkom i Filozofskom fakultetu	Poslata inicijativa Univerzitetu Crne Gore i održan minimum jedan sastanak u cilju razmatranja mogućnosti uvođenja modula medijske	MKIM UCG	IV Q 2023	I Q 2024	Inicijativa upućena Univerzitetu Crne Gore.		Nijesu potrebna sredstva		

		pismenosti na Filološkom i Filozofskom fakultetu								
1.5.12	Uvođenje obaveznog izbornog predmeta medijska pismenost za sve osnovne i srednje škole	Medijska pismenost uvedena u svim osnovnim i srednjim školama kao obavezni izborni predmet	Ministars tvo prosvjete Zavod za školstvo	IV Q 2023	IV Q 2024		II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
1.5.13	Kontinuirana edukacija nastavnog kadra	Minimum 30 edukatora/ki godišnje prošlo obuku za medijsku pismenost	Ministars tvo prosvjete Zavod za školstvo	IV Q 2023	IV Q 2024	Vidi 1.5.8		18.000 EUR	22.500 EUR	
1.5.14	Sprovođenje redovne revizije (prilagođavanje) i unaprijeđenje postojećih nastavnih programa i izrada potrebnih priručnika iz medijske pismenosti za osnovne i srednje škole <i>Napomena: (čitaj) Sprovođenje redovne eksterne evaluacije nastave Medijska pismenost u osnovnim i srednjim školama.</i>	Svi programi za osnovne i srednje škole iz oblasti medijske pismenosti revidirani i unaprijeđeni	Ministars tvo prosvjete Zavod za školstvo	IV Q 2023	IV Q 2024	Razvijen novi predmetni program za osnovnu školu je usvojen 2023., i od 2023/24. je otpočela primjena u osnovnim školama		17.000 EUR	12.000 EUR	Potrebno je sprovesti ekternu evaluaciju Programa za srednje škole tj. gimnazije koji datira iz 2009.
1.5.15	Sačinjavanje inicijative ka Univerzitetu Crne Gore za uvođenje medijskog obrazovanja za učitelje/ice i vaspitače/ice i analiziranje potrebe i mogućnosti za kontinuiranu obuku istraživača u visokoškolskim institucijama iz medijske pismenosti i medijske pedagogije	Poslata inicijativa Univerzitetu Crne Gore i održan minimum jedan sastanak sa ciljem uvođenja medijskog obrazovanja za učitelje/ice i vaspitače/ice i analiziranje potrebe i mogućnosti za kontinuiranu obuku istraživača u visokoškolskim institucijama iz medijske pismenosti i medijske pedagogije	Ministars tvo prosvjete UCG NSMP	IV Q 2023	I Q 2024	Inicijativa poslata		Nijesu potrebna sredstva		

STRATEŠKI CILJ II – OSNAŽENA UREDNIČKA I FINANSIJSKA NEZAVISNOST, ETIKA I PROFESIONALIZAM JAVNIH EMITERA

OPERATIVNI CILJ 2.1

Unaprijeđena nezavisnost javnih emitera

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
2.1.1 Izrada Prijedloga zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore	Utvrđen Prijedlog zakona o javnom medijskom servisu, sa akcentom na dio unaprijeđenja kriterijuma i procedura izbora Savjeta javnog medijskog servisa, odgovornosti ključnih upravljačkih pozicija uz depolitizaciju rada Savjeta	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	<u>Zakon o nacionalnom javnom emiteru – javnom medijskom servisu Crne Gore</u> usvojen u julu 2024, u članovima 18-35, dodatno se razrađuju kriterijumi i postupak imenovanja članova Savjeta, reguliše pitanje sukoba interesa, i razrješenje članova Savjeta.		Nijesu potrebna sredstva		
2.1.2 Izrada Prijedloga zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama	Utvrđen prijedlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama sa propisanim obavezama jedinica lokalnih samouprava o finansiranju lokalnih javnih emitera	MKiM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen <u>Zakon o audiovizuelnim uslugama</u> u junu 2024, u članu 49. se bliže opisuje način i procenat finansiranja lokalnih javnih emitera iz budžeta jedinica lokalnih samouprava		Nijesu potrebna sredstva		
2.1.3 Standardizovanje donošenja godišnjih planova javnih emitera i izvještaja o realizaciji godišnjih planova	Pripremljen i usvojen model godišnjeg plana i godišnjeg izvještaja javnih emitera o realizaciji istih	AEM	II Q 2024	IV Q 2024		III Q 2025	19.500 EUR		

OPERATIVNI CILJ 2.2

Uspostavljena adekvatna samoregulacija u medijima

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
2.2.1	Sprovođenje analize o poštovanju standarda Kodeksa novinara/ki Crne Gore i ukupnom stanju u oblasti samoregulacije	Razvijena analiza sa <i>fact-finding</i> istraživanjem o poštovanju standarda Kodeksa novinara/ki i stanju u oblasti samoregulacije medija, uporednim praksama i preporukama za snaženje samoregulacije/poštovanje profesionalnih standarda	MKiM AEM NVO	I Q 2024	III Q 2024	Analiza o poštovanju standarda Kodeksa novinara/ki i stanju u oblasti samoregulacije medija, uporednim praksama i preporukama za snaženje samoregulacije/poštovanje profesionalnih standarda završena.		21.000 EUR	2.235 EUR	
2.2.2	Analiziranje o izazovima priključenja samoregulatornom tijelu	Izrađena analiza o izazovima priključenja samoregulatornom tijelu sa preporukama	MKiM	I Q 2024	III Q 2024	Analiza o izazovima priključenja samoregulatornom tijelu sa preporukama završena.		8.000 EUR	2.793 EUR	
2.2.3	Sprovođenje periodičnih analiza i istraživanja o radu samoregulatornih tijela	Finalizovano najmanje jedno istraživanje o radu samoregulatornih tijela	MKiM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	Analiza: Samoregulacija u Crnoj Gori. Izazovi i prilike je razvijena i objavljena u oktobru 2024.		14.000 EUR	14.300 EUR	
2.2.4	Promovisanje dobrih praksi u samoregulaciji	Realizovana najmanje jedna medijska kampanja o benefitima samoregulacije	MKiM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	Organizovana konferencija sa svim zainteresovanim stranama na temu benefita samoregulacije sa medijskom kampanjom u oktobru 2024.		8.000 EUR	/	
2.2.5	Organizovanje okruglih stolova o odgovornosti samoregulatora	Održana najmanje 2 okrugla stola o relevantnim temama o samoregulaciji	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024	Održavni okrugli stolovi na temu uloge i odgovornosti ombudsmana u javnim servisima i samoregulacija i standardi medijskog izveštavanja iz perspektiva kolektivnih samoregulatornih tijela u decembru 2024		6.000 EUR	5.022 EUR	

OPERATIVNI CILJ 2.3

Usaglašen nacionalni regulatorni okvir sa relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuka
2.3.1 Transformacija Agencije za elektronske medije u Agenciju za audiovizuelne medijske usluge u skladu sa propisima EU	Usvojen Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama sa propisanim nadležnostima Agencije za audiovizuelne usluge i obezbijedena njena puna finansijska i operativna nezavisnost	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024	Usvojen Zakon o audiovizuelnim uslugama u junu 2024, u članu 141. se propisuju nadležnosti Agencije, u članu 151. se propisuju funkcionalna nezavisnost članova Savjeta, u članu 171. se propisuju finansiranje Agencije kojim se grantuje njena finansijska nezavisnost		45.000 EUR	/	
2.3.2 Organizovanje sastanaka radne grupe za harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom EU 2018/1808 (AVMSD)	Održano najmanje 6 sastanaka radne grupe za harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom EU 2018/1808 (AVMSD)	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024	Radna grupa za izmjene i dopune i dopune medijskih zakona završila sa radom u junu 2023		7.000 EUR	/	
2.3.3 Donošenje zaključaka/preporuka o daljoj harmonizaciji nacionalnog zakonodavstva sa Direktivnom EU 2018/1808 (AVMSD)	Donijeti zaključci/ preporuke o daljim koracima	MKiM	I Q 2024	IV Q 2024	Veza sa aktivnošću 2.3.3.		Nijesu potrebna sredstva		
2.3.4 Organizovanje medijske kampanje o podizanju svijesti o važnim aspektima novo-harmonizovanog zakonodavstva	Sprovedena najmanje jedna medijska kampanja o podizanju svijesti o važnim aspektima novog zakonodavstva	MKiM	III Q 2024	IV Q 2024	Organizovana medijska kampanja na temu podizanja svijesti o važnim aspektima novo-harmonizovanog zakonodavstva		Nijesu potrebna sredstva	8.827 EUR	
2.3.5 Unapređivanje ljudskih kapaciteta u Direktoratu za medije, MKiM	Povećan broj zaposlenih u Direktoratu za medije	MKiM	I Q 2024	IV Q 2024			42.500 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
2.3.6 Jačanje administrativnih, ljudskih i tehničkih kapaciteta zaposlenih u Direktoratu za medije i AEM sa ciljem usaglašavanja nacionalnog normativnog okvira sa standardima EU	Zaposleni/e u Direktoratu za medije i AEM obučeni kroz najmanje 3 specijalizovane obuke za usaglašavanje normativnog okvira sa standardima EU i o najboljim regionalnim praksama	MKiM AEM	II Q 2024	IV Q 2024	- TAIEX Radionica o primjeni EU Akta o digitalnim uslugama (DSA) - jun 2024. godine - Studijska posjeta regulatornom tijelu Slovačke u sklopu projekta		12.000 EUR	12.250 EUR	

						„Podrška izbornim reformama na Zapadnom Balkanu“ („Support to Electoral Reforms in the Western Balkans project“), koji sprovodi OSCE ODIHR - septembar 2024. godine. - Studijska posjeta regulatornom tijelu Italije - decembar 2024. godine.				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OPERATIVNI CILJ 2.4

Poboljšana informisanost građana/ki o načinima podnošenja prigovora na rad medija

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
2.4.1	Pružanje servisa besplatne pomoći za podnošenje prigovora na rad medija	Najmanje 60 građana/ki koristilo besplatan servis podrške u podnošenju prigovora na rad medija i kršenje profesionalnih standarda	NVO	I Q 2024	IV Q 2024	69 građana/ki koristilo besplatan servis podrške tokom 2023 i 2024 godine		30.000 EUR	13.200 EUR	
2.4.2	Organizovanje radionica za edukaciju građana/ki o procedurama za podnošenje prigovora	Najmanje 60 građana/ki učestvovalo na jednodnevnim obukama o profesionalnim standardima u medijama i procedurama za podnošenje prigovora	NVO	I Q 2024	IV Q 2024	267 građana/ki prošlo obuke tokom 2023 i 2024.		16.000 EUR	17.300 EUR	
2.4.3	Organizovanje treninga za zaposlene u lokalnim javnim emiterima	Organizovana 2 treninga o temama od značaja za zaposlene u lokalnim javnim emiterima	AEM MKIM	IV Q 2023	IV Q 2024	U septembru 2024. organizovana sastanak sa predstavnicima lokalnih javnih emitera u cilju pripreme za blagovremeno usaglašavanje sa Zakonom o AVM uslugama (oko 15 predstavnika ovih emitera je prisustvovalo sastanku). U fokusu su bile teme vezane za usaglašavanje osnivačkih akata i održivo finansiranje ovih medijskih kuća. Tokom 2023 - 73 novinara lokalnih javnih emitera prošlo obuku u vezi sa novim pravilnicima o profesionalnim standardima		12.000 EUR	20.800 EUR	

						Tokom 2024 - 10 novinara prošlo obuku na temu osnove novinarstva, a 12 novinara na temu pravila istraživačkog novinarstva				
2.4.4	Sprovođenje medijske kampanje o mogućnostima ulaganja prigovora i koracima za sve građane/ke	Objavljen najmanje jedan TV spot sa informacijama o načinu podnošenja prigovora na rad medija i o dostupnim servisima	MKIM	I Q 2024	III Q 2024	Kampanja realizovana		7.000 EUR	6.815 EUR	

STRATEŠKI CILJ III – UNAPRIJEĐEN AMBIJENT ZA FER TRŽIŠNO POSLOVANJE MEDIJA

OPERATIVNI CILJ 3.1

Osiguran jednak tretman svih učesnika/ca na medijskom tržištu

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuka
3.1.1 Analiziranje primjene zakonske norme koja obavezuje javni sektor i medije da objave podatke o uplatama po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga	Urađena najmanje jedna godišnja analiza primjene zakonskih normi o obavezama javnog sektora i medija da objave podatke o uplatama po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga	MKIM	IV Q 2023	IV Q 2024	- Razvijen i objavljen <u>Godišnji izvještaj o transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda za 2023.god</u> - Objavljeni podaci o <u>transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda na osnovu dostavljenih podataka od subjekata javnog sektora o sredstvima dodijeljenim osnivačima medija, po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga, kao i podatke koji su prijavili osnivači medija za sredstva dobijena po tom osnovu, u formatu otvorenih podataka</u>		Nijesu potrebna sredstva		
3.1.2 Pripremanje periodičnih izvještaja o primjeni Zakona o medijima i Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama od strane	Urađen najmanje jedan godišnji izvještaj o sprovođenju zakona koji sadrži podatke o vlasništvu	MKIM AEM NVO	IV Q 2023	IV Q 2024	- Urađen i objavljen <u>Pregled podataka o vlasništvu pružalaca AVM usluga za 2023. god</u>		34.000 EUR	/	

	regulatornog organa za oblast AVN usluga	u audiovizuelnim medijima, poštovanju odredbi o minimalnom procentu sopstvene produkcije i oglašavanju				- Pravilnik o uslovima i načinu realizacije obaveza identifikacije i objavljivanja podataka o transparentnosti vlasništva ⁷⁵			
3.1.3	Sprovođenje analize o efektima oglasnih sadržaja kreiranih u zemljama regiona sa emitovanjem na prostoru Crne Gore	Urađena analiza o efektima oglasnih sadržaja iz zemanja regiona sa emitovanjem u Crnoj Gori sa preporukama	MKiM NVO	IV Q 2023	II Q 2024	Analiza završena		18.000 EUR	4.525 EUR
3.1.4	Príprema periodičnih izvještaja o primjeni Zakona o medijima	Urađen najmanje jedan godišnji izvještaj o primjeni Zakona o medijima koji sadrži podatke o poštovanju odredbi o obavezi isticanja impresuma i transparentnosti vlasništva u internetskim publikacijama	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024		II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	Novi Zakon je stupio na snagu u junu, te je aktivnost preuranjena. Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
3.1.5	Podizanje svijesti medija o novinama u Zakonu o medijima i Zakonu o audiovizuelnim medijskim uslugama u djelu transparentnog finansiranja iz javnih prihoda	Objavljena najmanje 1 kampanja o neophodnosti transparentnog finansiranja iz javnih prihoda Organizovana najmanje 3 okrugla stola sa medijima, posvećena ovim temama	MKiM	IV Q 2023	IV Q 2024	- Kampanja realizovana - Okrugli stolovi će biti održani tokom 2025		13.000 EUR	7.654 EUR
3.1.6	Istraživanje o uticaju svih vrsta državnih davanja na razvoj medija, ekonomski status zaposlenih u medijima	Urađen najmanje jedan godišnji izvještaj o uticaju svih vrsta državnih davanja na ekonomski status zaposlenih u medijima	NVO Sindikat medija	IV Q 2023	IV Q 2024		IV Q 2025	44.000 EUR	Donatorska sredstva nijesu bila obezbjeđena, dogovoreno da OEBS finansira u 2025.
3.1.7	Sprovođenje analize o funkcionalnosti i održivosti lokalnih javnih emitera	Usvojena analiza o funkcionalnosti i održivosti lokalnih javnih emitera sa preporukama	MKiM AEM	I Q 2024	III Q 2024	Objavljena Analiza ekonomskog položaja javnih emitera (2020-2023)		23.000 EUR	3.352 EUR
3.1.8	Sprovođenje istraživanja o osnivanju lokalnih fondova za	Finalizovano istraživanje o osnivanju lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i	MKiM	III Q 2024	IV Q 2024			14.000 EUR	Aktivnost nije relevantni budući da indikator broj

⁷⁵ Sl. list CG, broj 94/24

	podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	raznovrsnosti medija sa preporukama								osnovanih lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija je postao irelevantan, obzirom da su iz Zakona o medijima koji je usvojen u julu 2024. izostale odredbe koje se odnose na osnivanje lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnost medija
3.1.9	Razvijanje preporuka/smjernica za osnivanje lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	Usvojene smjernice/preporuke za osnivanje lokalnih fondova za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	MKiM	II Q 2024	IV Q 2024			Nijesu potrebna sredstva		

OPERATIVNI CILJ 3.2

Uspostavljeno sistemsko prikupljanje relevantnih podataka o medijskom tržištu

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuka
3.2.1	Uspostavljanje metrike za sve formate medija kako bi se mjerila čitanost, gledanost, slušanost, povjerenje i drugi parametri za sve medije u Crnoj Gori	AEM MKiM	IV Q 2023	II Q 2024		III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
3.2.2	Sprovođenje redovnih polugodišnjih istraživanja javnog mnjenja o trendovima na medijskom tržištu	AEM	IV Q 2023	IV Q 2024		IV Q 2025	32.000 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP ⁷⁶

⁷⁶ Planom rada AMU za 2025. godinu predviđeno je sprovođenje istraživanja javnog mnjenja o povjerenju u programe crnogorskih emitera.

AMU će, uz podršku donatora, tokom 2025. godine pripremiti dokument kojim će se obuhvatiti smjernice za definisanje metodologije sprovođenja mjerenja gledanosti i slušanosti, uslovi za sprovođenje njihove nezavisne revizije, pružanje informacija o rezultatima mjerenja, po sadržajima i programima.

AKTIVNOSTI

OPERATIVNI CILJ 3.3

Unaprijeđeni tehničko-tehnološki i produkcionni kapaciteti medija

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuke
3.3.1	Definisanje usluga i aktera na tržištu AVM usluga u pogledu primijenjene tehnologije i uravnotežene regulatorne mjere	Usvojen Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama	AEM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen Zakon o audiovizuelnim uslugama u junu 2024, u poglavljima 3 - AVM usluge i usluge distribucije linearnih AVM usluga, 4 - Obavljanje djelatnosti pružanja AVM usluga i usluga distribucije linearnih AVM usluga, 6 - Usluga platforme za razmjenu video sadržaja se bliže definišu usluge i aktere na tržištu AVM usluga u pogledu primijenjene tehnologije i uravnotežene regulatorne mjere		Nijesu potrebna sredstva	
3.3.2	Stvaranje podsticajnog ambijenta za dalji razvoj usluga digitalne zemaljske televizije (DVB-T2)	Usvojen Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Prijedlog Zakona o audiovizuelnim uslugama usvojen u junu 2024, kojim su prepoznate usluge u pravcu daljem razvoja usluga digitalne zemaljske televizije (DVB-T2)		Nijesu potrebna sredstva	
3.3.3	Stvaranje uslova za implementaciju prvog nacionalnog multipleksa za T-DAB+ tehnologiju	Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama zakona o digitalnoj radio-difuziji	MERT	II Q 2024	IV Q 2024	- Objavljen javni poziv za predlaganje predstavnika nevladine organizacije u radnom tijelu za izradu nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o digitalnoj radio-difuziji - Objavljen javni poziv za postupak pripreme Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o digitalnoj radio-difuziji - Radna grupa za rad na izmjenama i dopunama zakona formirana ⁷⁷	III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	Nastavak aktivnost će biti predviđena u narednom AP
3.3.4	Usaglašavanje regulatorne prakse koja se odnosi na distributere linearnih AVM usluga i AVM usluga na zahtjev sa relevantnom regulativom EU	Usvojen Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama sa akcentom na dio obaveza i odgovornost distributera linearnih AVM usluga i AVM usluga na zahtjev	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Prijedlog Zakona o audiovizuelnim uslugama usvojen u junu 2024, u članovima 27-66, zatim 106-119 se definišu AVM usluge na zahtjev i distributeri linearnih AVM usluga, kao i uslovi		Nijesu potrebna sredstva	

⁷⁷ Članovi: Ministarstvo ekonomskog razvoja, RDC, EKIP, AVMU, Ministarstvo kulture i Javni servis.

						za obavljanje djelatnosti pružilaca ovih usluga				
3.3.5	Digitalizacija arhiva RTCG	Kasete, trake, VHS trake i ploče popisane, katalozi napravljeni i dijelom digitalizovane	RTCG	IV Q 2023	IV Q 2024	Prosjeck digitalizovanog materijala do sada je 11%		2.500.000 EUR	290.472 EUR	

STRATEŠKI CILJ IV – POBOLJŠAN OKVIR ZA RAD I POLOŽAJ ZAPOSLENIH U MEDIJIMA

OPERATIVNI CILJ 4.1

Oснажена socio-ekonomska pozicija zaposlenih u medijima

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležno st	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuka
4.1.1	Priprema novog Granskog kolektivnog ugovora za oblast medija i grafičke djelatnosti kojim će se poboljšati ekonomski status i radna prava zaposlenih u medijima	Usvojen novi Granski kolektivni ugovor za oblast medija i grafičke djelatnosti (definisani koeficijenti za zaposlene u medijima, utvrđen beneficirani radni staž za novinare/ke i druge medijske radnike/ce koji obavljaju posao sa povišenim stepenom rizika)	Medijski sindikati Unija poslodavaca	IV Q 2023	II Q 2024	Predlog grantskog kolektivnog ugovora je utvrđen i distribuiran Uniji poslodavaca	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva		Dijalog nastaviti direktno sa poslodavcima u oblasti medija
4.1.2	Predlaganje odluke Vlade Crne Gore o povezivanju staža novinara/kama, fotoreporterima/kama i snimateljima/kama	Usvojena Odluka o povezivanju radnog staža novinara/kama, fotoreporterima/kama i snimateljima/kama medijskih kuća koje su bile u stečaju i čija su preduzeća likvidirana	MKIM	IV Q 2023	IV Q 2024	Predlog Odluke finalizovan	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva		Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga će biti prepoznati kao nosioci ove aktivnosti za sljedeći AP
4.1.3	Sprovođenje analize o izazovima u radu novinara/ki i drugih medijskih radnika/ca	Urađena analiza sa preporukama za poboljšanje socio-ekonomskog položaja medijskih radnika/ca	MKIM Sindikati medija	I Q 2024	III Q 2024	Analiza sa preporukama razvijena		17.000 EUR	6.704 EUR	

4.1.4	Istraživanje javnog mnjenja o radu medija i nezavisnosti novinara/ki	Sprovedeno najmanje jedno istraživanje o radu medija i nezavisnosti novinara i prezentovano na okruglom stolu	MKIM	IV Q 2023	III Q 2024	Realizovano istraživanje - <u>Analiza javnog mnjenja o radu medija i nezavisnosti novinara</u>		14.000 EUR	8.827 EUR	
4.1.5	Sprovođenje obuka za novinare/ke zaposlene u javnim emiterima	Organizovanje najmanje 2 obuke za novinare/ke zaposlene u javnim emiterima	MKIM AEM	I Q 2024	IV Q 2024	Sprovedene dvije obuke za novinare/ke zaposlene u javnim emiterima u decembru 2024		4.000 EUR	5.022 EUR	
4.1.6	Sprovođenje treninga za Ombudsmana/ku RTCG i ombudsmana/ke lokalnih javnih emitera	Organizovana najmanje jedna specijalizovana obuka u cilju poboljšanja rada Ombudsmana/ke RTCG i ombudsmana/ki lokalnih javnih emitera Povećan kapacitet članova Ombudsmana/ke RTCG i ombudsmana/ki lokalnih javnih emitera u cilju jačanja njihove odgovornosti	MKIM RTCG	I Q 2024	IV Q 2024	Organizovana specijalizovana obuka u decembru 2024		6.000 EUR	5.000 EUR	

OPERATIVNI CILJ 4.2

Unaprijeđena nezavisnost i kapaciteti novinara/ki i drugih zaposlenih u medijima

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuka
4.2.1	Izrada Prijedloga zakona o medijima	Utvrđen Prijedlog zakona o medijima, sa akcentom na dio normiranja definicije novinara/ki, izmjene strukture Statuta medija sa ciljem garantovanja zaštite urednika/ca, odvojenost informativne i marketinške redakcije, poboljšanje procedure zaštite izvora informacije	MKIM	IV Q 2023	I Q 2024	Usvojen <u>Zakon o medijima</u> u julu 2024. u članu 3 - normirana je definicija novinara/ki, u članu 42 - izmijenjena struktura Statuta medija, u članu 37 bliže opisana procedura zaštite izvora informacije		Nijesu potrebna sredstva	
4.2.2	Razvijanje analize potreba za unapređenjem Kodeksa novinara/ki Crne Gore	Razvijena Analiza potreba za unapređenjem Kodeksa novinara/ki Crne Gore sa preporukama za unapređenje kodeksa	MKIM Novinarska udruženja	I Q 2024	III Q 2024		IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
4.2.3	Primjena normi o rodnoj senzitivnosti i zabrani diskriminacije	- Donijete smjernice za izvještavanje o nasilju nad ženama u odnosu na Kodeks novinara/ki Crne Gore, sa ciljem smanjenja zloupotrebe i kršenja međunarodnih standarda u	Mehanizmi samoogulacije AEM	IV Q 2023	IV Q 2024	<u>Analiza vidljivosti žena i muškaraca u centralanim informativnim emisijama</u>		15.000 EUR	/

		oblasti slobode izražavanja i identifikovan broj slučajeva nepoštovanja Kodeksa novinara/ki Crne Gore u dijelu primjene normi o upotrebi rodno osjetljivog jezika u štampanim medijima i internetskim publikacijama - Izrađena metodologija o upotrebi rodno osjetljivog jezika u komercijalnim audiovizuelnim medijima	MKIM			nacionalnih televizija (jun 2024)				
4.2.4	Sprovođenje Analize o postojećim studijskim programima/obukama u sektoru medija	Završena analiza o postojećim studijskim programima/obukama u sektoru medija sa preporukama za poboljšanje i sistematizovanje istih	MKIM UCG	I Q 2024	III Q 2024	Analiza završena		15.000 EUR	6.090 EUR	
4.2.5	Sprovođenje širokog opsega obuka za zaposlene u medijima u cilju jačanja postojećih kapaciteta	Sprovedeno najmanje 8 obuka, za najmanje 150 novinara/ki i drugih zaposlenih u medijima	MKIM AEM Medijske organizacije	IV Q 2023	IV Q 2024	- U novembru 2024. održana obuka za 24 novinara na temu mobilnog novinarstva - Rodno senzitivno - Obuka za izvještavanje sa protesta visokog rizika		75.000 EUR	1.800 EUR	
4.2.6	Sprovođenje istraživanja o kapacitetima (obrazovanju, iskustvu, vještinama i ostalo) medijskih radnika/ca u Crnoj Gori	Sveobuhvatno istraživanje prezentovano na okruglom stolu	MKIM	II Q 2024	IV Q 2024		IV Q 2025	42.000 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
4.2.7	Razvijanje prijedloga za uspostavljanje trening centra za mlade novinare	Usvojena inicijativa za osnivanje trening centra na Fakultetu političkih nauka, koji bi pružio priliku mladima koji su završili druge obrazovne programe, a zainteresovani su za karijeru u novinarstvu	Univerzitet CG MP MKIM	II Q 2024	IV Q 2024	Trening centar osnovan i funkcioniše po projektnom pristupu		38.000 EUR	64.000 EUR	

OPERATIVNI CILJ 4.3

Obezbjeden siguran ambijent za rad novinara/ki

AKTIVNOSTI

Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Status realizacije	Novi rok	Budžet	Realizovana sredstva	Preporuka
-----------	-----------	------------	---------	------	--------------------	----------	--------	----------------------	-----------

4.3.1	Praćenje kaznene politike sudova kroz redovno godišnje izvještavanje Vrhovnog suda o pravosnažnim presudama u postupcima gdje se kao oštećeni/e pojavljuju novinari/ke	Usvojeni godišnji izvještaji o pravosnažnim presudama u postupcima gdje se kao oštećeni/e pojavljuju novinari/ke	Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke	IV Q 2023	IV Q 2024	Komisija usvojila izvještaj o radu u januaru 2025. za period od aprila do decembra 2024.		Nijesu potrebna sredstva		
4.3.2	Pokrenuta Inicijativa za izmjenu Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke	Usvojena izmijenjena odluka o formiranju Komisije sa obavezom relevantnih institucija da po službenoj dužnosti dostavljaju podatke o prijavljenim i procesuiranim slučajevima napada na novinare/ke	MKIM Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke MUP Sudovi Državno tužilaštvo	IV Q 2023	I Q 2024			Nijesu potrebna sredstva		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
4.3.3	Iniciranje uspostavljanja budžeta za Komisiju za praćenje istraga napada na novinare/ke	U okviru relevantne budžetske jedinice identifikovana sredstva za rad Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke	MUP MF	IV Q 2023	I Q 2024	Svake godine se predviđaju sredstva u okviru budžeta MUP-a		Nijesu potrebna sredstva		
4.3.4	Organizovanje medijske kampanje o slučajevima napada na novinare/ke	Sprovedena najmanje 1 kampanja o slučajevima napada na novinare/ke	MKIM	I Q 2024	IV Q 2024	Kampanja sprovedena		12.000 EUR	8.603 EUR	
4.3.5	Organizovanje okruglih stolova za sudove, Državno tužilaštvo i medije o slučajevima napada	Organizovana najmanje 2 okrugla stola na temu napada na novinare/ke	MKIM	IV Q 2023	IV Q 2024	- Organizovan sastanak sa Sindikatom medija u martu 2024. i određena kontakt osoba za saradnju sa Sindikatom medija. - U aprilu 2024. održan sastanak sa predstavnicima medija, na temu saradnje, slučajeva prijetnji, napada i nasilja na novinarima, te primjene Uputstva Vrhovnog državnog tužioca o postupanju tužilaca u slučajevima prijetnji, napada i nasilja nad novinarima. - U oktobru 2024. održana radionica „Komunikacija između tužilaštva i medija: razumijevanjem do bolje saradnje“ kao i Okrugli sto tužilaca portparola sa predstavnicima medijske zajednice, na temu saradnji i modalitetima za		9.000 EUR	4.200 EUR	

						unapređenje iste, kao i o slučajevima napada na novinare.				
4.3.6	Uspostavljanje SOS linije za pomoć novinarima/kama, žrtvama mobinga ili nezakonitog postupanja poslodavca (osnivača medija, tj rukovodećeg kadra)	Besplatna SOS linija za pomoć novinarima/kama, žrtvama mobinga ili nezakonitog postupanja poslodavca (osnivača medija, tj rukovodećeg kadra) funkcionalna	Sindikat medija	I Q 2024	IV Q 2024		IV Q 2026	22.000 EUR		Aktivnost nije realizovana tokom 2024 usljed nedostatka donatora
4.3.7	Unaprjeđenje rada Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke	- Finalizovana Analiza učinka Komisije sa preporukama za poboljšanje njihovog rada - Realizovana najmanje jedna medijska kampanja sa ciljem promocije rada Komisije - Izveštaji Komisije su predstavljeni u Skupštini Crne Gore	MUP MKiM Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke	IV Q 2023	IV Q 2024	Komisija usvojila izvještaj o radu u januaru 2025. za period od aprila do decembra 2024. Obezbijeđeno softversko rešenje o elektronskom vođenju baze podataka o procesuiranim slučajevima napada na novinare https://komisija.me/		7.000 EUR	62.500 EUR	Donatorska sredstva OEBS
4.3.8	Unaprjeđenje strukture izvještaja Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke, Uprave policije i Vrhovnog državnog tužilaštva koji uključuju posebne dijelove sa osvrtom na rezultate u rješavanju napada na novinare/ke	Pripremljen i usvojen godišnji izvještaj relevantnih institucija sa posebnim dijelovima o rezultatima u rješavanju napada na novinare/ke	MKiM Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke Uprava policije VDT	IV Q 2023	IV Q 2024	Godišnji Izvještaj Uprave policije sa registrovanim napadima na novinare, imovinu usvojen U upravi policije imenovan Koordinator tima za napade na novinare i dva službenička mjesta Godišnji Izvještaj VDT koji uključuje posebni dio o prikazu uputstva usvojen		Nijesu potrebna sredstva		
4.3.9	Formiranje specijalizovanih timova/određivanje kontakt osoba u Upravi policije i Državnom tužilaštvu koji će pratiti i istraživati slučajeve napada na novinare/ke	Formiran tim za istraživanje slučajeva napada na novinare/ke/određene kontakt osobe kojeg sačinjavaju predstavnici/ce Uprave policije i Državnog tužilaštva	Uprava policije VDT	IV Q 2023	IV Q 2024	Koordinatori ¹⁸ za praćenje obavezujućeg uputstva Vrhovnog državnog tužioca. Sva državna tužilaštva imenovala kontakt osobe, zadužene za prikupljanje podataka, praćenje ovih predmeta i obavješćavanje rukovodilaca tužilaštava o njima. Koordinator u MUP-u imenovani od 2018. na teritorijalnom principu.		Nijesu potrebna sredstva		

¹⁸ Za koordinatora imenovan tužilac iz Specijalnog državnog tužilaštva. Koordinator je dužan da obavještava vrhovnog državnog tužioca o onom što je predviđeno Uputstvom, posebno o preporukama Komisije za praćenje napada na novinare i odgovorima državnih tužilaštava na te preporuke.

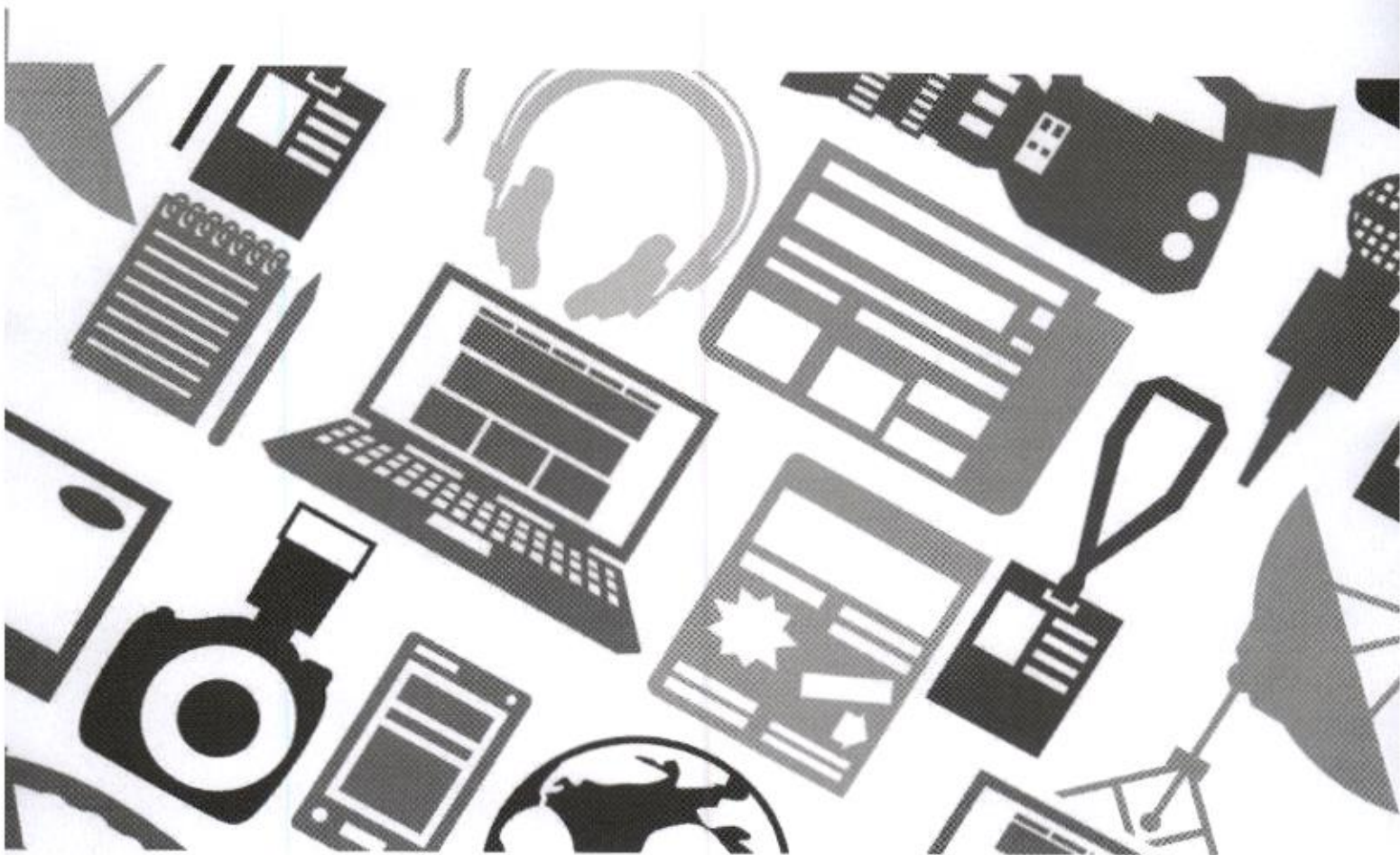
						⁷⁹ Koordinator i kontakt osobe kontinuirano sarađuju i u redovnoj su komunikaciji, za potrebe izrade izvještaja i saradnje sa Komisijom. - Donijeto <u>Uputstvo za postupanje državnih tužilaštava u slučajevima prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistva novinara i napada na imovinu novinara</u>				
4.3.10	Organizovanje treninga za Upravu policije i Državno tužilaštvo	Organizovana najmanje 2 specijalizovana treninga za kontakt osobe i relevantna lica koja se bave slučajevima napada na novinare/ke u Upravi policije i Državnom tužilaštvu	Uprava policije VDT	I Q 2024	IV Q 2024	U toku je izrada procjene potrebe za obukama, u koju će biti uključeno i organizovanje specijalizovanih treninga za kontakt osobe i relevantna lica u Državnom tužilaštvu koja se bave slučajevima napada na novinare kako je i predviđeno Uputstvom VDT-a.	12.000 EUR	3.000 EUR		Aktivnost će biti predviđena u narednom AP
4.3.11	Sprovođenje sveobuhvatne analize o napadima na novinare/ke u CG	Finalizovana analiza o slučajevima napada na novinare/ke sa preporukama za unapređenje mehanizama zaštite	MKIM Sindikat medija	I Q 2024	III Q 2024	Izrađena i objavljena publikacija posredstvom platforme <u>Safejournalists.net</u> pod nazivom <u>Indikatori nivoa međuskih sloboda i indeks bezbjednosti novinara 2023.</u>	21.000 EUR	12.000 EUR		

⁷⁹ Novom sistematizacijom predviđena mjesta na teritorijalnom principu

AKCIONI PLAN za 2025-2026 god.
Medijske strategije Crne Gore 2023 – 2027

UVOD

Medijska strategija Crne Gore za period 2023 – 2027. predstavlja ključni dokument usmjeren ka unaprjeđenju medijskog sektora, osiguravanju slobode izražavanja i jačanju profesionalnog novinarstva. Ovaj strateški okvir ima za cilj da uskladi crnogorski medijski prostor sa evropskim i međunarodnim standardima, pružajući osnovu za razvoj pluralizma medija i zaštitu prava novinara/ki.

Medijska strategija 2023 – 2027. definiše četiri ključna strateška cilja:

- ❖ Unaprjeđenje slobode izražavanja i medijskih sloboda: Ovaj cilj podrazumeva jačanje zakonskog okvira koji štiti slobodu medija, obezbjeđivanje nezavisnosti novinara/ki i smanjenje političkog i ekonomskog uticaja na medije.
- ❖ Jačanje profesionalizma i kvaliteta novinarstva: Fokus je na obuci novinara/ki, unaprjeđenju novinarskih standarda i promociji etičkog izveštavanja.
- ❖ Povećanje medijske pismenosti građana/ki: Ovaj cilj teži povećanju sposobnosti građana/ki da kritički analiziraju medijske sadržaje i prepoznaju lažne vesti.
- ❖ Osiguranje održivosti medija: Obezbeđivanje finansijske stabilnosti medija kroz različite modele finansiranja, uključujući oglašavanje, pretplate i javne fondove.

Nakon isteka Akcionog plana 2023-2024, pristupilo se izradi sljedećeg Akcionog plana za period 2025-2026 koji predviđa realizaciju ukupno 102 aktivnosti, ukupnog budžeta 7,770,573.00 eura, a finansiraće se dijelom iz nacionalnih fondova a dijelom iz donatorskih sredstava.

Ovaj akcioni dokument je razvijen u skladu sa Uredbom o načinu i postupku izrade usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata iz 2018. godine, te dopunjenom nacionalnom Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

STRATEŠKI CILJ I – POBOLJŠAN KVALITET INFORMISANJA GRAĐANA I UNAPRIJEĐENA MEDIJSKA PISMENOST

OPERATIVNI CILJ 1.1

Povećan kvalitet i obim medijskih sadržaja u audiovizuelnim medijima

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
1.1.1	Sprovođenje analize dostupnosti programskih sadržaja opštih radijskih ili televizijskih programa, po žanrovima i po programima sa različitim zonama pokrivanja, sa ciljem sagledavanja potrebe unapređenja zastupljenosti nedostajućih programskih sadržaja izvorno proizvedenih i/ili emitovanih u Crnoj Gori	Analiza sprovedena	AMU	III Q 2025	III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.1.2	Periodično prikupljanje i obrada podataka o zastupljenosti različitih vrsta sadržaja u programima TV emitera sa nacionalnom pokrivenošću	Analize sprovedene (najmanje dvije analize godišnje)	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.1.3	Organizovanje obuke za novinare/ke o izvještavanju u kriznim situacijama	Organizovana obuka za najmanje 15 novinara/ki	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	3,500 €	Donacija – direktna pomoć OEBSa
1.1.4	Godišnji izvještaj RTCG o programsko-produkcionom planu (sa informacijama o sopstvenoj produkciji)	- Najmanje 3 nove emisije/programski segment javnog servisa u sopstvenoj produkciji u 2025. godini - Najmanje 5 novih emisija/programskih segmenata RTCG u sopstvenoj produkciji u 2026. godini	RTCG	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.1.5	Organizovanje obuke novinara/ki na temu <i>solution journalism</i>	Minimum 20 novinara/ki obučeno	UCG (FPN)	III Q 2025	IV Q 2025	6,700 €	Projekat „Media and information literacy: Advocating human rights“ UNESCO, UNICEF i UNDP
1.1.6	Organizovanje Takmičenje za najbolju priču iz oblasti <i>solution journalism</i>	Za tri najbolje priče dodijeljena nagrada	UCG (FPN)	IV Q 2025	IV Q 2025	4,500€	Projekat „Media and information literacy: Advocating human rights“ UNESCO, UNICEF i UNDP
1.1.7	Sprovođenje periodičnih nezavisnih izvještaja o radu regulatora u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga	Urađen najmanje 1 godišnji izvještaj o radu regulatora u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga	NVO	III Q 2026	IV Q 2026	10,000 €	Budžet Donatorska sredstva

1.1.8	Uspostavljanje komunikacije sa velikim platformama u kontekstu Uredbe EU o digitalnim uslugama (DSA) sa ciljem razvijanja analize o pravcima saradnje sa veoma velikim internet platformama (VLOP)	Urađena analiza o mogućnostima i modelima saradnje sa VLOP	MKIM AMU	III Q 2025	IV Q 2026	5,000 €	Budžet Donatorska sredstva
-------	--	--	-------------	------------	-----------	---------	-------------------------------

OPERATIVNI CILJ 1.2

Unaprijeđena podrška komercijalnim medijima koji izvještavaju o temama od javnog interesa

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
1.2.1	Organizovanje radionica o pisanju projekata za medije	Organizovanje najmanje 3 radionice o pisanju projekata za dodjelu sredstava iz Fonda za podsticaje pluralizma i raznovrsnosti medija	MKIM AMU	III Q 2025	IV Q 2026	3,200 €	Budžet CG
1.2.2	Organizovanje obuka za polugodišnje i godišnje izvještaje	Organizovanje najmanje 2 radionice za korisnike/ce Fonda	MKIM AMU	III Q 2025	IV Q 2026	1,700 €	Budžet CG
1.2.3	Sveobuhvatni Godišnji izvještaj o realizaciji projekata finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	Izrađen najmanje jedan izvještaj o realizaciji projekata finansiranih iz Fonda	MKIM	IV Q 2025	IV Q 2026	4,200 €	Budžet CG
1.2.4	Podsticanje povećanja broja medijskih sadržaja finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	Povećan broj novih medijskih sadržaja objavljenih u komercijalnim medijima finansiranih iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija	MKIM	III Q 2025	IV Q 2026	5,054,566 €	Budžet CG

OPERATIVNI CILJ 1.3

Efikasan sistem za borbu protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
1.3.1	Priprema Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika	Utvrđen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa jasno definisanom normom govora mržnje kao krivičnog djela	Ministarstvo pravde	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.3.2	Upućivanje inicijative Ministarstvu pravde u pravcu izrade analize i/ili održavanja okruglog stola, sa ciljem definisanja širenja dezinformacija kao krivičnog djela	Inicijativa poslata Ministarstvu pravde	MKIM	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.3.3	Uspostavljanje mehanizma tijesne koordinacije za borbu govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija sa	- Osnovana mreža za borbu protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija	MKIM UCG	III Q 2025	III Q 2026	20,000 €	Budžet CG Donatorska sredstva

	obavezom izvještavanja o ovim slučajevima i pripremu preporuka za unapređenje stanja u medijima	- Donijet osnivački akti rada mreže sa akcionim planom rada					
1.3.4	Organizovanje obuka za novinare/ke i medijske radnike/ce o prepoznavanju i sprječavanju govora mržnje	Održane najmanje 4 obuke	MKiM AMU	III Q 2025	IV Q 2026	4,200€	Budžet CG
1.3.5	Organizovanje specijalizovane radionice za državne tužioce/teljke i predstavnike/ce medija	Jedna radionica organizovana	VDT	III Q 2025	IV Q 2025	1,700€	Budžet CG
1.3.6	Izrada posebnog Upustva za predmete govora mržnje i zločina iz mržnje	Upustvo za predmete govora mržnje i zločine iz mržnje usvojeno	VDT	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.3.7	Organizovanje dijaloških platformi	Najmanje 3 okrugla stola održana u Podgorici, Nikšiću i Kotoru – razgovor i edukacija sa ciljem promovisanja multikulturalnog društva i multikofesionalnost za studente/kinje	FPN	III Q 2025	IV Q 2025	4,600€	Projekat „Media and information literacy: Advocating human rights“ UNESCO, UNICEF i UNDP
1.3.8	Organizovanje obuka za novinare/ke protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija	Organizovane najmanje 3 obuke za novinare/ke	MKiM	III Q 2025	IV Q 2026	2,400€	Budžet CG
1.3.9	Izrada kampanja protiv govora mržnje, online uznemiravanja i dezinformacija	Realizovane dvije kampanje	MKiM	III Q 2025	IV Q 2026	3,100€	Budžet CG

OPERATIVNI CILJ 1.4

Povećana dostupnost prilagođenog medijskog sadržaja ranjivim kategorijama stanovništva (osobe sa invaliditetom, LGBTIQ, osobe koje koriste ili su koristile psihoaktivne supstance, žene koje su žrtve porodičnog nasilja, Romi i Egipćani)

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
1.4.1	Organizovanje obuke za emitera u vezi sa uvođenjem usluga za pristupačnost sadržaja licima sa invaliditetom i izradom akcionog plana za uvođenje ovih usluga	Organizovana obuke za emitera sa najmanje 10 emitera	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.4.2	Razvijanje većeg broj priloga/gostovanja posvećenih ranjivim kategorijama kroz ostale programske sadržaje	Povećan broj priloga kroz postojeće emisije	RTCG	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.4.3	Organizovanje obuka za novinare/ke o izvještavanju i proizvodnji sadržaja primjerenih OSI	Najmanje 30 novinara/ki obučeno o standardima za proizvodnju sadržaja o OSI u medijima	MKiM	III Q 2025	IV Q 2026	5.000 €	Budžet CG
1.4.4	Organizovanje sistemskih i kontinuiranih obuka za novinare/ke komercijalnih medija	Najmanje 40 novinara/ki prošlo obuku o senzibilitetu prema marginalizovanim grupama i temama od interesa za ovu grupu građana/ki	MKiM	IV Q 2025	IV Q 2026	6.000 €	Budžet CG

1.4.5	Organizovanje obuka za novinare/ke o pitanjima rodne ravnopravnosti	Održane 2 obuke za najmanje 30 novinara/ki o pitanjima rodne ravnopravnosti	MKIM	III Q 2026	IV Q 2026	5.000 €	Budžet CG
-------	---	---	------	------------	-----------	---------	-----------

OPERATIVNI CILJ 1.5

Unaprijeđena medijska pismenost svih segmenata društva, sa posebnim osvrtom na mlade

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
1.5.1	Sprovođenje kampanje javnih ličnosti o medijskoj pismenosti - „Na istoj smo strani“	Proizvedeno najmanje 10 video klipova, koji su prepoznatljivi znak kampanje	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.2	Organizovanje najmanje četiri posjete studenata/kinja Agenciji za audiovizuelne medijske usluge	Organizovane posjete studenata/kinja, sa najmanje 30 studenata	AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.3	Organizovanje dvije tribine sa studentima – Svjetski dan radija (13. februara) i Svjetski dan televizije (21. novembra)	Organizovane dvije tribine sa studentima/kama, sa najmanje 60 studenata	AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.4	Objavljivanje (mjesečno) autorskih tekstova edukatora/ki iz oblasti medijske pismenosti	Objavljeno 12 autorskih tekstova	AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.5	Organizovanje radionica u školama o medijskoj pismenosti (bar četiri godišnje)	Organizovanje radionice sa najmanje 80 učenika	AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.6	Organizovanje u školama radionice o digitalnoj bezbjednosti (bar tri godišnje)	Organizovanje radionice sa najmanje 80 učenika	AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.7	Kontinuirano vršenje promociju medijske pismenosti na sajtu www.medijskapismenost.me i na društvenim mrežama	Broj posjetilaca/teljki i dijeljena sadržaja se povećava iz godine u godinu (najmanje 10%)	AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.8	Izvođenje predstava za djecu o medijskoj pismenosti (bar tri godišnje)	Organizovane predstave za najmanje 80 djece	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.9	Emitovanje kampanja i filmova od javnog interesa na temu medijske pismenosti	Emitovani crtani film na temu medijske pismenosti Emitovana kampanja na temu medijske pismenosti	RTCG AMU	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.10	Organizovanje Radionica za nastavnike osnovnih škola na temu medijske pismenosti i izrada promotivnom materijala	- Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Podgorici - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Baru - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Ulcinju - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Pljevljima - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Bijelom Polju	FPN	III Q 2025	IV Q 2025	32,000€	Projekat „Media and information literacy: Advocating human rights“ UNESCO, UNICEF i UNDP

1.5.11	Organizovanje Radionica za nastavnike srednjih škola na temu medijske pismenosti i izrada promotivnog materijala	- Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Podgorici - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Baru - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Ulcinju - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Pljevljima - Najmanje 30 nastavnika/ca učestvovalo na dvodnevnoj radionici u Bijelom Polju	FPN	III Q 2025	IV Q 2025	32,000€	Projekat „Media and information literacy: Advocating human rights“ UNESCO, UNICEF i UNDP
1.5.12	Razvijanje Zbornika radova sa konferencije	Zbornik radova stampan u 100 primjeraka	FPN	I Q 2026	I Q 2026	3,700€	Budžet CG
1.5.13	Organizovanje Konferencije na temu medijske i digitalne pismenosti	Jednodnevna konferencija za najmanje 40 učesnika sa gostima iz regiona	FPN	IV Q 2025	IV Q 2025	11,300€	Projekat „Media and information literacy: Advocating human rights“ UNESCO, UNICEF i UNDP
1.5.14	Obuka nastavnika/ca i osnovnih i srednjih škola za medijsku pismenost	Obuka za 150 nastavnika /ca	ZZŠ	III Q 2025	IV Q 2026	3,500€	Budžet CG
1.5.15	Štampanje i distribucija priručnika za nastavnike/ce i predmeta medijska pismenost	300 primjeraka priručnika za nastavnike/ce koji izvođe nastavu u osnovnim školama	ZZŠ	III Q 2025	III Q 2025	4,700€	Budžet CG
1.5.16	Promocija primjera dobre prakse – tekstovi, snimci, kratki film i slično - na sajtu www.profesionalnirazvoj.edu.me i na FB ZZŠ	Objava primjera od nastavnog i učeničkog kadra	ZZŠ	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.17	Obuka Savjetnika - nadzornika za predmet medijske pismenosti	Najmanje još jedna osoba edukovana za metodološko praćenje rada predmeta Medijska pismenost	ZZŠ	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.18	Utvrđivanje kvaliteta nastave Medijske pismenosti	Nadzori savjetnika izbornog predmeta sprovedeni	ZZŠ	IV Q 2026	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.19	Testiranje učenika/ca na temu medijske pismenosti	Testiranje uzorka od 200 učenika putem IT forme u osnovnim školama, sa ciljem da se utvrdi koliko su učenici stekli znanja/vještina prema programu medijska pismenost – ishodi učenja (iz svih regiona)	ZZŠ	III Q 2025	III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.20	Formiranje Nacionalnog savjeta za medijsku pismenost u cilju uspostavljanja sistematičnog planiranja i praćenja aktivnosti vezanih za unaprjeđivanje medijske pismenosti	- Odluka o formiranju Nacionalnog savjeta za medijsku pismenost usvojena sa Pravilnikom o radu NSMP - Imenovan koordinator/ke iz MKiM koji bi pružao/la tehničku podršku radu NSMP - Agenda rada Nacionalnog savjeta	Ministarstvo Prosvjete ZZŠ MKiM AMU NVO	III Q 2025	IV Q 2025	10,000 €	Budžet CG
1.5.21	Kontinuirana evaluacija kvaliteta sprovođenja programa medijske pismenosti u školama i ishoda učenja	Sprovedeno najmanje jedno eksterno testiranje učenika/ca koji su izabrali predmet medijske pismenosti	Ministarstvo prosvjete NSMP	III Q 2025	IV Q 2025	500,00 €	Budžet CG

1.5.22	Izrada sveobuhvatne analize nivoa medijske pismenosti po ciljnim grupama i polnoj strukturi, sa preporukama	Izrađena analiza nivoa medijske pismenosti po ciljnim grupama i polnoj strukturi, sa preporukama i prezentovana na okruglom stolu	NSMP ZZŠ MKIM AMU NVO Mediji	I Q 2026	IV Q 2026	24,000 €	Budžet CG
1.5.23	Unapređenje Programa stručnog osposobljavanja za medijsku pismenost – u Katalogu programa za stručno osposobljavanje	Akreditacija novih programa stručnog usavršavanja iz oblasti medijske pismenosti	ZZŠ Komisija za odabir programa za stručno usavršavanje	III Q 2025	III Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.24	Uvođenje predmeta Medijska pismenost kao izbornog predmeta za sve osnovne i srednje škole	U 60% osnovnih i srednjih školama-ginazijama učenicima ponuđen izborni predmet Medijska pismenost	Ministarstvo Prosvjete ZZŠ	III Q 2025	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
1.5.25	Podizanje zainteresovanosti za temu medijske pismenosti na magistarskim studijama FPN-a	Broj magistarskih radova na temu medijske pismenosti	FPN	III Q 2025 III Q 2025	IV 2025 IV 2026	Nijesu potrebna sredstva	

STRATEŠKI CILJ II – OSNAŽENA UREDNIČKA I FINANSIJSKA NEZAVISNOST, ETIKA I PROFESIONALIZAM JAVNIH EMITERA

OPERATIVNI CILJ 2.1

Unaprijeđena nezavisnost javnih emitera

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
2.1.1	Pripremiti preporuke za izradu godišnjih planova javnih emitera i izvještaja o realizaciji godišnjih planova (finansijskih i operativnih)	Usvojene preporuke	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
2.1.2	Raditi godišnje Analize ekonomskog položaja javnih emitera	Urađena najmanje jedna analiza godišnje	AMU	III Q 2025	III Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
2.1.3	Organizovanje obuka za lokalne javne emitere	Održane najmanje tri radionice za upotrebu vještačke inteligencije u novinarstvu i emitovanju, kao i upotreba vještačke inteligencije za detekciju dezinformacija i govora mržnje.	MKIM	III Q 2025	IV Q 2025	5,000€	Budžet CG
2.1.4	Organizovanje okrugli sto sa lokalnim javnim emiterima na temu nezavisnosti javnih emitera, i obaveza iz zakona	Održan najmanje jedan okrugli sto na temu usklađenosti lokalnih javnih emitera sa Zakonom o medijima i Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, posebno u kontekstu njihove nezavisnosti, odgovornosti i slobode izveštavanja.	MKIM	I Q 2026	III Q 2026	3,000 €	Budžet CG

OPERATIVNI CILJ 2.2

Uspostavljena adekvatna samoregulacija u medijima

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
2.2.1	Okrugli sto na temu samoregulacije	Najmanje 3 okrugla stola organizovana	NVO	III Q 2025	IV Q 2026	3,200€	Budžet CG

			Udruženja novinara				
2.2.2	Obuke na temu samoregulacije	Najmanje 3 obuke sprovedene	MKIM	III Q 2025	III Q 2026	2,700€	Budžet CG
2.2.3	Unaprjeđenje teksta Kodeksa novinara/ki Crne Gore	Ažuriran i usvojen Kodeks novinara/ki Crne Gore	Udruženja novinara Samoregulatorna tijela	IV Q 2025	IV Q 2025	14,000€	Donatorska sredstva Savjet Evrope
2.2.4	Organizovanje javne kampanje o medijskoj samoregulaciji	Realizovana najmanje jedna nacionalna kampanja o medijskoj samoregulaciji (TV, radio, online publikacije)	Samoregulatorna tijela OEBS	III Q 2025	IV Q 2025	21,000€	Donatorska sredstva OEBS
2.2.5	Organizovanje simulacije etičkog suđenja - "Medijski sud časti"	Sprovedena najmanje jedna godišnja simulacija etičkog suđenja sa učešćem novinara/ki, studenata/kinja novinarstva i pravnih stručnjaka	MKIM UCG (FPN)	III Q 2025	III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	

OPERATIVNI CILJ 2.3

Usaglašen nacionalni regulatorni okvir sa relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
2.3.1	Analiza stanja u donosu na dvije uredbe EU <i>Media Freedom Act (EMFA)</i> i <i>Digital Services Act (DSA)</i>	Tabela usklađenosti izrađena	MKIM	III Q 2025	III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
2.3.2	Organizovanje sastanaka Radne grupa za usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa <i>European Media Freedom Act (EMFA)</i> i <i>Digital Services Act (DSA)</i>	- Pripremanje prijedloga izmjena i dopuna medijskih zakona i predlozi za norme za ostale relevantne zakona i nadležnosti drugih resora - Najmanje 5 sastanaka radne grupe održana	MKIM AMU EKIP MER Akademska zajednica Ostala nadležna ministarstva NVO Sindikat medija Tužilaštvo Sudstvo	III Q 2025	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
2.3.3	Harmonizacija relevantnih zakona sa Uredbom EU o slobodi medija (EMFA)	Relevantni zakoni harmonizovani	MKIM	I Q 2026	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	

2.3.4	Harmonizacija relevantnih zakona sa Digital Services Act (DSA)	Relevantni zakoni harmonizovani	MKiM	I Q 2026	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
2.3.5	Organizovanje obuka za zaposlene u Direktoratu za medije	Najmanje 3 zaposlena u direktoratu prošli specijalizovane obuke/učestvovali na konferencijama u vezi sa direktivama i trendovima u EU	MKiM	III Q 2025	III Q 2026	4,200 €	Budžet CG
2.3.6	Organizovanje studijske posjete i radionice za zaposlene u Direktoratu za medije o implementaciji EU medijskih regulativa	Najmanje 3 zaposlena u Direktoratu za medije učestvovalo u studijskoj posjeti i/ili praktičnim radionicama o EMFA i DSA regulativama	MKiM	III Q 2025	I Q 2026	10,000 €	Budžet CG
2.3.7	Unapređivanje ljudskih kapaciteta u Direktoratu za medije, MKiM	Povećan broj zaposlenih u Direktoratu za medije	MKiM	III Q 2025	IV Q 2025	42,500 €	Budžet CG

OPERATIVNI CILJ 2.4

Poboljšana informisanost građana/ki o načinima podnošenja prigovora na rad medija

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
2.4.1	Uspostavljanje redovne rubrike „Medijska etika na djelu“ na RTCG	Emitovano najmanje 12 priloga godišnje o medijskoj etici, profesionalnim standardima i odgovornosti medija	RTCG	III Q 2025	III Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
2.4.2	Besplatna pravna pomoć građanima u podnošenju prigovora protiv medija	Realizovana promotivna kampanja o besplatnoj pravnoj pomoći, povećan broj građana koji koriste uslugu (najmanje 30% više prijava godišnje)	NVO	III Q 2026	IV 2026	7,000 €	Budžet CG Donatorska sredstva

STRATEŠKI CILJ III – UNAPRIJEĐEN AMBIJENT ZA FER TRŽIŠNO POSLOVANJE MEDIJA

OPERATIVNI CILJ 3.1

Osiguran jednak tretman svih učesnika/ca na medijskom tržištu

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Preporuka
3.1.1	Objavljivanje godišnjih pregled emitera i distributera linearnih AVM usluga sa dominantnom ulogom na tržištu	Pregled objavljen	AMU	III Q 2025	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
3.1.2	Izrada „Digitalne mape vlasništva pružalaca AVM usluga u Crnoj Gori“	Digitalna mapa je dostupna i redovno se ažurira	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
3.1.3	Organizovanje Kampanje o podizanju svijesti o transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda	Dvogodišnja kampanja organizovana	MKiM	III Q 2025	IV Q 2026	3.000 €	Budžet CG
3.1.4	Pripremanje periodičnih izvještaja o primjeni Zakona o medijima	Urađen najmanje jedan godišnji izvještaj o primjeni Zakona o medijima koji sadrži podatke o poštovanju odredbi o obavezi isticanja impresuma i transparentnosti vlasništva u internetskim publikacijama	MKiM	I Q 2026	III Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
3.1.5	Podizanje svijesti medija o novinama u Zakonu o medijima i Zakonu o audiovizuelnim medijskim uslugama u dijelu transparentnog finansiranja iz javnih prihoda	Organizovana najmanje 2 okrugla stola sa medijama, posvećena ovim temama	MKiM	III Q 2025	IV Q 2025	5.000€	Budžet CG
3.1.6	Istraživanje o uticaju svih vrsta državnih davanja na razvoj medija, ekonomski status zaposlenih u medijima	Urađen najmanje jedan godišnji izvještaj o uticaju svih vrsta državnih davanja na ekonomski status zaposlenih u medijima	MKiM Sindikat medija	III Q 2025	IV Q 2025	5.000€	Budžet CG

OPERATIVNI CILJ 3.2

Uspostavljeno sistemsko prikupljanje relevantnih podataka o medijskom tržištu

AKTIVNOSTI

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
3.2.1	Sprovođenje godišnjeg istraživanja javnog mnjenja o povjerenju u programe crnogorskih emitera	Godišnje istraživanje sprovedeno	AMU	III Q 2025	III Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
3.2.2	Priprema smjernica za definisanje metodologije sprovođenja mjerenja gledanosti i slušanosti, uslovi za sprovođenje njihove nezavisne revizije, pružanje informacija o rezultatima mjerenja, po sadržajima i programima	Smjernice usvojene	AMU	III Q 2025	IV Q 2025	5.000 €	Donacija

OPERATIVNI CILJ 3.3**Unaprijeđeni tehničko-tehnoški i produkcijski kapaciteti medija****AKTIVNOSTI**

	Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
3.3.1	Nastavak digitalizacije arhiva RTCG	Povećan procenat digitalizacije starih nosača 1" 2" 3/4"	RTCG	III Q 2025	III Q 2026	2,209,527 €	Budžet CG Donatorska sredstva
3.3.2	Organizovanje sveobuhvatnih obuka i osposobljavanje zaposlenih u različitim oblastima tehnike i tehnologije	Minimum 4 obuke održane	RTCG	III Q 2025	IV Q 2026	30,000 €	Budžet CG
3.3.3	Stvaranje uslova za implementaciju prvog nacionalnog multipleksa za T-DAB+ tehnologiju	Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama zakona o digitalnoj radio-difuziji	MER	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	

STRATEŠKI CILJ IV – POBOLJŠAN OKVIR ZA RAD I POLOŽAJ ZAPOSLENIH U MEDIJIMA**OPERATIVNI CILJ 4.1****Oснаžena socio-ekonomska pozicija zaposlenih u medijima****AKTIVNOSTI**

	Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
4.1.1	Priprema novog Granskog kolektivnog ugovora za oblast medija i grafičke djelatnosti kojim će se poboljšati ekonomski status i radna prava zaposlenih u medijima	Dijalog nastavljen direktno sa poslodavcima u oblasti medija	Medijski sindikati Unija poslodavaca	IV Q 2025	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
4.1.2	Upućivanje inicijative za izradu i usvajanje Odluke Vlade Crne Gore o povezivanju staža novinarima/kama, fotoreporterima/kama i snimateljima/kama	- Inicijativa upućena Fondu rada - Usvojena Odluka o povezivanju radnog staža	MKIM	III Q 2025	II Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
4.1.3	Sprovođenje treninga za Ombudsmana/ku RTCG i ombudsmane/ke lokalnih javnih emitera	Organizovana najmanje jedna specijalizovana obuka u cilju poboljšanja	MKIM NVO	I Q 2026	III Q 2026	2.000 €	Budžet CG

		rada Ombudsmana/ke RTCG i ombudsmana/ki lokalnih javnih emitera Povećan kapacitet članova/ica Ombudsmana/ke RTCG i ombudsmana/ki lokalnih javnih emitera u cilju jačanja njihove odgovornosti	RTCG				
--	--	--	------	--	--	--	--

OPERATIVNI CILJ 4.2**Unaprijeđena nezavisnost i kapaciteti novinara/ki i drugih zaposlenih u medijima****AKTIVNOSTI**

	Aktivnost	Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
4.2.1	Radionice za studente/kinje završnih godina i svršene studente društvenih nauka koji žele da se bave novinarstvom	Održane najmanje dvije radionice Najmanje 10 studenata/kinja završnih godina i najmanje 5 svršenih studenata/kinja društvenih nauka koji žele da se bave novinarstvom pohađalo radionice	NVO	I Q 2026	IV Q 2026	3.500 €	Budžet CG Donatorska sredstva
4.2.2	Sprovođenje širokog opsega obuka za zaposlene u medijima u cilju jačanja postojećih kapaciteta	Sprovedeno najmanje 8 obuka, za najmanje 150 novinara/ki i drugih zaposlenih u medijima	MKIM AMU Institut za medije Medijske organizacije	III Q 2025	IV Q 2026	14,000€	Budžet CG
4.2.3	Sprovođenje istraživanja o kapacitetima (obrazovanju, iskustvu, vještinama i ostalo) medijskih radnika/ca u Crnoj Gori	Sveobuhvatno istraživanje razvijeno i prezentovano na okruglom stolu	MKIM	III Q 2025	I Q 2026	Donatorska sredstva	Donacija OEBS
4.2.4	Organizovanje obuka iz oblasti mobilnog novinarstva u cilju unapređenja prakse u on-line medijima	18 studenata/kinja obučeno iz oblasti mobilnog novinarstva	(UCG) FPN	III Q 2025	III Q 2025	12,000€	Donacija OEBS
4.2.5	Organizovanje prakse studenata na Al Jazeera - 5 dana	12 studenata/kinja prošlo praksu	(UCG) FPN	III Q 2025	III Q 2025	23,000€	Donacija OEBS
4.2.6	Rizici i prednosti upotrebe vještačke inteligencije u medijskom sektoru	Izrađena analiza o rizicima i prednostima upotrebe vještačke inteligencije u medijskom sektoru	Samoregulatorn a tijela	III Q 2025	IV Q 2025	6,200€	Donatorska sredstva UNICEF
4.2.7	Unaprijeđenje procjene novinarskog obrazovanja orijentisanog na praksu iz 2019. godine	Izvršena nova procjena novinarskog obrazovanja orijentisanog na praksu	UCG (FPN) NVO Samoregulatorn a tijela	III Q 2025	IV Q 2026	11,500 €	Donatorska sredstva OEBS

OPERATIVNI CILJ 4.3**Obezbijeđen siguran ambijent za rad novinara/ki****AKTIVNOSTI**

Aktivnost		Indikator	Nadležnost	Početak	Kraj	Budžet	Izvor finansiranja
4.3.1	Pokretanje Inicijative za izmjenu Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke	Inicijativa poslata	MKIM Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke MUP Sudovi Državno tužilaštvo	III Q 2025	III Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
4.3.2	Usvojena izmijenjena odluka o formiranju Komisije praćenje istraga napada na novinare/ke MUP	Usvojena izmijenjena odluka o formiranju Komisije sa obavezom relevantnih institucija da po službenoj dužnosti dostavljaju podatke o prijavljenim i procesuiranim slučajevima napada na novinare/ke	Vlada CG	III Q 2025	IV Q 2025	Nijesu potrebna sredstva	
4.3.3	Definisanje prijedloga mehanizma za brzo reagovanje u slučajevima napada na novinare/ke	Prezentovanje najbolje prakse Holandije Pripremljen zajednički protokol za policiju i tužilaštvo	Uprava policije VDT	III Q 2025	IV Q 2025	4,700€	Donatorska sredstava Savjet Evrope
4.3.4	Izrada riječnika/pojmovnika pravne terminologije iz oblasti medija	Rječnik/pojmovnik razvijen	VDT	III Q 2025	IV Q 2025	3,700€	Budžet CG
4.3.5	Obuka za policijske službenike iz oblasti dezinformacija kao pokretač ekstremizma prepornavanje i odgovori	Organizovane obuka za najmanje 10 polaznika	Uprava policije MUP NVO	III Q 2025	IV Q 2026	1,000 €	Budžet CG
4.3.6	Unaprjeđenje izvještaja rada Komisije za praćenje istraga napada na novinare/ke	Izvjestaj komisije unaprijeđen sa tabelom ispunjenosti datih preporuka	MUP MKIM Komisija za praćenje istraga napada na novinare/ke	IV Q 2025	IV Q 2026	7,000 €	Budžet CG
4.3.7	Organizovanje treninga za Upravu policije i Državno tužilaštvo	Organizovana najmanje 2 specijalizovana treninga za kontakt osobe i relevantna lica koja se bave slučajevima napada na novinare/ke u Upravi policije i Državnom tužilaštvu	Uprava policije VDT	III Q 2025	IV Q 2025	12,000 €	Budžet CG
4.3.8	Organizovanje Dana otvorenih vrata u okviru dana državnih tužilaštava	Najmanje 2 sastanka sa predstavnicima/cama medija organizovana	VDT	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	

4.3.9	Obuka o standardima u postupanjima u predmetima napada na novinare	Organizovana obuka sa najmanje 10 polaznika/ca	VDT	III Q 2025	IV Q 2026	2,000 €	Donatorska sredstva (OEBS)
4.3.10	Specijalizovani sastanci VDT sa novinarima/kama	Organizovani sastanci na temu napada na novinare/ke najmanje jednom godišnje	VDT	III Q 2025	IV Q 2026	Nijesu potrebna sredstva	
4.3.11	Organizovanje obuke o standardima u postupanjima u predmetima napada na novinare/ke	Najmanje 15 predstavnika tužilaštva - za kontakt osobe prema Upustvu državnog tužioca	VDT	III Q 2025	III Q 2026	2,000 €	Donatorska sredstva (OEBS)
4.3.12	Uspostavljanje mehanizma za bezbjednost novinara/ki	Osnovan mehanizam za bezbjednost novinara/ki, utvrđeni osnovni pravci rada i donijet osnivački akt	Samoregulatorna tijela MKiM	III Q 2025	IV Q 2025	6.780 €	Donatorska sredstva (OEBS)
4.3.13	Uspostavljanje SOS linije za pomoć novinarima/kama, žrtvama mobinga ili nezakonitog postupanja poslodavca (osnivača medija, tj rukovodećeg kadra)	Besplatna SOS linija za pomoć novinarima/kama, žrtvama mobinga ili nezakonitog postupanja poslodavca (osnivača medija, tj rukovodećeg kadra) funkcionalna	Sindikata medija	II Q 2026	IV Q 2026	22.000	Donatorska sredstva